

1140

Sacerdoțeanu Aurelian, UN ACT ORIENTAL MEDIEVAL ÎN ARHIVELE NOASTRE

Este un document aflat în tezaurul descoperit la Concești din județul Dorohoi datînd de la sfîrșitul perioadei medievale. Actul are dimensiunile 20×7 cm. și este scris pe hîrtie din bumbac vopsită în negru și scrisă cu alb pe patru rînduri. Cercetarea scrisului a condus la concluzia că sînt caractere tibetane, din cele care seamănă foarte mult cu literele davanagari. Vechimea tezaurului în care a fost descoperit este apreciată de arheologi în jurul anului 400 iar vechimea scrisului în jurul secolului VIII fiind folosit pînă în secolul al XIV-lea.

2, 1970, p. 379—384

1141

Feneșan Costin, DOUĂ SCRISORI DE HOTĂRNICIE DIN BANAT (SECOLELE XIV)

Primul document, reproducînd în transumpt și textul porunîi regale, se referă la hotărnicia din 1335 a moșilor Martunteleke din comitatul Zarand și Bata din comitatul Arad, aflate în stăpînirea castelanului de Șoimuș, magistrul Șinca. Documentul reprezintă cea mai veche atestare scrisă a localității Bata și a locurilor de origine — Chura și Scentkiral — ale celor doi martori desemnați de puterea centrală.

Cea de a doua scrisoare de hotărnicie, din 1454, cu mult mai cuprinzătoare decît prima, se referă la stabilirea hotarelor și a semnelor de hotar ale moșiei Jadani (județul Timiș), stăpînite de capitlul din Cenad, prin acțiunea capitlului din Arad. Autorul apreciază că cele două documente din 1454 coroborate cu alte documente edite, vor contribui la o mai bună cunoaștere a domeniului stăpînit de capitlul episcopal din Cenad, devenit în secolul al XV-lea unul din marii stăpîni feudali din Banat.

3, 1985, p. 329—337

Ungureanu Gheorghe, UN DOCUMENT FRANCEZ DIN 1362

Este un document din anul 1362, cumpărat de Mihai Costăchescu în 1924 de la un anticar din Leipzig cuprinzînd relatarea lui Guillaume din Saint Avy, ajutor de portărel către debitorul bunurilor materiale ale doamnei de Montpipeau, la cererea fratelui Philippe Evrart, administratorul spitalului din Saint-Jeau din Ierusalim, pentru plata datoriilor religioase ale acestui spital.

2, 1971, p. 323—325

Simanschi Leon, UN PRETINS ACT MOLDOVENESC DE LA IUGA VOIEVOD

Autorul readuce în atenția cercetării științifice un document din anul 1399 prin care Iuga voievod confirmă fraților Ioan Cormeleu și Trofin stăpînirea asupra satelor Brăila de Sus și Brăila de Jos, document considerat fals. Față de vechiul regist după care era cunoscut actul, în 1960, s-a publicat traducerea prescurtată internă a actului care aduce noi lămuriri. Analiza diplomatică internă a actului, temeinic fundamentată îi justifică concluziile.

1—2, 1974, p. 297—305

Metes Ștefan, DIN RELAȚIILE ȚĂRII ROMÂNEȘTI CU UNGARIA ȘI TRANSILVANIA

În prima parte a articolului se publică un document din 3 iulie 1400 prin care regele Sigismund al Ungariei dă ordin ca soția lui Mircea cel Bătrîn, voievodul Țării Românești să nu mai ia vamă în satul ei Tomai, deoarece locuitorii sînt scutiți prin diferite privilegii regale. Documentul este publicat în colecția „Zata vármegye története”.

În a doua parte se prezintă nobili români aflați de o parte și de alta a Carpaților care stăpîneau o serie de moșii: Toma Kendy, Tudor Ciocora Vornicul, Ștefan Fogarosi, Mihail Mikes, Preda postelnicul căruia i se dă și arborele genealogic.

V, 1, 1942, p. 11—21

Olteanu P. Petre, UN PERGAMENT CU TEXT CROATO-GLAGOLITIC DIN TRANSILVANIA

Este un document din colecția Achiziții Noi de la Direcția Generală a Arhivelor Statului scris pe patru pagini de pergament, în secolul al XIV-lea

cu text glagolitic în care se dau sfaturi morale în legătură cu lingușirile și cu jurământul. Autorul analizează documentul din punct de vedere paleografic al limbii, al stilului.

2, 1964, p. 163—207

1146

Dumitriu-Snagov Ion, CODEX LATINUS PARISIMUS — 7239

În colecția de manuscrise a Bibliotecii Naționale din Paris se află enciclopedia tehnică, aparținând în 1688 Bibliotecii din Constantinopol. Ea a fost înregistrată sub numele Codex Latinus — 7239. Acest manuscris reprezintă o sursă principală de informații pentru istoria sud-est europeană. El conține informații asupra poporului român în conexiunile sale continentale, în confruntarea cu Imperiul otoman în timpul lui Mircea cel Bătrîn.

Studiul de față prin analiza diplomatică, paleografică și lingvistică și folosirea unei valoroase bibliografii, demonstrează că documentul de la Paris aparține unui anonim de la sfârșitul secolului al XIV-lea, retras în Banat de la curtea lui Sigismund de Luxemburg. A fost o perioadă de doi ani pentru organizarea cruciadei antiotomane care s-a încheiat cu bătălia de la Nicopol, la 25 septembrie 1396.

Codex Latinus — 7239 păstrează date complexe de istorie tehnică și cartografică a României medievale. Acestea se referă la epoca cînd poporul român, prezență continentală în spațiul său de formare, a desfășurat o activitate politică de înalt nivel, și prin apărarea libertății sale apărînd libertatea continentului.

2, 1975, p. 201—210

SECOLUL AL XV-lea

1147

Berechet Ștefan, DOCUMENTE SLAVE PRIVITOARE LA BASARABIA ÎN TIPĂRITURI RUSEȘTI.

Se redau rezumatele a 21 documente din perioada 1407—1698 emise de domnitori ai Moldovei, extrase din colecția „Notițele societății pentru istorie și antichități din Odesa”, vol. XIII.

an. II, nr. 3, 1926, p. 332—337

1148

Feneșan Costin, RAGUZA (DUBROVNIK) ȘI BANATUL ÎN PRIMA JUMĂTATE A SECOLULUI al XV-lea

Din istoria legăturilor între Banat și Ragusa convenția din 1426 reprezintă un moment semnificativ. Este o convenție încheiată în fața capitlului de la

Tinin de Bartolomeu de Perdwe, împreună cu fiii săi Ștefan și Nicolae, care au zălogit lui Pascu și Maroia din Raguza, nobili de Ghertenis pe timp de 20 de ani moșia lor Ábradfalwa din comitatul Caraș, în schimbul sumei de 450 florini regali noi. Prezintă importanță condițiile stabilite cu această ocazie. Documentul se publică în original și traducere, cu o fotocopie.

2, 1979, p. 186—191

1149

Bobulescu C., UN DOCUMENT DE LA ALEXANDRU CEL BUN

Se publică numai în traducere, făcută în 1816, textul documentului emis la Suceava în anul 1427 octombrie 15 de Alexandru cel Bun vv. prin care dăruiește lui Oancea și soției sale Nasta și fiilor lor, un sat Grabove (Cărpiniș).

an. I, nr. 2, 1925, p. 271—272

1150

Bogdan P. Damian, UN HRISOV DE LA VLAD DRACUL

Este un hrisov din 2 august 1437 scris pe pergament în slavonă, prin care întărește lui Ruteș, Coico, Novac și Strațimir o serie de sate.

3, 1971, p. 475—478

1151

Tahsin Gemil, OBSERVAȚII REFERITOARE LA ÎNCHEIEREA PĂCII ȘI STABILIREA HOTARULUI DINTRE MOLDOVA ȘI ÎMPE-RIUL OTOMAN (1486)

Autorul stăruie asupra unui document turcesc publicat, în traducere românească în seria de „Izvoare orientale privind istoria României“ datorită însemnătății sale deosebite în descifrarea cadrului politico-juridic în care s-au desfășurat relațiile dintre Moldova și Poarta otomană în faza lor de început. Este vorba de raportul original al cadiului de Aidos, Mustafa adresat Porții în legătură cu misiunea sa oficială privind stabilirea la fața locului, a hotarelor dintre Moldova și orașele-cetăți Chilia și Cetatea Albă, căzute în stăpânirea otomană în 1484. Până în prezent acest raport este cel mai vechi document original de arhivă care atestă așa-numitele „capitulații“. Întrucît raportul nu este datat s-au exprimat mai multe supoziții. Autorul, pe baza analizei formei și conținutului, susține că a fost emis în 1486 (august-septembrie).

2, 1983, p. 117—128

Turcu Constantin, O TRADUCERE NECUNOSCUȚĂ A UNUI DOCUMENT DE LA ȘTEFAN CEL MARE

Se publică suretul documentului din 31 iulie 1463 de la Ștefan cel Mare al cărui original slavon nu este cunoscut, dar despre existența căruia există câteva dovezi. Dintre acestea este traducerea făcută de Procopie, uricar prin 1766 pe care autorul o publică, precum și altele ulterioare. Se face o prezentare a tuturor dovezilor despre document și se precizează elementele noi ale suretului lui Procopie, după care se redă textul acestuia.

2, 1958, p. 272—274

1153

Sacerdoțeanu Virginia, UN DOCUMENT DE LA REGELE UN-GARIEI, MATEIAȘ CORVIN

Se publică un document din 15 februarie 1467 prin care regele Ungariei, Mateiaș Corvin confirmă donația sa din anul 1464 făcută nobililor români Dionisie, fiul lui Vlad, fratelui acestuia Andrei și fratelui lor de moșie Petru, anume moșiile Fărcădinul de Jos și Crăguișul din ținutul Hațeg. Documentul este menționat în colecția Hurmuzaki, vol. II. Autoarea publică documentul, cu cota Peceți nr. 238 de la Arhivele Statului din București datorită interesului juridic și diplomatic pe care îl prezintă și anume înlănțuirea de vidi-musuri din care este format.

VII, 2, 1947, p. 321—329

1154

Ghibănescu Gheorghe, DIN DOCUMENTELE MOȘIEI URDEȘTI

Se publică două documente:

1. 1467 iunie 30. Hrisov prin care Ștefan vv. întărește lui Stoica și fiului său Manciul cumpărătura ce au făcut cu 45 zloți tătarești și jumătate de sat Urdești de la fiii lui Florin: Ion, Danciul, Mihalco, Toma și Simion.

2. 1531 martie 13. Hrisov prin care Petru Rareș vv. întărește împărțirea moșiei Urdești, jumătate cumpărată de Stoica și de fiul său Manciul în 1467 de la cei cinci copii ai lui Florin.

vol. I, nr. 1—3, 1924—1926, p. 117—120

1155

Bogdan P. Damian, PATRU ACTE DE LA ȘTEFAN CEL MARE

Autorul publică în original și în traducere cu reproduceri foto, patru documente inedite emise de Ștefan cel Mare în anii 1475, 1490, 1499 și 1500. Se

reliefează, pe lângă conținutul lor, particularitățile grafice, ortografice și lingvistice și se face o descriere diplomatică a lor. Sint acte de întărire sau de confirmare a unor pămînturi.

1, 1969, p. 245—262

1156

Tahsin Gemil, FETIH-NAME A SULTANULUI MEHMED al II-lea
PRIVIND CAMPANIA DIN 1476 ÎMPOTRIVA MOLDOVEI

Fetih-nameaua (carte sau scrisoare de cucerire) prezentată se referă în exclusivitate la campania otomană din 1476 condusă de sultanul Mehmed al II-lea împotriva Moldovei și la marea luptă ce a avut loc la Războieni. Acest document se află într-un manuscris, probabil de la începutul secolului al XVI-lea. Documentul se publică în original, însoțit de traducerea în limba română.

3, 1982, p. 252—258

1157

Nicolaescu Stoica, AJUTOARE BĂNEȘTI ȘI DANII ALE DOMNILOR ROMÂNI CĂTRE MĂNĂSTIREA FILOTEI DIN MUNTELE ATHOS

Autorul prezintă un scurt istoric al daniilor făcute de domnitorii români către Muntele Athos, enumerînd hrisoavele de danie către mănăstirea Filotei. În continuare publică în original și traducere hrisovul lui Vlad Călugăru din 1488—1492 prin care dăruiește mănăstirii Filotei, de la Muntele Athos un ajutor anual de 4000 aspri și 300 aspri cheltuieli de drum pentru oamenii care vor veni anual să ia acest ajutor.

vol. I, nr. 1—3, 1924—1926, p. 125—130

1158

Saim Mirela, O REFERINȚĂ INEDITĂ A LUI LORENZO DE MEDICI LA DACIA

Se fac referiri la lucrarea dramatică a lui Lorenzo de Medici intitulată „La scara rappresentazione di San Giovanni ex Paolo” reprezentată în 1491, care cuprinde un fragment referitor la daci, nementionat de literatura de specialitate. Acțiunea piesei se petrece în vremea împăratului Constantin cel Mare și a urmașilor acestuia. Mențiunea se referă la o victorie a dacilor asupra lui Gallicon care apoi au fost înfrinți de acesta. Luptele sînt descrise cu amănunte. Opera reflectă interesul umaniștilor italieni pentru Dacia.

3, 1977, p. 336—338

Ungureanu Gheorghe, DOCUMENTE ROMÂNEȘTI DIN SECOLELE XV—XVI AFLATE LA BIBLIOTECA NAȚIONALĂ DIN PARIS

Între documentele cercetate la Biblioteca Națională din Paris, autorul semnalează patru pergamente din secolele XV—XVII (1491, 1546, 1575 și 1624). Ele sînt originale, fiecare purtînd peceti voievodale, reprezentînd ispisoace sau urice domnești privitoare la oameni și locuri din Moldova. Documentele se publică în original și în traducere în limba română cu reproduceri fotografice.

2, 1972, p. 271—292

1160

Solomon Constantin, Stoide Constantin, UN URIC NECUNOSCUȚ DE LA ȘTEFAN CEL MARE PRIVITOR LA SATELE POLIȚENI ȘI TOMEȘTI DIN TUTOVA

Se publică un document din 17 ianuarie 1495 emis la Vaslui cuprinzînd cea dintîi atestare a satelor Polițeni și Tomești de pe valea Tutovei. Documentul este scris de pisarul Mătei și cuprinde două părți care se referă la aceleași persoane, Nica și Micul. În a doua parte a documentului se întărește acestora cumpărătura făcută în Polițeni și în Tomina. Textul original și traducerea în limba română sînt însoțite de comentarii pertinente asupra informațiilor oferite de document.

vol. III, 2, nr. 8, 1939, p. 313—326

SECOLUL al XVI-lea

1161

Gonceariu Constantin, Constantinescu Gheorghe, DOUĂ DOCUMENTE ROMÂNOSLAVE DIN DEPOZITELE MUZEULUI DE ISTORIE DIN FOCȘANI

Unul din documente a fost emis de Radu cel Mare la 3 mai 1502, la Tirgoviște prin care se întărește proprietatea paharnicului Suica asupra unei vii nelocalizate. Al doilea document datează din 22 martie 1622 fiind emis de domnul Ștefan Tomșa al II-lea. Documentul este cunoscut dintr-o traducere prescurtată a documentului din anul 1813. Este un act de întărire a proprietăților paharnicului Ionașcu Jora și ale soției lui Simina. Documentele se prezintă în transcriere și traducere împreună cu fotocopiiile.

2, 1969, p. 263—269

Cumpănașu Dumitru, DOCUMENTE PRIVIND SATUL GRĂDIȘTEA
DIN JUDEȚUL VÎLCEA

Documentele reflectă complexitatea proceselor și evenimentelor din istoria satului Grădiștea pe o perioadă de cinci secole între care predomină cele referitoare la situația pământului, procesul de destrămare a obștei moșnenilor, forme ale luptei țăranilor, situația meșteșugarilor etc.

3, 1976, p. 296—304

1163

Costăchescu Mihai, TREI URICE VECHI MOLDOVENEȘTI

1. 1522 mai 6, Hârlău. Suret de la Ștefan vv. prin care întărește vânzarea făcută de Neacșa pentru a treia parte din săliștea Nicotovă, numită Păulenii de pe Turie către Nicoară și nepoților lui, Toader și sora sa Odochia pentru 130 zloți tătărești.

2. 1584 noiembrie 17, Iași. Suret de la Petru vv. prin care întărește vânzarea unei părți din satul Păuleni pe Turia de către Drăgan Tărăță, fiul Nastei lui Vâscan și soției sale Marica, pentru 70 zloți tătărești.

3. 1603 aprilie 1. Iași. Uric prin care Ieremia Movilă vv. întărește satul Păuleni din ținutul Iași moștenitorilor legali, datorită pierderii privilegiilor pe care aceștia le-au avut.

vol. I, nr. 1—3, 1924—1926, p. 121—124

1164

Soveja Maria, ACTE INEDITE DIN CANCELARIA DOMNEASCĂ
A ȚĂRII ROMÂNEȘTI — SECOLELE XVI—XVII

Sînt acte emise de domnitorii: Radu de la Afumați, Radu Șerban și Radu Mihnea, toate scrise în slavonă prin care se întăresc ocine și stăpîniri de pămînturi, se acordă scutiri de dări.

1, 1973, p. 43—52

1165

Chipurici Nicolae, DOCUMENTE INEDITE DIN SECOLUL al XVI-lea
DE LA F.A.S. MEHEDINȚI

Se publică patru documente inedite, cele mai vechi, din colecția Constantin Gherghinescu, referitoare la hotarele, moșiile și așezările moșnenești din regiunea Văilor sau a Jilturilor din județul Gorj.

1, 1980, p. 66—68

Grigoraș Nicolae, UN DOCUMENT DE LA DOMNUL MOLDOVEI
PETRU RAREȘ

Documentul din 25 mai 1543 emis la Hîrlău de Petru Rareș a fost publicat pentru prima oară, cu câteva greșeli după o copie slavă, în colecția Documente privind istoria României. Originalul considerat pierdut, a fost în anul 1942 la prof. Fr. Babinger, care voind să-l publice în revista „Cercetări istorice” din Iași a predat numai fotocopia, prof. Ilie Minea, directorul revistei. Documentul, nemaipublicîndu-se, prof. M. Costăchescu și-a făcut o fotocopie după cea care se afla la I. Minea și care se află azi la Arhivele Statului Iași. Autorul a considerat oportună republicarea acestui document cu textul slav și cu o nouă traducere, împreună cu fotocopia.

2, 1966, p. 321—322

1167

Duzinchevici Gheorghe, UN VECHI INVENTAR DE ARHIVĂ, POMARIUS, 1546

Este vorba de inventarul arhivelor sibiene, un manuscris de 207 pagini, legat în pergament, scris pe hîrtie în limba latină în 1546 de Christian Pomarius (notar sibian între 1546—1547) sub titlul „Regestum literarum in cellas ordinatorum 1546”. Inventarul este prevăzut cu un indice.

1, 1958, p. 257—262

1168

Moisuc Elena, O SCRISOARE AUTOGRAFĂ A LUI NICOLAUS OLAHUS

Este o scrisoare originală, păstrată în arhivele vieneze a lui Nicolaus Olahus, cancelar al regelui Ferdinand I adresată Mariei de Ungaria, sora regelui, asupra pericolului turcesc.

4, 1972, p. 691—693

1169

Tonk Alexandru, DIPLOMELE DE ÎNNOBILARE ALE LUI NICOLAUS OLAHUS — UNELE PROBLEME PRIVIND GENEALOGIA OLAHUS

Cu prilejul a 400 de ani de la moartea umanistului Nicolaus Olahus se evidențiază personalitatea și activitatea sa. În vederea completării datelor cunoscute se publică două diplome de înnobilare acordate lui Nicolaus Olahus

care constituie surse autentice asupra genealogiei sale, cunoscută pînă în prezent din ediții eronate, bazate pe copii tîrzii. Documentele păstrate la Arhivele din Budapesta reliefează probleme legate de familia umanistului de origine română.

1, 1968, p. 13—31

1170

Veliman Valeriu, DOCUMENTE TURCO-OSMANE PRIVIND VILA- IETUL (EIALETUL) TIMIȘOARA

Autorul prezintă succint, pe teme mari, conținutul unor documente turco-osmane referitoare la „vilaietul” Timișoara, unitate administrativă otomană constituită în 1552, după cucerirea capitalei Banatului. S-au avut în vedere numai documente din Arhiva Președinției Consiliului de Miniștri, în-deosebi cele aflate în bogata colecție „Condici privind probleme importante”. Din tematica acestora, pentru instalarea și funcționarea administrației otomane în Banat menționăm: instituirea regimului feudelor acordate repre-
zentanților administrației otomane, pentru asigurarea mijloacelor de subzistență în funcție de rang și merite personale. Acordarea acestor feude, după acțiunea de înregistrare a pămînturilor, marchează instalarea efectivă a administrației otomane în teritoriile cucerite. Documentele referitoare la acest proces ar permite întocmirea unei situații asupra potențialului economic al populației rurale, stabilirea mai exactă a configurației și limitelor vilaietului Timișoara. De asemenea, documentele cuprind date referitoare la situația fiscală și legat de aceasta la împărțirea Banatului în unități și subunități specifice, situația agriculturii. Alte informații privesc raporturile administrației otomane cu Transilvania.

În anexă se publică cinci documente din perioada 1554—1716 oglindind aspecte ale administrației otomane în Banat, textul original și traducerea în limba română.

4, 1985, p. 413—427

1171

Ionescu Gion, DOUĂ CĂRȚI DOMNEȘTI RELATIVE LA MOȘII DE PE VALEA RÎULUI BÎSCA CHIOJDULUI

Sînt două copii de pe o traducere a unui hrisov de la Pătrașcu vv. Primul document este deosebit de important pentru istoria comunei Calvinii, fiind cea mai veche atestare scrisă a unei moșii și a unui sat din cele arondate azi comunei și cea mai veche ocolnică din zonă. Se publică copia din 1553.

Al doilea document este o carte de întărire dată de Matei Basarab moșnenilor din Drăgoi pentru ocină în Ceptura, județul Secuieni.

2, 1983, p. 155—158

Moldovan Liviu, DOCUMENTE PRIVITOARE LA ISTORIA CNEJILOR DIN DISTRICTUL BEIUȘULUI ÎN A DOUA JUMĂTATE A SECOLULUI al XVI-lea

Cele zece documente din anii 1559—1575 oglindesc situația cnejilor într-o perioadă despre care se cunosc mai puține lucruri. Se redă pe larg cuprinsul documentelor apoi se publică textul original, în limba latină. Autorul însoțește documentele de comentarii asupra istoriei cnejilor din această parte a Transilvaniei, natura și valoarea informațiilor pe care le oferă.

2, 1960, p. 248—261

1173

Vasilescu Veronica, Ciucă Marcel Dumitru, HRISOAVE MUNTE-NEȘTI INEDITE

Sînt patru documente din anii 1561, 1571, 1580 și 1582 originale, scrise în limba slavă, achiziționate de Arhivele Statului din București și din Bacău. Primele două provin din cancelariile lui Petru cel Tânăr și Alexandru al II-lea Mircea și se referă la satele Fieni și Cucuteni. Al treilea document este un hrisov de la Mihnea voievod prin care întărește pămînturi. Documentul din 1582 este tot un hrisov de întărire de pămînt de la Mihnea Turcitul. Se face și descrierea sigiliilor. Documentele se publică în original și în copie

2, 1982, p. 154—165

1174

Holban Theodor, NOI ȘTIRI DESPRE ION ERACLIDE DESPOT DOMN AL MOLDOVEI

Cele patru documente inedite care se dau publicității nu cuprind date spectaculoase ci completează unele laturi mai puțin cunoscute ale domniei lui Despot Vodă legate de încercările sale de a ocupa tronul Moldovei și relațiile cu polonii în timpul domniei sale.

3, 1976, p. 323—325

1175

Soveja Maria, Ionescu Nișcov Traian, TREI ACTE DE CANCELARIE DOMNEASCĂ INEDITE DIN A DOUA JUMĂTATE A SECOLULUI al XVI-lea

Sînt trei documente provenind de la Alexandru al II-lea Mircea și Mihnea voievod reprezentînd acte de întărire a stăpînirii asupra unor pămînturi.

4, 1971, p. 569—574

Petroșanu Dragoș P., SCHITUL LIPOVUL DIN JUDEȚUL DOLJ

Pe baza a patru documente aflate la Arhivele Statului din București din 1569, 1686, 1689 și 1739, autorul prezintă istoricul schitului Lipovul din județul Dolj, necuprins în repertoriul publicat de I. Donat. În anexă se publică cele patru documente în original și în traducere.

vol. III, 2, nr. 8, 1939, p. 366—375

Rusu Alexandru, FILE DINTR-UN MANUSCRIS MEDIEVAL DESCOPERIT ÎN COPERTA UNUI REGISTRU

Sînt descrise 69 file dintr-un manuscris din anii 1572—1608 scris cu caractere gotice, găsite în legătura cu pielea a unui registru din secolul al XVIII-lea privind veniturile și cheltuielile pieței orașului Aradul-Nou. Conținutul filelor se referă la contracte privind cumpărarea și împărțirea unor pămînturi aparținînd lui Maximilian Burea, precum și testamentului acestuia.

1, 1958, p. 265—266

Stănică Vitalie, Tamaș Victor, TREI DOCUMENTE ROMÂNNO-SLAVE INEDITE

Unul din documente provine de la Ion vodă cel Cumplit iar celelalte două de la Radu Mihnea și Gavril Movilă prin care se întăresc pămînturi. Documentele se publică în original și în traducere.

2, 1967, p. 345—354

Tahsin Gemil, DOCUMENTE TURCEȘTI INEDITE (SFÎRȘITUL SECOLULUI al XVI-lea — SECOLUL AL XVII-lea)

Documentele se păstrează în colecția de Microfilme Turcia. Primul document reprezintă diploma de investire a lui Mihnea al II-lea pe tronul Țării Românești, stipulînd obligații bilaterale, relevă caracterul contractual al raporturilor româno-otomane. Al doilea document este copia unui raport prezentat de marele vizir Kodja Sinan pașa în 1589 sultanului Murad al III-lea în legătură cu acțiunile antiotomane ale lui Petru Cercel. Cel de al treilea document este un firman de întărire a autorității domnului Moldovei, Constantin Cantemir asupra întregului teritoriu al țării.

3, 1981, p. 351—361

Siruni H. Dj., ACTE TURCEȘTI PRIVITOARE LA HOTARELE DUNĂRENE ALE ȚĂRII ROMÂNEȘTI

În partea introductivă se arată organizarea administrativă a Imperiului otoman: cele două beilerbeilicuri, Anadolu și Rumelia. Rumelia la rîndul ei cuprindea șapte provincii sau eyalete, care la rîndul lor erau împărțite în mai multe sangeacuri. Eyaletul Ozu cuprindea mai multe cadilicuri. În continuare se prezintă organizarea judecătorească din Rumelia. Pentru apărarea granițelor europene, turcii au construit unele cetăți întărite și prevăzute cu un teritoriu împrejur (raia) sau mărci de graniță.

Din cele 13 documente care se publică, primele șapte privesc un litigiu între locuitorii din Giurgiu și cei din Țara Românească în probleme de hotar (anii 1578—1820). Unele din documentele publicate aici sînt cuprinse și în ediția lui Mihai Cantacuzino. Autorul menționează că a reluat publicarea lor pentru a le da o traducere mai fidelă. Fiecare document este însoțit de o reproducere fotografică a originalului

Celelalte șase documente se referă tot la litigii de hotar și provin din anii 1825—1826.

Autorul însoțește documentele de un glosar de cuvinte turcești și termeni geografici.

V, 1, 1942, p. 129—165

1181

Chelcea Ion, Vasilescu Veronica, PATRU DOCUMENTE INEDITE DIN SECOLELE XVI—XVII PRIVIND SATUL BOTENI

Documente care se publică sînt emenate din cancelariile voievozilor: Mihnea Turcitul, Petru Cercel și Matei Basarab și cuprind informații de ordin istoric, lingvistic. Două dintre ele se păstrează sub formă de fotocopii executate de pe originalele slave iar două sînt traduceri din slavonă făcute în prima jumătate a secolului al XVIII-lea. Aceste acte de cancelarie prezintă o deosebită importanță pentru istoria satului Boteni, pentru istoria instituțiilor (date legate de instituția feudală denumită înfrățire), evidențierea unor evenimente (lupta din 1603 purtată de Radu Șerban cu Moise Secuiul, extinderea haiduciei ca formă a luptei de clasă). Publicarea documentelor în original și traducere în limba română este însoțită de elemente de analiză diplomatică a lor.

2, 1970, p. 547—558

1182

Tamaș Corneliu, Soare Ion, ACTELE MOȘIEI URLUIEȘTI

Sînt prezentate pe scurt 17 documente de la Filiala Arhivelor Statului județul Vâlcea. Documentele provin din perioada 1583—1806 și consfințesc dreptul

de stăpînire asupra unor proprietăți și se asigura celui căruia îi erau date statutul de om liber. Documentele reflectă diferite aspecte privind evoluția domeniului feudal și a proprietății țărănești. Se publică în original și traducere două documente din secolul al XVI-lea, din anii 1583 și 1587.

4, 1982, p. 385—391

1183

Dinculescu N. Gheorghe, TREI DOCUMENTE INEDITE

Autorul publică trei documente inedite din anii 1584, 1668 și 1671 aflate la Arhivele Statului din Craiova, provenite de la particulari. Primul este o carte a lui Mihnea Turcitul prin care se rectifică data primei domnii a voievodului. Al doilea este o poruncă a lui Radu Leon voievod și al treilea o copie din 1840, care evidențiază rolul de ostași ai moșnenilor.

vol. III, 2, nr. 8, 1939, p. 350—356

1184

Simionescu Valentin Radu, O PRECIZARE CU PRIVIRE LA PRETENDENTUL IOAN BOGDAN (1591)

Sînt două fragmente din copierul de corespondență din anii domniei reginei Elisabeta I care se referă la pretendentul român Ioan Bogdan. Cele două texte din anii 1591, 1592 se păstrează la secția manuscrise a bibliotecii British Museum din Londra. Ambele texte sînt o recomandare a pretendentului făcută de regina Elisabeta principilor suverani de pe continent. Documentele se publică în întregime.

2, 1970, p. 629—630

1185

Guboglu Mihail, MIHAI VITEAZUL ÎN DOCUMENTE TURCEȘTI

Din mulțimea de documente privitoare la domnia lui Mihai Viteazul păstrate în arhivele și bibliotecile din Turcia, autorul publică 18 piese din anii 1592—1600 care relevă iminența răscolei antiotomane a țărilor române din anii 1592—1593, situația și poziția acestora în contextul evenimentelor de la sfîrșitul secolului al XVI-lea, relațiile țărilor române cu austriecii, cazacii, polonii și tătarii. Documentele sînt publicate în original și în traducere românească.

2, 1975, p. 143—157

Poștăriță Emilia, MIHAI VITEAZUL ÎN CONȘTIINȚA EURO-PEANĂ

Cu prilejul împlinirii a 380 de ani de la moartea viteazului voievod, autoarea publică în traducere un grupaj de documente inedite care redau personalitatea voievodului, concepțiile sale politice, calitățile militare, rolul și contribuția sa în organizarea apărării Europei împotriva pericolului otoman, ecoul european al acțiunilor lui Mihai Viteazul.

3, 1981, p. 337—350

1187

Decei Aurel, DOCUMENTE DIN ARHIVELE VATICANULUI PRIVIND ANUL 1595

Din bogata arhivă a Vaticanului se publică 88 de documente din anul 1595, reprezentind „avizuri” primite de Curtea pontificală din diferite părți ale Europei în legătură cu țările române. Pe lângă materialul cunoscut asupra anului Călugărenilor, aceste avizuri aduc completări prețioase și interesante asupra ecoului în străinătate, eliberării țărilor române de sub suzeranitatea turcească. Documentele se publică numai în original.

1, 1967, p. 199—238

1188

Feneșan Cristina, UN IZVOR OSMAN REFERITOR LA EXPEDIȚIA LUI SINAN PAȘA ÎN ȚARA ROMÂNEASCĂ (1595)

Se menționează și se analizează fragmente inedite din cronica lui Abdul Kadir asupra luptelor lui Mihai Viteazul cu otomanii intitulată „Istoria dinastiilor osmane” care oferă informația cea mai cuprinzătoare. Cronica lui Abdul Kadir înfățișează confruntarea de forțe de la Tîrgoviște.

1, 1980, p. 77—86

1189

Decei Aurel, IZVOARE TURCEȘTI DESPRE MIHAI VITEAZUL

Se publică două izvoare inedite privind raporturile lui Mihai Viteazul cu turcii. Unul este un extras dintr-o cronică turcească iar celălalt un raport trimis din Țara Românească de un ceauș la Poartă.

Primul este traducerea pasajelor privind anul 1595 extrase din marea istorie a lui Mustafa Ali „Substanța informațiilor”. Pasajele respective cuprind faptele marelui vizir Sinan pașa întreprinse în Țara Românească pentru a-l alunga sau ucidă pe Mihai Viteazul, culminind cu înclăștarea de la Călugăreni.

Al doilea reprezintă un raport trimis din Țara Românească de ceașul Osman aga la Poartă la 6 septembrie 1599, care dezvăluie caracterul independent și combativ al lui Mihai Viteazul. Documentele se publică în original și în traducere românească.

2, 1975, p. 157—169

1190

Corfus Ilie, JURNALUL EXPEDIȚIEI POLONE ÎN MOLDOVA DIN 1595

Jurnalul expediției lui Zamoyski în Moldova din 1595, publicat în original și în traducere românească, aflat la Arhiva centrală de acte vechi din Varșovia cuprinde date precise asupra drumului parcurs de armata polonă pînă la Țuțora, precum și ample informații privind soliile sosite de la domnii români și de la Sigismund Bathory, proclamarea de către Zamoyski a lui Ieremia Movilă domn al Moldovei, ceremonia instalării acestuia la Iași, situația capitalei etc. Pe baza confruntării textului s-a constatat că autorul jurnalului este Pavel Piaskowski.

2, 1970, p. 525—546

1191

Rachieru Mihai, ORIGINALUL UNUI DOCUMENT DE LA MIHAI VITEAZUL

Este un hrisov original din 3 iunie 1595 aflat la Filiala Arhivelor Statului Prahova, cunoscut numai după traduceri, prin care Mihai Viteazul întărește lui Lupu și fraților săi ocină în satul Bărbuiul de Sus, județul Vilcea. Originalul redat în fotocopie.

2, 1975, p. 178

1192

Ciortan Ion, ȘTIRI DESPRE MIHAI VITEAZUL ÎN HĂRȚILE EPOCHII

Se evidențiază importanța izvoarelor cartografice pentru perioada domniei lui Mihai Viteazul. În acest sens se menționează: o hartă germană din anul 1595; o culegere de portrete aparținînd lui Domenicus Custos care cuprinde și portretul lui Mihai și două hărți gravate în aramă din anul 1596 care menționează și bătăliile voievodului. În aceste hărți se încearcă redarea unor steme ale Valahiei și Moldovei, harta elaborată de olandezul Halsius Levinus în 1596, gravată în aramă, cu două știri despre Mihai Viteazul.

2, 1975, p. 183—185

Soveja Maria, ACTE DE CANCELARIE DE LA MIHAI VITEAZUL

Sînt trei documente achiziționate recent de Arhivele Statului. Dintre acestea se remarcă hrisovul din 1598, scris pe pergament, ornat în aur, care atestă procesul de formare al mării proprietăți rurale. Pe lângă informațiile social-economice documentele prezintă importanță sub aspect toponimic și onomastic. Textul original al documentelor se reproduce sub formă de fotocopie.

2, 1975, p. 171—178

Regleanu Mihail G., O CONDICĂ DE MOȘTENI DÎMBOVIȚENI: DRAGODĂNEȘTII, CÂNDEȘTII ȘI ANINIȘANII

Este prezentată o condică aflată în păstrarea lui Toma Voiculescu din comuna Dragodănești județul Dîmbovița. Documentele se prezintă în ordine cronologică, nu în ordinea din condică, din perioada 1597—1900 în întregime și după 1800 pînă la 1912 în regist.

V, 1, 1942, p. 115—128

Potra George, O COPIE DIN SECOLUL AL XIX-lea DE PE UN DOCUMENT DE LA MIHAI VITEAZUL

Este un document inedit, păstrat în copie de la mijlocul secolului al XIX-lea. Este un hrisov din 8 iunie 1598 emis la Tîrgoviște, prin care Mihai Viteazul întărește lui Stoica anumite părți de moșie în satul Popești, județul Teleorman.

2, 1975, p. 182—183

Ranca Ion, PATRU DOCUMENTE SIGHIȘORENE EMISE DE MIHAI VITEAZUL

Sînt patru documente originale emise de Mihai Viteazul în 1599 și 1600 aflate în fondul Decanatul evanghelic sighișorean. Prin ele Mihai confirmă comunităților evanghelice din jurul Sighișoarei privilegii mai vechi în vederea cîstigării sprijinului și simpatiei sașilor cu care întreținea relații. Documentele sînt scrise pe hîrtie în limbile latină și maghiară și se publică în original și traducere în limba română.

1, 1974, p. 101—106

Matei Alexandru, CELE DOUĂ SCRISORI APOCRIFE ALE LUI MIHAI VITEAZUL DIN 1 MAI 1601

Se publică două scrisori pe care Mihai Viteazul le-ar fi expediat boierilor Udrea, Negrea și Stoichiță și alta vizirului turc de Timișoara, Ibrahim Pașa cărora autorul le contestă paternitatea. Se arată condițiile de elaborare a celor două scrisori, reacția contemporanilor și aprecierea valorii istorice, cu elemente de critică diplomatică a documentelor.

3, 1976, p. 256—266

Moisuc Elena, Paicu Mircea, MIHAI VITEAZUL ÎN RELAȚIILE CU IMPERIALII

Sînt puse în circuitul științific cinci documente inedite din arhivele austriece care dovedesc fidelitatea lui Mihai față de împăratul Rudolf II, relațiile sale cu maghiarii etc. Documentele se publică în original și în traducere românească.

2, 1975, p. 178—182

Balș Zoe G., DOUĂ ACTE DE LA MIHAI VITEAZUL

Se publică textul a două documente latine de la Mihai Viteazul. Primul din 1600 martie 27, emis la Alba Iulia este o poruncă adresată capitlului din Szerdahely pentru ca pastorii bisericilor de acolo să pregătească cai buni pentru traseul instrumentelor de război, căruțe și conducători. Al doilea este dat tot în Alba Iulia, la 17 aprilie același an și repetă în mare parte prima poruncă adresată judecătorilor și cetățenilor orașului și scaunului Szerdahely. Probabil aceste porunci au fost date în vederea pregătirii campaniei din Moldova. Ambele documente poartă semnătura cu caractere chirilice a lui Mihai Viteazul.

an. I, nr. 2, 1925, p. 266—268

Duzinchevici Gheorghe, NOI DOCUMENTE DE LA MIHAI VITEAZUL

Autorul publică cinci documente din anul 1600 păstrate la Arhivele Statului din Sibiu, din care patru sînt emise înaintea intrării în Moldova și unul după acest eveniment. Documentele cuprind amănunte asupra stăpînirii lui Mihai Viteazul în Transilvania.

VII, 2, 1947, p. 378—381

1201

Soveja Maria, Ionescu-Nișcov Traian, TREI ACTE DE CANCELARIE INEDITE DIN ȚARA ROMÂNEASCĂ DIN PRIMA JUMĂTATE A SECOLULUI AL XVII-lea

Documentul din 1605 constituie o dovadă a formării mării proprietăți rurale, tendința de acaparare a pământurilor țărănești, iar celelalte două ilustrează tranzacția de proprietate făcută între Dumitru, mare pitar care cumpără de la Fătul din Corbușori ocină la Nucșoară, împreună cu șase vecini, cu delnițele lor. Publicarea documentelor, în original și traducere este însoțită de pertinente comentarii diplomatice.

2, 1970, p. 559 – 667

1202

Guboglu Mihail, ȘAPTE DOCUMENTE TURCEȘTI DIN ARHIVELE BRAȘOVULUI PRIVIND RELAȚIILE TRANSILVANIEI CU POARTA OTOMANĂ LA ÎNCEPUTUL SECOLULUI al XVII-lea

Documentele inedite care se publică se referă la domnia principilor Ștefan Bocskai, Sigismund Rákóczi și Gabriel Báthory (1607–1613). Documentele sînt precedate de un amplu studiu asupra perioadei în care au fost emise și a relațiilor între Poartă și Transilvania.

1, 1965, p. 213–253

1203

Pricop Adrian, Caproșu Ioan, DOCUMENTELE SATULUI BOROȘENI

Cele 11 documente provin din colecția Bogdan Gailov din Botoșani și privesc satul Boroșeni. Cele 11 copii după acte originale sînt scrise foarte îngrijit într-o condică, legată și parafată, autentificate de Divanul Apelativ al Țării de Sus. Deși documentele nu constituie seria cronologică completă a actelor privitoare la satul Boroșeni, evoluția procesului de aservire a micii proprietăți din acest sat este bine ilustrată, începînd cu momentul cumpărării unei optimi din sat de Nicoară Prăjescu, fost logofăt. În secolul al XVIII-lea satul ajunge în posesia Sturzeștilor.

4, 1979, p. 416–426

Minea Ilie, UN DOCUMENT DESPRE EXPEDIȚIA PRINCEPULUI ARDELEAN GAVRIIL BATHORI ÎN ȚARA ROMÂNEASCĂ (1611)

Documentul se păstra la data publicării în arhiva Muzeului Ardelean din Cluj. Este un document de la Gavriil Bathori, principele Transilvaniei din 1611 referitor la înlăturarea lui Radu Șerban de la domnie datorită uneltirilor sale împotriva Ardealului, la legăturile neîntrerupte dintre boierimea munteană și nobilimea ardeleană.

an, I, nr. 2, 1925, p. 286—287
}

1205

Mustafa A. Mehmet, Demény Ludovic, NOI DOCUMENTE TURCEȘTI PRIVITOARE LA ISTORIA TRANSILVANIEI DIN SECOLUL al XVII-lea

Se publică sub formă de catalog peste 100 de documente din anii 1620—1689 depistate în fondul Cista diplomatica „Istoria (F 126) din cadrul Arhivei Guberniului Transilvaniei. Majoritatea documentelor sînt scrise în limba maghiară, altele în latină și română și se referă la aspectele vieții politice interne și externe a Transilvaniei. Sînt prezentate numai cele scrise în limbile turcă și tătară. Catalogul este precedat de o amănunțită descriere diplomatică a documentelor.

1, 1970, p. 209—237

1206

Ionescu-Nișcov Traian, UN ACT DE CANCELARIE INEDIT DE LA ȘTEFAN TOMȘA II

Documentul, păstrat la Arhivele Statului din Sibiu, este din timpul celei de a doua domnii a lui Ștefan Tomșa al II-lea în Moldova. Obiectul actului îl constituie pricina de judecată dintre feciorii lui Lupul Vîrlan și Alexa, fost cămăraș pentru „niște părți de ocine din satul Buțcăteani“. Documentul conține o singură instituție „ferlia“, care avea menirea să împiedice redeschiderea procesului.

4, 1984, p. 428—431

1207

Chircă Haralamb, UN DOCUMENT DIN 1625 AL MITROPOLITULUI ȚĂRII ROMÂNEȘTI, LUCA

Este vorba de cartea mitropolitului Țării Românești, Luca din 1625 ianuarie 12 prin care închină schitul Cotmeana ca metoh mănăstirii Cozia. Autorul însoțește textul original al documentului de o traducere din anul 1781.

VII, 2, 1947, p. 382—385

Soveja Maria, Ionescu-Nișcov Tr., ORIGINALUL ACTULUI DE
CANCELARIE DIN 1628 APRILIE 2

Documentul a fost publicat pentru prima dată în traducere românească de C. S. Nicolaescu-Plopșor în anul 1923, reluat în DRH, XXII. Originalul se păstrează la Arhivele Statului din București în cadrul colecției Documente muntenesti, I/3, însoțit de o altă traducere făcută de Zamfir Arbure. Întrucât ambele traduceri conțin o serie de erori și omisiuni față de textul original s-a considerat necesară publicarea textului original însoțit de traducerea autorilor. Documentul este emis de Alexandru Iliș voievod prin care întărește moșnenilor din Risipiți, județul Mehedinți, satul cu același nume, la capătul unei îndelungat proces cu neamul Buzeștilor.

1, 1971, p. 107—112

1209

Stoide A. Constantin, NOI DOCUMENTE BRAȘOVENE

Se publică 16 documente, din perioada 1628—1712 aflate în Arhivele din Brașov, considerate de autor „cele mai vechi acte românești inedite” însoțite de o prezentare asupra criteriilor de clasare a lor și asupra elementelor inedite pe care le conțin. Documentele sînt scrisori de proprietate, zapise de vînzare a unor vii în Țara Românească din care majoritatea aflate pe moșiile mănăstirii Glavacioc. Sînt prezentate și o serie de persoane care au deținut funcții importante în relațiile de comerț ale Brașovului cu Țara Românească.

VII, 1, 1946, p. 85—111

1210

Pîrnuță Gheorghe, DOUĂ DOCUMENTE INEDITE DE LA MATEI
BASARAB

Documentele se referă la satul Rucăr din Mușcel, atestat documentar din secolul al XV-lea. Prin hrisovul din 28 decembrie 1633 Matei Basarab acordă rucărenilor dreptul să se răscumpere de rumânie. Prin cel de al doilea hrisov dat de Matei Basarab la 25 iulie 1634 se întărește satului Rucăr vechile privilegii de scutire de dări.

2, 1959, p. 284—292

1211

Moisil Constantin, CARTE DE MĂRTURIE DIN 1634 PENTRU
CONFIRMAREA PROPRIETĂȚILOR CLUCERULUI BARBUL POENARU

Se publică o carte de mărturie dată de Divanul domnesc la 10 august 1634, în vremea lui Matei Basarab, clucerului Barbul Poenaru, ale cărui acte au

fost distruse și prin care se confirmă, într-un singur act, stăpînirea tuturor proprietăților. Actul este semnat de boierii divanului prezenți sau de înlocuitorii lor, alături de care au pus și pecetea lor, cărora autorul le face descrierea sigilografică.

an. II, nr. 3, 1926, p. 378—382

1212

Andone Alecsenia, UNELE DOCUMENTE FRANCEZE ÎN ARHIVELE STATULUI

Sînt trei documente emise din cancelariile a trei regi ai Franței, Ludovic al XIII-lea, Ludovic al XIV-lea, Ludovic al XV-lea. Documentele poartă semnătura autografă a acestor suverani și se referă la evenimente din istoria Franței. Ele sînt scrisori prin care se ordonă măsuri cu caracter militar pentru regimentele contelui de St. Paul și ale cavalerului d'Aubeterre. Documentele se publică în original și în traducere în limba română.

1, 1976, p. 26—28

1213

Trandafirescu Natalia, UN DOCUMENT DESPRE TIPARNIȚA ȘI ȘCOALA DE LA GOVORA ÎNTEMEIATE DE MATEI BASARAB

Cu o introducere amplă asupra domniei lui Matei Basarab ca o perioadă fertilă dezvoltării culturii, de tipărire și răspîndire a cărților cu conținut laic, autoarea publică un document (textul original în limba greacă și traducerea în limba română) din 1636 din care reiese grija ce o purta voievodul muntean pentru ca tiparnița de la Govora să dea roade după numirea acolo a harnicului tipograf Meletie Macedoneanul. El se referă, de asemenea la înființarea la Govora a unei școli în care dascăli pricepuți aveau poruncă domnească să-i învețe pe elevi meșteșugul tiparului în afară de ceea ce se predă în mod obișnuit la școlile de pe lângă mănăstiri. În acest scop domnul dăruiește 1000 de galbeni mănăstirii pentru plata dascălilor și producțiile tipografice și orînduiește și persoanele care trebuiau să aducă la îndeplinire porunca sa.

3, 1982, p. 258—264

1214

Sacerdoțeanu Aurelian, CÎTEVA ACTE DIN JUPÎNEȘTI-MUȘCEL

Se publică 37 documente din perioada 1636—1836 referitoare la satul Jupînești din județul Mușcel, aflate în proprietate particulară. Autorul menționează că alte documente referitoare la acest sat se mai află în fondurile mănăstirilor Aninoasa și Vieroșul.

V, 1, 1942, p. 69—114

1215

Ionescu-Nișcov Traian, UN ACT DE CANCELARIE DOMNEASCĂ NECUNOSCUT DE LA MATEI BASARAB

Este un document emis în 1637 prin care Matei Basarab întărește lui Neagoe, fiul lui Stroe din Moșăști două cumpărături de ocine efectuate concomitent. Documentul se publică în original și în traducere.

2, 1979, p. 182—184

1216

Șucu Ion I., CONTRIBUȚIUNI LA ISTORICUL SATULUI MĂȚĂU-MUȘCEL

Cu intenția de a scrie o monografie a satului, autorul publică un document de la Matei Basarab din anul 1639 care vorbește despre vechimea satului pe vremea cînd el se afla pe valea Mățaului. Voievodul Țării Românești îi acordă scutiri de dări care sînt reinnoite și de alți domnitori în anii 1665, 1674, 1682 1716, 1717, 1721, 1735, 1736, 1761.

IV, 1, 1940, p. 143—154

1217

Chelcea Ion, Rădulescu Theodora, UN MĂNUNCHI DE DOCUMENTE INEDITE CU PRIVIRE LA SATUL MASTACĂN DIN JUDEȚUL NEAMȚ

Documentele prezentate au fost aflate cu prilejul cercetărilor etnografice de teren în satul Mastacăn pentru aducerea în Muzeul satului a unei gospodării țărănești și alcătuirea unei monografii a satului specific de răzeși. Se face un scurt istoric al satului, la care se adaugă informațiile oferite de documentele ce se publică. Acestea, în majoritate, se referă la destrămarea obștei țărănești. Ele provin din perioada 1642 — prima jumătate a secolului al XIX-lea.

2, 1972, p. 415—433

1218

Ionescu-Gion, UN HRISOV INEDIT DE LA MATEI BASARAB

O copie a unui hrisov emis de Matei Basarab prin care întărește slugii sale Stoica Mărgineanu și fraților acestuia părți de moșie în Biscenii de Jos, Conțești și Vălenii, podgorii din județul Săcuieni, cumpărate de aceștia cu sume diferite de aspri și taleri.

2, 1979, p. 184—186

Se publică un suret de pe un uric, emis la Iași în anul 1646 noiembrie 17 de Vasile Lupu prin care se aduce o contribuție la istoricul mănăstirii Dobromira, adică Soveja, anume că la înzestrarea mănăstirii a contribuit și comisul Radu, boier din Țara Românească.

VI, 2, 1944–1945, p. 327–328

1220

Sînt publicate 10 documente din perioada 1647–1831 referitoare la satul Scorțeni, județul Prahova, sat de moșneni. Acestea se referă în principal la învoielile pentru pămînt, vinzări și cedări pentru sărindare sau la plata în borhot a unei sume împrumutate.

vol. I, nr. 1–3, 1924–1926, p. 3–7

1221

Petrescu G. Z., O SCRISOARE A DOAMNEI ELENA MATEI BASARAB DIN 1653

Autorul publică o scrisoare din Arhiva Națională Săsească din Sibiu a doamnei Elena din 1653, prilejuită de rănirea lui Matei Basarab în bătălia de la Finta, însoțită de comentarii legate de informațiile cuprinse în ea.

nr. 5, an. 1928–1929, p. 439–441

1222

Ciucă Dumitru Marcel, Livezeanu Dan, DOCUMENTE DE LA ATHOS PRIVITOARE LA MĂNĂSTIREA JITIANUL (DOLJ) 1654–1813

Cele 29 documente depistate în arhiva mănăstirii Sf. Pavel, sînt originale, scrise în limba română, cu excepția a două și au făcut parte din fondul documentar al mănăstirii Jitianul, metohul mănăstirii Sf. Pavel de la Athos. Ele completează știrile privitoare la mănăstirea Jitianul și la moșiile ei.

2, 1979, p. 191–200

1223

Mureșan Triteanu Elena, DIN LEGĂTURILE FAMILIEI NOBILE TRANSILVANE PETRU BUDAI CU ȚARA ROMÂNEASCĂ

Autoarea publică o scrisoare a lui Petru Budai din Hațeg din anul 1660, martie 5 însoțită de un larg comentariu asupra biografiei acestui boier român și asupra legăturilor între românii din Transilvania și Țara Românească.

VII, 1, 1946, p. 158–162

Minea Ilie, DOUĂ DOCUMENTE REFERITOARE LA MĂNĂSTIREA GOLIA

Cele două documente oferă elemente de procedură din vechiul drept românesc. Documentele sînt: o poruncă a lui Ștefăniță Vodă din 23 iulie 1661 prin care ordonă să se restituie mănăstirii Golia moara făcută de Gheorghe Cătașgiul pe Răut și un ordin similar emis de Istratie Dabija în martie 1662 prin care stabilește drepturile mănăstirii.

IV, 2, 1941, p. 378—379

1225

Manole Vasile, DOUĂ DOCUMENTE INEDITE

În prima jumătate a secolului al XIX-lea litigiile pentru pămînt între bucu-reșteni și mănăstirile mari sînt frecvente. În cursul proceselor aduse în fața tribunalului, mănăstirile, pentru a-și susține pretențiile, prezentau copii legalizate de pe documente prin care li se acordaseră privilegii. Un caz de asemenea natură îl reprezintă conflictul dintre mănăstirea Mihai Vodă și o orășancă, pe nume Tița pentru un teren pe care era construită o casă. Pentru a-și susține cauza, mănăstirea a prezentat instanțelor judecătorești copii de pe două documente prin care i se făcuseră danii și care s-au păstrat la dosarul de judecată. Primul document se referă la dania unui deal făcută de Grigore Ghica iar al doilea, de la Constantin Brîncoveanu, este o întărire dată mănăstirii Mihai Vodă.

1, 1976, p. 47—48

1226

Regleanta Mihail C., PRIMA CTITORIE DE LA COLȚEA. UN DOCUMENT INEDIT

Documentul din martie 1670, scris în limba greacă, este o carte a patriarhului Dositei al Ierusalimului pentru întărirea închinării către Mitropolie a primei ctitorii bisericești de la Colțea.

Documentul este însoțit de comentarii asupra vechimii schitului și asupra întemeietorului său.

vol. III, 2, nr. 8, 1939, p. 375—379

1227

Zotta Sever, DESPRE NEAMUL CANTEMIREȘTILOR, III, ANEXE
Se publică trei documente însoțite de descrierea diplomatică:

1. 1675 aprilie 6. Gh. Buga, fiul lui T. Buga din Chileni mărturisește că venind la Cantemir a luat pe un fiu al lui Antioh drept fiu de suflet și i-a dat diferite proprietăți.

2. 1728 august 18. Hrisant, patriarhul Ierusalimului și Palestinei face cunoscut că în 1720 a împrumutat pe Antioh Cantemir cu 500 lei pentru care acesta i-a zălogit moșia Scheia din ținutul Neamț. După moartea lui Antioh, moștenitorii acestuia neplătind datoria, moșia a fost scoasă la mezat fiind cumpărată de Șt. Iane.

3. 1733 ianuarie 12. Constantin Cantemir, vel comis și Dumitrașco Cantemir, fiii lui Antioh Cantemir, decedat dăruiesc surorii lor Anița din moștenirea părintească moșia Urlații din județul Fălciu și partea ce i se cuvine din moșia Țigani.

an. II, nr. 3, 1926, p. 346—327

1228

Pătrașcu Ion, UN DOCUMENT INEDIT DE LA CONSTANTIN VODĂ CANTEMIR

Documentul, original și inedit a fost emis de domnitorul moldovean Constantin Cantemir. Este un act de întărire a stăpînirii peste niște „ocine“ cumpărate anterior, care obligă pe Lupașco Bogdan să înfățișeze înaintea domnitorului 12 zapise în care sint amintite numeroase localități din Moldova și numele martorilor. Autorul apreciază că acest document este primul semnat de domnitor. Elementele de toponimie și onomastică prezintă un interes deosebit.

2, 1973, p. 409—412

1229

Șucu Ioan, DIN TRECUTUL SCHITULUI GOLEȘTI ȘI CARTEA DE ÎNCHINARE CĂTRE MĂNĂSTIREA CÎMPULUNG

Este o carte de închinare din 1676 a schitului Golești de către Grigorie, episcopul Buzăului, către mănăstirea Cîmpulung. Publicarea copiei documentului este însoțită de istoricul acestui așezămint.

vol. III, 2, nr. 8, 1939, p. 379—382

1230

Stoide A. Constantin, Stahiescu D. I., UN MĂNUNCHI DE DOCUMENTE PRIVITOARE LA SATUL LIEȘTI-TECUCI

Sint prezentate 16 documente din perioada 1768—1841 referitoare la satul Liești, însoțite de o scurtă descriere diplomatică.

IV, 2, 1944, p. 256—279

Minea Ilie, ȘTIRI NOI DESPRE PROPAGANDA CATOLICĂ ÎN MOLDOVA ÎN SECOLUL XVII

Se publică copia documentului emis la 28 martie 1678 de Congregațiunea de Propaganda Fide prin care Vito Pilutio era recomandat ca episcop de Marcianopol, funcție pe care a îndeplinit-o avînd reședința la Durostor.

an. II, nr. 3, 1926, p. 399—400

Surdu Bujor, URBARIILE DOMENIULUI FĂGĂRAȘ

Este prezentat pe scurt conținutul conscripțiilor privitoare la domeniul Făgăraș puțin valorificate de cercetarea științifică. În secolele XIV—XV ținutul Făgăraș a aparținut domnilor Țării Românești, iar mai târziu principilor Transilvaniei. La sfîrșitul secolului al XVII-lea ajunge în proprietatea statului habsburgic, fiind organizat sub forma unui domeniu fiscal. Majoritatea urbariilor prezentate au fost întocmite în această perioadă și cuprind numai moșiile aparținînd fîscului. Proprietatea particulară era inventariată separat. Urbariile sînt scrise în limba latină, numai două sînt în maghiară. Colecția cuprinde urbariile următoarelor moșii: Curtea din Porumbacul de Jos, 1680; Curtea din Porumbacul de Jos, 1688; Curtea din Porumbacu de Jos 1726; Domeniul Făgăraș, 1726; Domeniul Făgăraș, 1758; Todorîța, 1763; Șercaia, Perșani, Grid, 1766; Porumbacul de Jos, 1766; Curtea din Voivodenii Mari, 1772; Porumbacul de Jos, 1787; Beclean, 1788; Berivoiul Mic, 1788; Breaza, 1788; Dridif, 1788; Orașul Făgăraș, 1788; Galați, 1788; Hurez, 1788; Ilienii, 1788; Mindra, 1788; Rîușor, 1788; Sevestreni, 1788; Todirîța, 1788; Voila, 1788; Herseni, 1789; Ludișor, 1789; Săsciori, 1789; Veneția de Sus, 1789; Orașul Făgăraș, 1808; Scorei 1809.

2, 1958, p. 233—247

Tinculescu Doina, Găitan-Vătafu Silvia, DOCUMENTE DIN TIMPUL DOMNIEI LUI ȘERBAN CANTACUZINO (1680—1681)

Între achizițiile Direcției Generale a Arhivelor Statului sînt și cîteva cărți domnești și zapise din secolul al XVII-lea din timpul domniei lui Șerban Cantacuzino care completează informațiile despre moșiile Făcăeni și Togozeni din județul Ialomița.

1, 1981, p. 59—64

Minea Ilie, DIN LEGĂTURILE LUI CONSTANTIN CANTEMIR CU PRINCIPELE MIHAIL APAFI

Documentul publicat in extenso, se păstra la Muzeul Ardelean din Cluj, inserat în „Istoria Ardealului în scrisori originale”. El a fost emis la Iași în

anul 1685 decembrie 12 și este o comunicare a domnului moldovean Constantin Cantemir către principele Mihail Apafi. Documentul dă amănunte despre primul an de domnie a lui Constantin Cantemir, condițiile în care acesta a ocupat tronul Moldovei.

an. I, nr. 2, 1925, p. 287—290

1235

Bălan Teodor, ȘASE DOCUMENTE POLONE DIN SECOLUL AL XVII-lea REFERITOARE LA MOLDOVA

Din cele șase documente două sînt emise de regele polon Ioan Sobieski, unul de regele August al II-lea, două de hatmanul Stanislav Iablonovski și unul de comandantul militar al oștirilor poloneze staționate în Pocuția, Francisc Gatețchi. Ele se referă la militarul moldovean Constantin Turculeț și la moldovenii Isae și Gheorghită Goian, la Isar, Alexandru Ciurar și Arsenie Volcinschi. Primii patru se aflau în serviciul militar polonez și au chemat în judecată pe Arsenie Volcinschi învinuit, că și-a însușit o moșie care nu-i aparținea. Autorul însoțește documentele de comentarii asupra persoanelor care sînt menționate în text. Documentele sînt din anii 1687—1689.

VII, 2, 1947, p. 330—342

1236

Săucești-Sturdza Marcel, Hurmuzache Ștefan, DOCUMENTE DESPRE IONIȚĂ SANDU STURZA

Cele 36 de documente din perioada 1689 — sfîrșitul secolului al XIX-lea, selecționate din arhiva familiei, se referă în general la situația proprietăților înaintașilor sau urmașilor domnitorului Ioan Sturza. Între aspectele reliefate menționăm: delimitarea pămînturilor răzeșești și boierești de pe moșii din ținuturile Neamț, Bacău și Roman, procesul destrămării obștei prin depozedarea răzeșilor de loturile lor, situația veniturilor și cheltuielilor Vistieriei. Se menționează valoarea documentului intitulat „Amănuntele istoriei — familiale” scrise de Gheorghe Sturdza, nepotul domnitorului, cu referiri la evenimentele revoluționare din anul 1821.

4, 1972, p. 611—657

1237

Burlacu Ioana, Săndulescu Natalia, O SCRISOARE A LUI CONSTANTIN BRÎNCOVEANU CĂTRE LUDOVIC AL XIV-lea

Este o scrisoare autografă a lui Constantin Brîncoveanu către regele Franței, Ludovic al XIV-lea trimisă la 11 octombrie 1690 din „tabăra așezată în apropiere de Corona”, deci la cîteva săptămîni după ce la Zărnești oștile românești și tăfărești, în frunte cu domnul Țării Românești au învins oștile imperiale austriece, conduse de generalul Heissler. Prin această scrisoare Brîncoveanu solicita lui Ludovic al XIV-lea sprijin pentru a dobîndi protecția Imperiului otoman.

1—2, 1974, p. 305—307

Gyulai Petre, O MĂRTURIE CU PRIVIRE LA SOARTA UNEI
VECHI ARHIVE ÎN SECOLUL al XVII-lea

Se publică o listă aflată într-un registru, scris în limbile latină și maghiară din Arhiva Exactoratului Principatului Transilvaniei, întocmită la 2 octombrie 1696, cuprinzând documente referitoare la gospodărirea centralizată a veniturilor Principatului, despre a căror existență nu avem alte informații. **Lista** enumeră 103 documente, cu mențiunea că în lada în care se aflau mai existau și altele. Documentele enumerate cuprind o perioadă de 21 de ani (1651—1672).

1, 1969, p. 263—268

1239

Cernovodeanu Paul, DIN CORESPONDENȚA DIPLOMATICĂ A LUI
CONSTANTIN BRÎNCOVEANU, I.

Prezentind bogata activitate diplomatică externă a domnitorului muntean, rezultând îndeosebi din corespondența purtată, însumînd 282 scrisori, autorul menționează că publicarea acestor 11 scrisori inedite reprezintă încă o dovadă a prodigioasei sale activități. Scrisorile au fost studiate cu prilejul unor cercetări în arhivele din R. P. Polonă și R. P. Ungară. Toate sînt originale, dictate de domn și traduse în limba latină de diecii de cancelarie, purtînd iscălitura sa autografă. După cuprins și adresanți ele se referă la relațiile domnului — în contextul situației internaționale existente cu nunțiul apostolic de la Viena, cu regele Poloniei și marele hatman al coroanei și cu principele Rakoczi.

1, 1985, p. 78—84

1240

Cernovodeanu Paul, DIN CORESPONDENȚA DIPLOMATICĂ A
LUI CONSTANTIN BRÎNCOVEANU II

Se publică încă patru documente din anii 1698—1707, în original și traducere.

3, 1985, p. 338—343

1241

Leonte Ileana, DOUĂ ETALOANE: PALMA LUI ȘERBAN VODĂ
ȘI A LUI CONSTANTIN BRÎNCOVEANU

Cu o scurtă prezentare a diferitelor unități de măsură pînă la introducerea sistemului metric, autoarea prezintă două unități aflate de dînsa între filele

mss. nr. 329 al mănăstirii Tismana, Prima de 246 mm lungime și 7 mm lățime reprezintă palma lui Șerban voievod iar a doua este de 257 mm lungime și 7 mm lățime reprezentînd palma lui Constantin Brincoveanu.

1, 1958, p. 217—219

1242

Ceredarec Nicolae, CÎTEVA DATE DESPRE UN SAT STRĂVECHI, IUBĂNEȘTI, IBĂNEȘTI DIN ȚINUTUL DOROHOIULUI

Documentul este o traducere germană de pe un document de la Antioh Cantemir, din 22 mai 1699 prin care învoiește pe egumenii mănăstirii Sucevița să aducă în hotarul seliștei Iubănești coloniști poloni, unguri și cazaci, acordîndu-le anumite înlesniri. Autorul însoțește documentul de comentarii asupra toponimicului Iubănești.

VI, 2, 1944—1945, p. 329—330

1243

Mehmet A. Mustafa, Démeny Ludovic, NOI DOCUMENTE TURCEȘTI PRIVITOARE LA ISTORIA TRANSILVANIEI DIN SECOLUL al XVII-lea

Se cataloghează peste 100 de documente din fondul Cista diplomatica „Istorie” din cadrul Arhivei Guberniului Transilvaniei păstrat în Arhiva Națională din Budapesta. Dintre documente au fost alese pentru prezentarea de față numai cele scrise în limba turcă. Ca gen, documentele sînt foarte diferite: firme, scrisori vizirale, iarlicuri tătărăști, chitanțe. Conținutul lor se referă la o arie largă de probleme: aspecte economice, politice și militare ale relațiilor Transilvaniei cu Imperiul otoman în secolul al XVII-lea. Rezumatele documentelor sînt ample încît oferă o informație istorică bogată. În anexă șase reproduceri fotografice de pe documente.

1, 1970, p. 209—237

1244

Dobrescu C. Ion, DOCUMENTE DE MOȘNENI (Brădet-Mehedinți)

Se publică integral sau sub formă de rezumat 53 de documente cuprinse într-o condică și un dosar. Documentele se referă la proprietatea indiviză a moșnenilor din Brădet, județul Mehedinți. Transcrierea documentelor în condică s-a făcut după anul 1838 la inițiativa lui popa Ion Bălan care stăpînea partea cea mai mare de pămînt. Transcrierea în caractere chirilice este unitară și caracteristică primei jumătăți a secolului al XIX-lea. Popa Ion Bălan a transmis condica fiului său Dumitrașco care și-a transcris singur ac-

tele de proprietate, ulterioare. Majoritatea documentelor sînt zapise și acte întocmite cu ocazia micilor neînțelegeri ivite între moșneni pentru determinarea hotarelor de moșii.

Documentele pînă la 1800 s-au publicat integral, iar după această dată, pînă la 1852 sub formă de rezumat.

VI, 1, 1944, p. 30—46

1245

Minea Ilie, VICARUL APOSTOLIC BARNABÉ

Autorul publică un document inedit păstrat la secția manuscrise a Bibliotecii universitare din Iași despre vicarul apostolic Barnabé, care completează lista propagandiștilor catolici în Moldova în secolul al XVII-lea.

IV, 2, 1941, p. 380

1246

Ciobanu Veniamin, DOCUMENTE POLONEZE DE LA MIHAI RACOVITĂ

La Biblioteca Czartoryska din Cracovia se păstrează un manuscris care cuprinde 12 scrisori adresate de Mihai Racoviță, domnul Moldovei, în 1709, lui Adam Mikolaj Sieniawski, marele hatman al coroanei, voievod de Belz, castelan al Cracoviei etc. Scrisorile originale constituie o parte a unei corespondențe mai vaste și reflectă relațiile moldo-polone în primii ani ai secolului al XVIII-lea și rolul Moldovei în contextul raporturilor turco-polone.

Din scrisori reiese interesul Turciei față de mersul evenimentelor de pe teatrul de luptă din Marea Baltică și interesul lui August al II-lea ca aceste evenimente să fie cunoscute la Istanbul. Domnul Moldovei nu a dat nici o informație privind evenimentele din Imperiul otoman, semnificativ fiind refuzul domnului de a permite trecerea prin Moldova a emisarilor trimiși de Sieniawski la Rakoczy. Alte informații se referă la raporturile economice moldo-polone, îndeosebi comerțul cu vite și relațiile directe între Moldova și Polonia.

4, 1975, p. 455—464

1247

Paraschiv Ion, DOCUMENTE PRIVITOARE LA ISTORIA ROMÂNIEI PĂSTRATE ÎN ARHIVELE DE STAT ALE U.R.S.S.

Autorul menționează mai multe documente aduse sub formă de fotocopii și microfilme din arhivele U.R.S.S., din secolele XVII-XX, provenind de la domnitorii Vasile Lupu, Constantin Șerban, Constantin Brîncoveanu, altele cu caracter demografic sau privitoare la evenimente social-politice importante

cum a fost răscoala țărănească din anul 1907. În anexă se publică șase documente: un fragment din jurnalul de campanie al lui Petru I privind sosirea la Iași, în 1711, un raport din 1877, un raport al consulului general al Rusiei la Iași din martie 1907 și încă două documente din același an legate de răscoala țărănească.

2, 1958, p. 160—176

SECOLUL al XVIII-lea

1248

Minca Ilie, CEVA DESPRE MITROPOLITUL UNIT ATANASIE

Se publică două scrisori din anul 1701, scrise în limba maghiară în care sint cuprinse amănunte ale activității mitropolitului Atanasie, legate de administrarea moșiilor.

an, I, nr. 2, 1925, p. 285—286

1249

Diaconescu Gh. Ilie, O OCOLNIȚĂ NECUNOSCUTĂ A MOȘNENILOR MIȘEI DE PE DIMBOVNIC

Scrisoarea, din anul 1705 semnalează alegerea și hotărnicirea moșiei satului Mișei din dreapta Dimbovnicului și a părții Stancăi, jupineasa spătarului Preda Pirșcoveanu, dobândită prin zălogire de la Vistieria țării în a doua jumătate a secolului al XVII-lea. Se face o descriere diplomatică și se publică textul documentului.

2, 1973, p. 405—409

1250

Stoide A. Constantin, NOI DOCUMENTE BRAȘOVENE

În continuarea documentelor din numărul precedent se publică încă 22 (nr. 17—50) documente din perioada 1716—1752 privind istoria Brașovului.

VII, 2, 1947, p. 295—320

1251

Papacostea Șerban, CEL MAI VECHI STATUT DE BREASLĂ MEȘTEȘUGĂREASCĂ DIN ȚARA ROMÂNEASCĂ

Din cercetarea arhivelor transilvănene autorul prezintă un statut de breaslă păstrat în arhiva muzeului Brukenthal din Sibiu, aflat în protocoalele admi-

nistrației oltene în timpul ocupației provinciei de către austriei (1718—1739). Este vorba de statutul breslei luminărilor și săpunarilor din Craiova din anul 1725, de fapt o confirmare acordată de administrație. Statutul conține indicații referitoare la principalele probleme care interesau breslele.

1, 1960, p. 215—218

1252

Andronic Alexandru, DOCUMENTE REFERITOARE LA PRINCIPATELE ROMÂNE AFLATE ÎN FONDUL VORONȚOV PĂSTRAT ÎN ARHIVA CENTRALĂ DE STAT A ACTELOR VECHI DIN MOSCOVA

Cu o scurtă prezentare a arhivelor rusești pentru istoria poporului român, autorul se referă la fondul de documente al familiei Voronțov păstrat la Arhiva centrală de stat a actelor vechi, purtând nr. 1261, cuprinzând 8000 unități arhivistice din perioada 1728—1890. Din acestea 55 unități arhivistice prezintă un interes deosebit pe care autorul le redă în anexă sub formă de regist.

1, 1958, p. 222—226

1253

Ionescu D. Constantin, UN DOCUMENT INEDIT DE LA MIHAI RACOVITĂ VOIEVOD

Este vorba de un document original din iulie, anul 1731 dat de Mihai Racoviță voievod, scris pe pergament, cu pecete aplicată în ceară roșie. Documentul confirmă o hotărâre de judecată, anume domnul, împreună cu sfatul marilor boieri de divan întărește lui Gavrilaşco biv vel postelnic toate cele rinduite de soția sa Ancuța Bucșanul. Documentul este foarte frumos împodobit cu ornamentații în care predomină auriul. El relevă amănunțit un procedeu de judecată din secolul al XVIII-lea în materie testamentară, faptul că acțiunile testamentare erau de resortul unui tribunal laico-ecclesiastic.

VI, 2, 1944—1945, p. 333—338

1254

Veress Andrei, ORÎNDUIELI ROMÂNEȘTI VECHI TIPĂRITE ÎN ARDEAL (1744—1848)

Autorul prezintă sub formă de catalog colecția de ordonanțe românești, începând cu cea mai veche din anul 1744 până în 1848 considerate primele tipărituri românești din Sibiu.

an. II, nr. 3, 1926, p. 332—365

Regleanu Mihai, UN DOCUMENT NECUNOSCUȚ CU PRIVIRE LA VĂCĂRIT

Este un document din 1748 ianuarie 8, de la Grigore al II-lea Ghica, în a treia domnie din Moldova în legătură cu impunerea văcăritului, păstrat în fondul mănăstirii Cașin. Documentul pare să fie un concept și se adresează locuitorilor ținutului Iași. Ele erau înaintate boierilor însărcinați cu stringerea dării văcăritului, la care erau impuși toți locuitorii. Autorul face o analiză diplomatică internă și externă a documentului prin care domnitorul aduce la cunoștința locuitorilor că a reînființat darea văcăritului.

2, 1966, p. 318—320

Ionașcu Ion, ASPECTE DEMOGRAFICE ȘI SOCIALE DIN BUCUREȘTI LA 1752

Prezentind evoluția Bucureștiului pe baza datelor cunoscute, autorul se oprește asupra catastihului din 15 octombrie 1750 păstrat numai în copie, alcătuit în urma hotărârii domnitorului Grigore Ghica de a ceda partea de răsărit a moșiei orașului București de cca 400 ha. mănăstirii și spitalului Pantelimon, înființate de el. Copia făcută după original în anul 1818, iscălită de mitropolitul Nicolae Trăsnea consemnează numele locuitorilor din cele 12 mahalale și locul viei domnești de lângă Curtea domnească cu suma pe care trebuiau să o plătească anual fiecare ca chirie. Acest catastih este cel mai vechi recensământ al unei părți din populația Bucureștilor. Analiza datelor din catastih permite desprinderea unor date privind componența socială a locuitorilor, alcătuirea slujitorimii din Țara Românească la jumătatea secolului al XVIII-lea care servea pentru ceremonialul curții domnești și baza orașului.

În anexă se dă un tabel cu categoriile sociale existente pe mahalale și „Catastihul din iunie 1752 cu numele capilor de familie pe mahalale pe o parte din suprafața teritorială a orașului, cind Grigorie vodă a dăruit-o spitalului Pantelimon.

2, 1959, p. 117—145

Pâclișanu Zenovie, DOCUMENTE PRIVITOARE LA ISTORIA ȘCOALELOR DIN BLAJ

Autorul publică mai multe documente (1755—1794) din fosta colecție de acte vechi a Bibliotecii centrale arhidieceșane din Blaj, cu prilejul împlinirii a 175 de ani de la înființarea școlilor românești din Blaj. Documentele relevă începutul așezămintelor culturale românești în Blaj, activitatea desfășurată de acestea, setea de cultură a românilor din această parte a țării.

nr. 5, an. 1928—1929, p. 403—434

Virtosu Emil, UN HRISOV INOPERANT

Autorul descrie un hrisov adus spre transcriere la Arhivele Statului, emis de Scarlat Grigorie Ghica vv. Documentul, datat 20 noiembrie 1758, conține privilegiul acordat lui Voicilă, logofețelul divanului din București de a fi scutit de toate dările. Pe baza analizei diplomatice a documentului, a criticii interne și externe autorul demonstrează că este un fals. În anexă se publică în întregime transcrierea documentului.

an. 5, 1928—1929, p. 437—439

1259

Siruni H. Dj., O NĂVĂLIRE NECUNOSCUȚĂ A BANDELOR TURCEȘTI ÎN ȚĂRILE ROMÂNE LA 1769 DUPĂ DOCUMENTE TURCEȘTI DIN ARHIVELE STATULUI

Se publică 21 documente din perioada 1759—1774 aflate la Arhivele Statului din București legate de incursiunea turcească asupra orașului Giurgiu în 1769, despre care izvoarele contemporane și istoriografia nu vorbesc. Autorul însoțește publicarea documentelor de un studiu pertinent asupra incursiunilor turcești în țările române, prezentind evenimentele în succesiunea lor începînd dinainte de 1300. În ultima parte se publică un glosar în care se explică o serie de termeni turcești din cuprinsul documentelor.

IV, I, 1940, p. 6—68

1260

Mureșan-Triteanu Elena, UN DOCUMENT DIN DRĂGUȘ (FĂGĂRAȘ)

În susținerea și dovedirea continuității elementelor române în Transilvania, autoarea publică un document original din anul 1761 din satul Drăguș, județul Făgăraș în care toate numele de locuri și de persoane sînt românești, deși documentul este scris în limba maghiară.

VI, 1, 1944, p. 128—131

1261

Surdu Bujor, DOUĂ CURȚI NOBILITARE DIN TRANSILVANIA ÎN SECOLUL AL XVIII-lea: ROȘIA (COMIT. ALBA) ȘI TIUREA (COMIT. CLUJ)

Autorul publică sub formă de extras un urbariu întocmit în noiembrie 1763 asupra moșiilor fiscale ale familiei Banffy din Roșia (comitatul Alba) și Tiurea (comitatul Cluj).

VII, 1, 1946, p. 148—158

1262

1764 aprilie 23

Hotărnicia moșiei Zimnicele, jud. Teleorman, fostă proprietate mănăstirii Cotroceni, din care rezultă că s-au mai făcut delimitări de frontieră legate de această moșie și în anii 1667 și 1717.

vol. I, nr. 1—3, 1924—1926, p. 131—132

1263

Ghibănescu Gheorghe, HRISOVUL LUI GR. A. GHICA VODĂ PENTRU ZAHARIEȘTIOT SUCEAVA

Surețul lui Grigore Alexandru Ghica vv. din 1765 august 5 referitor la moșia Zahariești din ținutul Suceava pe care au stăpinit-o mai multe familii. Autorul apreciază că documentul contribuie la cunoașterea familiei lui Tudosă Dubău, mare logofăt în secolul al XVII-lea.

an. I, nr. 2, 1925, p. 275—285

1264

Mărcuș Ion, FALSIFICATORI ȘI MONEDE FALSE LA 1766

Autorul publică un document din arhiva județului Cluj, reprezentînd un ordin al Mariei Terezia către Guvernul ardelean, dat la Viena în 24 decembrie 1765 prin care se impunea urmărirea și prinderea Iulianei Müllner, cunoscută falsificatoare de bani. Se arată și caracteristicile monedei false.

vol. III, 2, nr. 8, 1939, p. 357—359

1265

Ionașcu Ion, DESPRE CATAGRAFIA ȚINUTULUI PUTNA DIN ANII 1773—1774

Se descriu catagrafiile întocmite în anul 1773—1774, în timpul războiului ruso-turc, pentru Moldova și Țara Românească păstrate în fondul „Ăfacerile moldovenești și muntenesti” la Arhiva centrală de stat a actelor vechi din Moscova. Autorul menționează că sînt primele recensăminte de acest fel întocmite pentru țările române și însoțește prezentarea cu o analiză a modului cum trebuie interpretate datele.

1, 1958, p. 121—130

Răduțiu Aurel, NEGUSTORI ȘI MEȘTEȘUGARI DIN BLAJ ÎN URBARIUL DIN 1772

Din numeroasele urbarii alcătuite pentru Transilvania autorul se oprește asupra celui din anul 1772 referitor la Blaj care cuprinde următoarele date: numărul familiilor și categoriile sociale cărora aparțin, numărul locuitorilor pe sexe, pe meserii, numărul animalelor și al stupilor aparținând fiecărei familii, naționalități, taxele la care erau supuși.

1, 1966, p. 295—306

Bozac Ileana, „ARHIVA“ LUI HOREA

Așa numita „arhivă“ a lui Horea constă din 12 documente (un privilegiu de la Iosif al II-lea și 11 jalbe și petiții adresate autorităților) care nu au format obiectul cercetărilor, documente găsite la Cirstea Nicula și păstrate în copie contemporană în fondul Tezaurariatul minier de la F. A. S. Cluj. Ele sînt scrise în limbile latină, germană, maghiară. Cele 11 jalbe au fost înaintate în numele satelor din domeniul de sus al Zlatnei și regiunea limitrofă și reflectă solidaritatea țărănimii în lupta pentru drepturi sociale. Ele sînt alcătuite în perioada premergătoare răscoalei în care țărănimea mai credea în eficacitatea petițiilor. Privilegiul lui Iosif al II-lea a fost acordat comercianților ortodocși supuși ai Porții otomane care aveau relații cu Viena pentru a celebra serviciul divin în capela Sf. Gheorghe din Steyerhof. Acest document a reprezentat „scrisoarea de la împărat“ cu care a fost îndemnat poporul la răscoală. Se publică textul original și copiile celor 12 documente.

2, 1961, p. 151—178

Pescariu Olivia, DISPOZIȚIUNI DIN ANUL 1774 PRIVITOARE LA PERCEPEREA IMPOZITULUI ÎN ARDEAL

Documentul a fost emis de guvernul din Transilvania în octombrie 1774 și este o modificare a dispozițiilor de încasare a impozitului date în iunie 1773. Prevederile sale reflectă situația economică existentă înainte de răscoala lui Horea.

VI, 1, 1944, p. 131—136

Sacerdoțeanu Aurelian, DOUĂ ZAPISE MOLDOVENEȘTI

Se publică două zapise din condica mănăstirii Fedeleşciori din anul 1782 de la Arhivele Statului din București, cuprinzînd donații moldovenești către mitropolitul Varlaam al Țării Românești, ca să-și facă un schituleț. Reiese și călătoria mitropolitului în Moldova.

VII, 2, 1947, p. 395—396

Rusu Alexandru, CONDICILE DE CIRCULĂRI BISERICESTI DIN SECOLELE XVII —XIX — UN BOGAT IZVOR PENTRU CERCEȚĂRI

Evidențiind importanța acestui gen de documente pentru istoria social-economică autorul publică 11 astfel de circulare aflate în păstrarea Arhivelor din Timișoara. Majoritatea acestora se referă la probleme școlare, de recrutare pentru armată, munca pământului, măsuri pentru a stăvili revolta poporului împotriva stăpînitorilor de pămînt. Circularele care se publică provin din condica oficiului parohial din comuna Satchinez.

2, 1960, p. 193—200

1271

Vianu Alexandru, GENEZA SENEDULUI DIN 1783

Publicarea documentului este precedată de o analiză asupra condițiilor care au generat emiterea lui în perioada de după încheierea păcii de la Kuciuk-Kainargi și a semnificației sale ca un nou pas înainte în afirmarea drepturilor poporului român. Documentul provine din Arhiva Ministerului de Externe al U.R.S.S.

1, 1960, p. 219—234

1272

Popescu Mihail, SPICUIRI NOI DESPRE HOREA, CLOȘCA ȘI CRIȘAN

Autorul publică textul original, în limba germană, a patru documente din Arhiva Ministerului de Interne, secția Ober Polizei și din Arhiva Ministerului de Finanțe cuprinzînd descrierea lui Horea și Cloșca în încercarea lor de a fugi spre Viena și plata sumelor de bani — drept recompensă trădătorilor acestora: Melter pădurarul și cei șapte țărani precum și scutirea lor și a urmașilor lor de dările către fisc. Documentele descriu executarea celor doi martiri, împreună cu 150 de tovarăși ai lor la Cluj în ziua de 3 ianuarie 1785.

an. II, nr. 3, 1926, p. 411—415

1273

Naghiu Iosif, UN DOCUMENT VAMAL DIN SECOLUL AL XVIII-lea

Un document din 16 octombrie 1793 reprezentînd o lege vamală care se referă la ținutul năsăudean în care sînt amintite punctele vamale Rodna și Telciu.

VII, 2, 1947, p. 390—93

Serban Constantin, DOCUMENTE DIPLOMATICE PORTUGHEZE
DESPRE RĂSCOALA DIN 1784

Cele nouă extrase din rapoartele trimise Ministerului de externe de reprezentanții diplomați ai Portugaliei la Viena și St. Petersburg în anii 1784—1785 completează informația referitoare la eoul răscoalei conduse de Horea, Cloșca și Crișan până la Lisabona și St. Petersburg, permițând concluzia că eoul răscoalei românilor din Transilvania a ajuns nu numai pe țărmurile europene ale Mării Baltice și Oceanului Atlantic ci chiar pe continentul american și în alte părți ale lumii.

1, 1985, p. 84—89

1275

Sabău Ion, ECOURILE RĂSCOALEI LUI HOREA ÎN PĂRȚILE
DE NORD-VEST ALE TRANSILVANIEI

Autorul publică șase documente inedite privitoare la repercusiunile răscoalei lui Horea în părțile de nord-vest ale Transilvaniei, cu deosebire în regiunea Maramureș, pe teritoriul fostelor comitate din Satu Mare și Maramureș, eoul puternic al acestora și în alte zone.

1, 1962, p. 169—193

1276

Hurmuzache Ștefan, DIN LUPTA POPORULUI ROMÂN PENTRU
LIBERTATE ȘI UNITATE NAȚIONALĂ

Aniversarea revoluției române de la 1848 prilejuiește prețuirea marelui eveniment în contextul luptei pentru unitate și libertate națională.

Documentele inedite care se dau publicității dezvăluie existența conștiinței naționale la țărani răsculați conduși de Horea, dornici să obțină o existență liberă: însuflețirea maselor populare la 1848, strădania de a impune statelor ce nu o doreau, respectarea autonomiei țărilor române, lupta românilor transilvăneni pentru drepturi egale, folosirea limbii și îmbogățirea culturii românești, înființarea societăților culturale, contribuția transilvănenilor la susținerea războiului pentru independență.

1, 1968, p. 141—192

1277

Duzincheviți Gheorghe, DOCUMENTE ȘI INTERPRETĂRI NOI RE-
LATIVE LA RĂSCOALA ȚĂRĂNEASCĂ DIN ANUL 1784

Sînt patru rapoarte din noiembrie 1784 semnate de lt. col. Karp și maiorul de rangul II Stojanic, alcătuite după izbucnirea răscoalei. Rapoartele relatează aspecte ale izbucnirii răscoalei, extinderea, desfășurarea și încercarea de înfringere a ei.

2, 1976, p. 199—202

Feneșan Costin, O NOUĂ MĂRTURIE PRIVIND RĂSCOALA CONDUSĂ DE HOREA (1784)

Se publică o scrisoare a vicecomitelui Francisc Zambo adresată vicecomitelui Bihor asupra unor episoade ale răscoalei conduse de Horea, solicitând sprijin în măsurile de reprimare.

3—4, 1980, p. 367—371

1279

Albu Nicolae, DATE NOI PRIVITOARE LA VIAȚA ȘI ACTIVITATEA LUI PETRU MAIOR

Se publică 19 documente din perioada 1785—1821 necuprinse în volumul „Scrisori și documente inedite” reprezentind corespondența lui Petru Maior. Documentele au valoare inegală, unele sînt acte administrative, altele prezintă interes pentru viața și activitatea lui Petru Maior.

4, 1975, p. 575—593

1280

Duzinchevici Gheorghe, DIN ISTORIA REGIMENTULUI I DE GRĂNICERI ROMÂNI

Regimentul I de grăniceri români a participat în cadrul armatei austriece la războiul ruso-turc din 1787. Folosind datele furnizate de un manuscris anonim se relatează participarea acestui regiment la luptele care au avut loc, desfășurarea în general a războiului.

2, 1978, p. 181—188

1281

Surdu Bujor, ȘTIRI DESPRE DREPTUL ROMÂNESC DIN TRANSILVANIA. PROTOCOLUL DIN PORCEȘTI

Se publică un protocol de moșteniri din satul Porcești, județul Sibiu aflat în arhivele din Sibiu. Introducerea cuprinde o privire istorică asupra acestui sat locuit exclusiv de români, așezat în apropiere de pasul Turnu Roșu. Autorul menționează importanța cercetării acestor izvoare pentru cunoașterea vechiului drept românesc, a situației economice a satelor (inventare ale averii mobile și imobile),

Protocolul din Porcești este de format în folio, 38 × 23 cm alcătuit din șapte caiete, în total 157 pagini. Însemnările din registru au fost scrise între anii 1789—1814 și 1819—1820 și se referă la împărțirea averii celor

decedați. Textul este scris cu caractere chirilice, în limba română. Textul este însoțit de o fotocopie după o filă a protocolului. În încheiere un glosar cu cuvinte din text mai puțin cunoscute.

V, 2, 1943, p. 367—394

1282

Voiculescu Mircea, DOCUMENTE RĂZEȘEȘTI

Grupajul de documente aparține neamului Uricăreștilor și atestă tendința de menținere a stăpînirii răzeșești asupra pămîntului, manifestată și prin păstrarea actelor doveditoare; relațiile între răzeși pentru apărarea drepturilor lor etc.

1, 1975, p. 70—79

1283

Gane Emil, TESTATORII FILANTROPI AI ORAȘULUI BUZĂU

Sînt publicate cinci testamente din perioada 1792—1914 din fondul Primăria orașului Buzău prin care se fac o serie de donații primăriei pentru folosința publică.

VII, 1, 1946, p. 165—167

1284

Unțanu Nicodim, Slivăt Alecsenia, DOCUMENTE INEDITE FRANCEZE ÎN ARHIVE ROMÂNEȘTI

Sînt 14 documente originale din Arhivele Statului București care permit mai buna cunoaștere a evenimentelor din perioada 1794—1813, legate de revoluția franceză și a perioadei care i-a urmat. Scrisorile sînt scrise de o serie de generali cunoscuți care s-au remarcat în timpul revoluției și în campaniile napoleoniene și se referă la organizarea și deplasarea de trupe, aprovizionarea cu alimente și muniții a acestora, măsuri de ordine în rîndul armatei.

4, 1971, p. 595—607

1285

Popa Traian, DEZBATEREA PROCESULUI LUI GH. ȘINCAI ȘI SENTINȚA DE ELIBERARE DIN ÎNCHISOARE

Cu o scurtă introducere în care se explică motivul arestării lui Gh. Șincai la 27 august 1794, respectiv conflictul cu episcopul Ion Bob, se publică în

original și în traducere procesul verbal al sentinței din 23 iunie 1795 a procesului intentat lui Șincai de subprefectul Ion Ghilean dezbătut de sedes generalis pentru cuvinte care „ținteau la turburarea patriei și pentru faptele sale imorale“.

an. II, nr. 3, 1926, p. 404—406

1286

Constantiniu Florin, UN HATIȘERIF INEDIT DE LA SFÎRȘITUL VEACULUI al XVIII-lea

Se publică un hatișerif din 1796 adresat lui Alexandru Ipsilante de către sultanul Selim al III-lea, păstrat în traducere românească la Arhivele Statului din București. În porunca sa sultanul se arată alarmat de situația din Țara Românească în urma creșterii numărului boierilor și dregătorilor, a scutelicilor și poslușnicilor, ceea ce amenința perceperea regulată și integrală a dărilor pentru obligațiile către Poartă. Se remarcă, totodată, convergența direcțiilor de politică internă ale emitentului și destinatarului hatișerifului, precum și elementele necesare pentru înțelegerea raporturilor între Țara Românească și Poartă.

1, 1965, p. 203—212

1287

Tuduceșcu Iuliu, COMOARA. UN ACT DE SUPERSTIȚIE PETRECUT ÎN BUCUREȘTI ANCHETAT ȘI JUDECAT ÎN ANUL 1796

În introducere autorul prezintă organizarea Capitalei în secolul al XVIII-lea arătând că faptele relatate în documentul pe care-l publică s-au petrecut în mahalaua Ceauș Radu în care se afla biserica cu același nume, construită de Radul Ceaușul.

Documentul este un raport alcătuit la 25 iunie 1796 de marele spătar Dimitrie Manul, din porunca lui Alex. Constantin Moruzi, vv. asupra svonului ce se răspindise în mahalaua Ceauș Radu în legătură cu existența unei comori în împrejurimile bisericii.

vol. I, nr. 1—3, 1924—1926, 55—60

1288

Motogna Victor, O PUBLICAȚIE DE AMNISTIE MILITARĂ ÎN LIMBA ROMÂNEASCĂ DIN ANUL 1797

Se publică documentul din 18 noiembrie 1797 reprezentând o publicație de grație a dezertorilor din regimentul II de graniță cu sediul la Năsăud, care au fugit, trecând munții, în Moldova. Documentul este scris în limba română, cu caractere chirilice.

vol. I, nr. 1—3, 1924—1926, p. 115—116

Metiş Ştefan, O ÎNVOIALĂ ROMÂNEASCĂ DIN ARDEAL

Autorul publică un document românesc din anul 1789 prin care popa Ion împrumută lui Crăţa Mitrea din satul Hidiş 8 florini.

an. I, nr. 2, 1925, p. 296—297

1290

Mustafa A. Mehmet, O CONDICĂ DOMNEASCĂ DIN A DOUA JUMĂTATE A VEACULUI al XVIII-lea SCRISĂ ÎN LIMBA TURCĂ, PRIVIND ȚARA ROMÂNEASCĂ

Autorul prezintă o condică domnească de la sfârșitul secolului XVIII-lea aflată la Biblioteca Academiei R. S. România. Aceasta conține corespondența voievodului Mihail Suțu din timpul celei de a doua domnii în Țara Românească (1791—1793) și a urmașului său Alexandru Moruzi (1793—1796). Documentele sînt scrise în limba turcă cu caractere arabe, fenomen rar întîlnit la condicile domnești, de tipul rik'a. Condica cuprinde 44 copii de documente cu o tematică diferită, nefiind datate, cu o singură excepție, documentul din 25 martie 1792. Conținutul documentelor atestă diversitatea relațiilor Țării Românești cu Imperiul otoman, îndeosebi de natură economică, în perioada de după războiul ruso-autro-turc din 1787—1791.

În anexă se publică în traducere 44 din cele mai importante documente din condică.

2, 1958, p. 248—260

1291

Nicolăiasa Gheorghe, O PORUNCĂ A LUI ALEXANDRU MORUZI CU PRIVIRE LA GOSPODĂRIA MĂNĂSTIRILOR DIN MUNTENIA

Autorul publică două documente din 1799 cuprinzînd porunci ale lui Alexandru Moruzi vv. pentru buna administrare a moșilor mănăstirești și creșterea viermilor de mătase cu sfaturile necesare.

an. I, nr. 2, p. 269—271

1292

Gheorghiade Elena, ÎNSEMNĂRI PE MARGINEA TESTAMENTELOR ORIGINALE DIN ARHIVELE STATULUI IASI

Sînt reproduse fragmente din testamentele unor personalități: postelnicul Petru Asachi, Grigore Balș, Const. D. Miclescu, Vasile Alecsandri, Vasile

Adamache, mitropolitul Iosif Naniescu, Mihail Kogălniceanu, Eleña Donici, Grazia Callimachi Catargi, Maria Stârcea, Ecaterina Asachi. Autoarea însoțește textul de comentarii asupra caracteristicilor diferitelor categorii de testamente.

V, 2, 1943, p. 428—432

1293

Duzinchevici Minodora, CÎTEVA DOCUMENTE ASUPRA FAMILIEI HURMUZAKI

Se publică cinci documente referitoare la familia Hurmuzaki, respectiv: cererea căminarului Doxachie Hurmuzaki prin care solicită aprobarea de a purta noul titlu primit de mare agă, actul prin care i se conferă acest titlu, un act de donație al fiilor acestuia Eudoxiu și Constantin a unor cărți școlii unde învățau și o cerere a lui Constantin de a i se acorda o sesiune extraordinară pentru examenul de fizică.

V, 2, 1943, p. 449—453

1294

Moldovan Liviu, REGISTRELE CONFESIONALE DE STARE CIVILĂ DIN TRANSILVANIA

Se prezintă conținutul și importanța registrelor confesionale de stare civilă păstrate la Arhivele Statului din Tg. Mureș, pînă la 1895 cînd s-au înființat registrele de stare civilă ale statului. Aceste registre consemnau nașcuții, căsătorii, morții, trecerile la și de la altă confesiune, numărul și starea credincioșilor, școlile și numărul învățătorilor, starea timpului etc. Se face istoricul folosirii acestor registre și se evidențiază importanța lor istorică. În anexă 13 documente reprezentînd extrase din registre de stare civilă.

1, 1958, p. 159—185

1295

Neamțu Alexandru, UN RAPORT OFICIAL AL DOCTORULUI IOAN PIUARIU-MOLNAR DIN AUGUST 1808

Este un raport întocmit de dr. Ioan Piuariu-Molnar alcătuit cu ocazia unei călătorii în Moldova din însărcinarea Guberniului Transilvaniei pe baza unui chestionar conținînd 13 întrebări. Prin acest chestionar se intenționa cunoașterea situației din Moldova în acea perioadă, cînd avea loc războiul ruso-turc. Alături de raportul dr. Ioan Piuariu-Molnar se publică scrisoarea sa către Guberniu în care informează că și-a îndeplinit misiunea încredințată și adresa Guberniului Transilvaniei prin care înamtează raportul împăratului.

4, 1977, p. 433—439

Lazea Alvina, NOI IZVOARE STATISTICE DIN ARHIVELE RUSE PRIVITOARE LA PRINCIPATELE ROMÂNE

Sînt două memorii inedite de natură statistico-financiară întitulate: Note scurte asupra Țării Românești cu privire la numărul populației, veniturilor, impozitelor, fertilității pămîntului și comerțului acestei țări, alcătuit la 1808 de Pavel Gavrilovici Divov; Dare de seamă generală asupra veniturilor și cheltuielilor Principatelor Moldovei și Țării Românești de la 1 mai 1828 pînă la 1832 fiind redactat la 1 martie 1832. În raport figurează bugetele principatelor cu date amănunțite privind modul de percepere a dărilor și diferitelor cheltuieli pentru întreținerea aparatului de stat, sumele împrumutate și plătite Serviciului de intendență al fostei armate a 2-a ruse.

"

1, 1973, p. 53—95

1297

Andone Alecsenia, Spiridon Mircea, DOCUMENTE ALE FAMILIEI BONAPARTE

Se publică 20 de documente olografe, în original și în traducere, emenate în cea mai mare parte de la familia Bonaparte care reliefează relațiile de familie. Între acestea se remarcă conceptul scrisorii lui Napoleon prin care cere prințului regent al Angliei, după înfrîngerea de la Waterloo, să se așeze la vatra poporului britanic.

1, 1980, p. 86—98

1298

Pâclișanu Zenovie, CENZURA CRONICII LUI GH. ȘINCAI

Se face un istoric al elaborării operei pînă în momentul definitivării ei și înaintării la cenzura din Ungaria și din Ardeal. Se reproduce textul în limba latină al cenzurii din Transilvania înaintat guvernului la 5 mai 1814 prin care se interzicea tipărirea lucrării nu numai în Transilvania ci și în Ungaria. Textul cenzurii însoțit de rezoluția guvernului.

vol. I, nr. 1—3, 1924—1926, p. 20—30

1299

Simonescu I. Dan, O JALBĂ DE LA ÎNCEPUTUL VEACULUI AL XIX-lea — DOCUMENT MUSCELEAN

Cu o scurtă prezentare se publică textul plîngerii adresate la 5 martie 1814 de mai mulți țărani din satul Soslănești, comuna Mățău contra logofătului Nicolae Rucăreanu pentru abuzuri.

an. I, nr. 2, p. 272—275

Duzinchevici Gheorghe, CONTRIBUȚII DOCUMENTARE LA ISTORIA BLAJULUI

După un scurt istoric al Blajului, autorul prezintă pe baza informațiilor documentare, un moment din istoria localității, de la începutul secolului al XIX-lea. Este perioada de intensificare a plîngerilor și nemulțumirilor taxaliștilor datorită măririi excesive a impozitelor. În demersurile lor au fost ajutați de avocatul român Vasile Aron. În anexă se publică scrisorile taxaliștilor români către avocat, către guvern și împărat. Documentele sînt scrise în limbile română și latină. 10 documente din anii 1914—1918.

VII, 2, 1947, p. 278—294

1301

Vianu Alexandru, DATE CU PRIVIRE LA EXPORTUL MOLDOVEI ÎN ANUL 1817

Informațiile sînt extrase dintr-un registru în limba turcă întocmit la cererea Porții de pe copia în limba rusă, care cuprinde date cu privire la produsele moldovenești exportate pe cale maritimă în anul 1917, la Constantinopol. Registrul specifică tipurile de corăbii, numele proprietarilor și al căpitanilor, produsele încărcate pe fiecare corabie, data expedierii și destinația.

2, 1964, p. 281—285

1302

Istrati Corneliu, ȘTIRI DESPRE DOCUMENTE MOLDOVENEȘTI ÎN TRANSILVANIA LA 1819

Se publică un document din anul 1819 conținînd relatările căpitanului Ion, vătaful sărdarului Vasile Brăescul de la Iurești, ținutul Hirlău privitoare la o ladă cu acte vechi văzute la un nemeș din Transilvania. Documentele se refereau la țirguri, orașe și moșii indeosebi la Roman, Țirgu Frumos, Ștefănești, moșia Toderești și altele.

2, 1967, p. 181—186

1303

Constantinescu Ioana, POPULAȚIA JUDEȚULUI OLT DUPĂ CATAGRAFIA DIN DECEMBRIE 1819 — IANUARIE 1820

Se publică și se analizează datele statistice privitoare la județul Olt alcătuite în decembrie 1819. Deși dispozițiile Vistieriei erau de a se alcătui registrul pentru fiecare categorie fiscală, isprăvnicia județului Olt face excepție, înregistrînd într-un singur catastif întreaga populație, toate familiile, cu indi-

carea categoriei fiscale din care fac parte. Catagrafia contribuie la schițarea tabloului social al satului, pentru descifrarea structurilor fiscale și stabilirea moșiilor pe care erau așezate satele birnice.

4, 1976, p. 398—412

1304

Grozav Viorel, ȘTIRI NOI PRIVITOARE LA BURSIERII ROMÂNI ÎN STRĂINĂTATE (1820—1877)

Autorul oferă informații asupra bursierilor români care studiau în străinătate, în perioada 1820—1877, folosind un bogat material bibliografic și arhivistic. Se insistă deosebi asupra domniei lui Cuza, cînd numărul bursierilor crește. Din cercetarea documentelor rezultă: majoritatea studiau dreptul; activitatea acestora; obligativitatea trecerii unui examen pentru a obține bursa; atenția acordată de Cuza față de formarea intelectuală pentru ca tinerii să poată aplica reformele preconizate; contribuția universităților europene la formarea științifică și literară a studenților români. Autorul apreciază că prin activitatea ulterioară, mulți bursieri au dovedit că apreciază efortul statului și al poporului român în instruirea lor.

1, 1970, p. 111—129

1305

Virtosu Emil, UN CĂLUGĂR ADMIRATOR AL LUI TUDOR VLADIMIRESCU: ARHIMANDRITUL GHENADIE PÂRVULESCU, 1805—1873

Se publică însemnările din jurnalul lui Ghenadie Pârvulescu referitor la evenimente din perioada revoluției lui Tudor Vladimirescu.

VI, 2, 1944—1945, p. 240—255

1306

Guboglu Mihail, UN MĂNUNCHI DE DOCUMENTE TURCEȘTI PRIVIND EVENIMENTELE DIN ȚĂRILE ROMÂNEȘTI ÎN JURUL ANULUI 1921

Autorul prezintă importanța arhivelor turcești pentru mai bună cunoaștere a revoluției din anul 1821, menționînd cîteva documente mai semnificative. În anexă publică 13 documente în traducere și în fotocopie din perioada 1819—1823 aflate la Arhivele Statului sau în lucrări din istoriografia turcă.

1, 1958, p. 234—256

Sontag Freitag, INFORMAȚII DESPRE ECOUL ÎN TRANSILVANIA AL MIȘCĂRII REVOLUȚIONARE CONDUSE DE TUDOR VLADIMIRESCU

Se publică câteva documente, în original și în traducere, reprezentând scrisori și conceptul unui raport privind desfășurarea evenimentelor revoluționare din anul 1821 și măsurile preventive care au fost luate la granița transilvăneană.

2, 1967, p. 325—332

Veliman Valeriu, ASPECTE ALE RELAȚIILOR ROMÂNNO-OTOMANE ÎN PERIOADA 1821—1828

Se publică 14 documente în original și traducere din perioada 1821—1825 din surse turco-osmane menite să contribuie la lărgirea ariei de informații acumulate cu privire la reacția Porții față de revoluția lui Tudor Vladimirescu și mișcarea eteriștilor, la intervenția armată otomană în Principate, restabilirea domniilor pămîntene și caracterul imprimat de acestea raporturilor româno-otomane pînă la 1828.

3, 1978, p. 309—325

Moisuc Elena, ÎN LEGĂTURĂ CU CEL DINTÎI ARZ ÎNAINȚAT PORȚII DE CĂTRE TUDOR VLADIMIRESCU

Se publică originalul plingerii înaintate de Tudor Vladimirescu Porții la 23 ianuarie 1821, existent în Arhivele Vienei și scrisoarea de însoțire. Scrisoarea originală, prevăzută cu pecete de închidere, poartă data de 26 ianuarie 1821.

1, 1972, p. 87—89

Iscru D. Gheorghe, ORIGINALUL „ÎNSCRISULUI“ DIN 23 MARTIE 1821 DAT DE TUDOR VLADIMIRESCU DUPĂ INTRAREA ÎN BUCUREȘTI

Documentul, cunoscut în literatura de specialitate cu numele de „Jurămintul lui Tudor“ cunoscut nu după original ci după o copie publicată în 1927, este publicat după original care diferă foarte puțin de copia publicată. Autorul apreciază că a dat o interpretare în consens cu ansamblul izvoarelor cunoscute.

2, 1976, p. 203—204

Veliman Valeriu, NOI DOCUMENTE TURCEȘTI PRIVIND EVENIMENTELE DIN 1821—1822

Autorul semnalează și publică sub formă de fotocopie și în traducere câteva documente turcești inedite, cu succinte considerații asupra conținutului lor. Documentele fac parte din colecția „Scrisori imperiale“ de la Arhiva Președinției Consiliului de Miniștri din Istanbul. Ele se referă la perioada martie-aprilie 1821 când se decide deznodământul evenimentelor din Țara Românească în disputa diplomatică dintre Turcia și Rusia în privința hegemoniei în Principate. Se relatează probleme dezbătute atunci de reprezentanții Porții și ai curții imperiale ruse. Se consemnează de asemenea intervenția armată otomană.

1, 1981, p. 65—84

1312

Stețcu Gr. Nicolae, Vataman Ion, UN MANUSCRIS NECUNOSCUȚ AL PONTURILOR LUI TUDOR VLADIMIRESCU

Este un manuscris păstrat în copie la Arhivele Statului Neamț de pe ponturile „cele adevărate ale lui Theodor“ dictate de Tudor Vladimirescu și care au circulat în mai multe copii, pentru a putea fi cunoscute de popor.

2, 1970, p. 599—604

1313

Zaharia Dumitru, DOUĂ DOCUMENTE DIN ARHIVIELE ITALIENE DESPRE MIȘCAREA REVOLUȚIONARĂ DE LA 1821

Documentele care se dau publicității provin din Arhivele Vaticanului și reprezintă articole din ziarul austriac „Observatorul austriac“ asupra începutului și desfășurării revoluției, atitudinii adoptate de Austria și Rusia, precum și un raport asupra situației din Balcani și măsurile întreprinse împotriva răzvrătiților din Principate.

2, 1970, p. 605—615

1314

Camariano Nestor, O PREȚIOASĂ PROCLAMAȚIE A ETERIȘTILOR ADRESATĂ POPOARELOR BALCANICE

Autorul publică o proclamație importantă adresată de eteriști popoarelor balcanice. Se cunosc mai multe proclamații dar aceasta este unică în felul său. Ea nu este datată și nici semnată și se află la Arhivele Statului din București. A fost publicată în 1962 de Emil Virtosu, atribuind-o din eroare unuia

din colaboratorii maiorului Nicolae Pangal care a condus corpurile de voluntari greci în 1807 la București. Autorul demonstrează că proclamația a fost tipărită la Iași în 1821 și nu în 1807, remarcând că în această proclamație se face apel la colaborarea balcanică pentru înlăturarea oprimării popoarelor grec, român, bulgar, albanez și sîrb. În același timp se arată că proclamația a fost elaborată de Manuel Vernardos.

1, 1967, p. 97—102

1315

Regleanu Mihai, UN NOU PAMFLET MOLDOVENESC DIN VREMEA ȚERIEI

Autorul prezintă un manuscris din colecția „Achiziții Noi” intitulat „Voroavă asupra Țării Moldovei” care descrie starea socială din Moldova pe la anul 1821 și reprezintă o copie scrisă cu litere chirilice între anii 1822—1829 într-un tîrg din Basarabia. Se face o descriere diplomatică a manuscrisului și se încearcă interpretarea informațiilor pe care le cuprinde. În anexă: fragmente din manuscris.

1, 1960, 204—214

1316

Popescu Mihai; CONTRIBUȚIUNI DOCUMENTARE LA ISTORIA REVOLUȚIEI DIN 1821

Autorul publică 18 documente din arhivele vieneze reprezentînd rapoartele corespondenților publicațiilor „Wiener Allgemeine Zeitung” și „Augsburger Allgemeine Zeitung” în Principatele române ca să relateze despre mișcarea lui Tudor, un raport al lui von Hakenau, agentul Austriei la București, o scrisoare a soției lui Mihail Suțu către tatăl său, alte rapoarte și corespondență, toate cenzurate.

an. II, nr. 4—5, 1927—1929 p. 170—219

1317

Ungureanu Gheorghe, DOCUMENTE RELATIVE LA ÎNCEPUTUL DOMNIEI LUI IOAN SANDU STURZA VOIEVOD

Între documentele donate Arhivelor Statului Iași de Paul Gore se află o condică în care sînt transcrise documentele cămăcămiei lui Ștefanache Vogoride. Documentele fac precizări asupra începutului domniei lui Ioan Sandu Sturza. Autorul însoțește cele patru documente pe care le publică de un comentariu asupra cămăcămiei lui Vogoride în Moldova și condițiile numirii ca domnitor a lui Ioan Sturza. Documentele au fost emise în anul 1822.

VI, 1, 1944, p. 47—59

Ionașcu Ion, VENITURILE ȘI CHELTUIELILE CASEI MANUC-BEI ÎN ANII 1815—1818

Se publică și se analizează o dare de seamă întocmită în 1822 pentru perioada 1815—1818 de Asvadur Avetov, administratorul averii lui Manuc. Se prezintă un studiu asupra activității și evoluției lui Manuc în calitate de proprietar și negustor, rolul său în viața economică a Bucureștiului.

4, 1971, p. 609—649

Karadja Constantin, UN DOSAR DE PORUNCI DE LA IOAN SANDU STURDZA VOIEVOD

Se publică 19 documente din anii 1822—1823, deci din perioada de început a domniei, scrise pe hîrtie, întărite cu pecetea domnească. Sînt o parte din colecția de porunci rămasă de la logofătul Nicolae A. Suțu. Toate actele sînt adresate vornicului de aprozi Constantin Aslan. Din conținutul lor se desprinde următoarele aspecte: personalitatea domnitorului Ioan Sturza, principalele direcții ale politicii sale după ocuparea domniei (organizarea judecătorească, situația financiară) în condițiile unei situații precare moștenite de la domnii fanarioți).

Autorul menționează însemnătatea deosebită a acestor documente avînd în vedere distrugerea masivă de documente din perioada 1783 —1827 în incendiul de la Curtea Domnească din Iași din anul 1827.

vol. I, nr. 1—3, 1924—1926, p. 39—54

Osiac Vladimir, Petrescu Ileana, PARTICIPAREA PANDURILOR DIN OLTENIA ÎN RĂZBOIUL RUSO-TURC (1828—1829)

Documentele au fost depistate în Arhivele Statului din Turnu-Severin, Rîmnicu-Vîlcea, Tirgu-Jiu și Craiova și reprezintă lista cuprinzînd numele pandurilor olteni participanți la războiul ruso-turc din 1828—1829 și unele date interesante cu privire la situația materială și socială a acestora.

3, 1978, p. 325—335

Filitti C. Ioan, ARHONDOLOGIA MUNTENIEI DE LA 1822—1828

Se publică Arhondologia lui Grigore Ghica vv. cuprinzînd toate boieriiile acordate de domn în acest interval de timp la 505 persoane dintre care 342 au fost bioierii în ziua oară. Textul este însoțit de comentariile autorului asupra importanței documentului și concluziile ce se desprind.

vol. II, nr. 4—5, 1927—1929, p. 19—49

Fierăscu Gheorghe, UN AUTOGRAF AL LUI GH. ASACHI

Se publică textul original în limba franceză al scrisorii adresate din Viena la 1 iulie 1823 de Gh. Asachi în calitate de reprezentant al Moldovei pe lângă guvernul austriac, bancherului vienez Popp, aflat atunci la București, prin care îl ruga să se intereseze de soarta unui tablou trimis de el baronului Hiller, pentru a-l înmîna domnitorului Grigore Ghica.

an. II, nr. 3, 1926, p. 415—416

Diaconescu Ilie, DOCUMENTE DE LA MOȘNENII DE PE DÎMBOVNIC

Documentele publicate, emise între anii 1824—1833 semnaleză litigii funciare urmate de hotărnicii, cărți de alegere și procese purtate de locuitorii satului Mișei de pe Dimbovnici. Actele conțin informații referitoare la hotarele moșiei și locuitorii acesteia, tehnica hotărniciei, alegerii și împărțirii ocinilor cu prăjina de 3 stinjeni, stabilirea vechilor hotare adevărate în cărțile de stăpînire ori de către bătrînii obștii ca și identificarea legăturilor de rudenie a cetelor de neam unitare, continue și statornice, sau îndatoririle logofătului hotarnic. Cele patru documente sînt scrise pe hîrtie filigranată cu chipul leonin și majusculele A, C, F, G, P, avînd dimensiunile 0,39 m × 0,27 m.

2, 1982, p. 166—168

Ungureanu Gheorghe, SEMNALAREA UNOR DOCUMENTE DIPLOMATICE INEDITE DIN PERIOADA UNIRII PRINCIPATELOR

Autorul semnaleză existența la Arhivele Statului din Iași a 89 documente din anii 1825—1863 aparținînd unionistului Costache Negri, reprezentant diplomatic la Constantinopol. Documentele, originale sau copii, cuprind printre altele: comunicarea Ministerului Afacerilor Străine al Moldovei, semnată de Vasile Alecsandri, către ambasadorii Rusiei, Angliei, Franței și Sardiniei la Constantinopol prin care le aduce la cunoștință alegerea ca domn a lui Alex. I. Cuza în Moldova; alte documente se referă la reorganizarea cancelariei Agenției diplomatice a Moldovei și a Principatelor Unite la Constantinopol; documente privind diferite evenimente din țară legate de organizarea Principatelor, organizarea militară, un regulament pentru exercitarea jurisdicției consulare în Principate etc.

2, 1958, p. 188—192

Ciucă M. Dumitru, UN PERILIPSIS AL BÎLCIURILOR ȘI TÎRGURILOR DIN ȚARA ROMÂNEASCĂ (1828)

Perilipsisul din 1828 este o listă incompletă a bîlciurilor și tîrgurilor din majoritatea județelor Țării Românești. În total sînt înscrise 248 de bîlciuri din care majoritatea se țineau în localitățile de deal și de munte, pe proprietăți boierești, mănăstirești, megieșești și orășenești. Perilipsisul cuprinde tîrgurile care se organizau în județele: Slam Rimnic, Buzău, Ialomița, Vlașca, Teleorman, Olt, Argeș, Mușcel, Romanai, Dolj, Mehedinți, Gorj, Prahova, Ilfov, Saac.

2, 1969, p. 271—280

1326

Filitti C. Ioan, AVEREA EPISCOPULUI COSTANDIE FILITTI MORT 1827

La 100 de ani de la naștere autorul publică o catagrafie făcută la 19 septembrie 1828 a averii fostului episcop de Buzău, care era exclusiv mobilieră, compusă din: argintărie, vestimente și blănuri, obiecte de cult, numerar și creanțe, care însuma 30 705 galbeni.

vol. II, nr. 4—5, 1925—1927, p. 156—169

1327

Ungureanu Gheorghe, ACTELE DE STARE CIVILĂ ÎN MOLDOVA PÎNĂ LA REGULAMENTUL ORGANIC

Autorul face un scurt istoric al acestei categorii de acte emise în Moldova. O primă perioadă este fixată pînă la anul 1829 cînd nu a existat o preocupare în acest sens. A doua perioadă de la 1829 înainte, înregistrează emiterea actelor de stare civilă sau mitrice de către Mitropolie.

În anexă cinci documente din anii 1829—1831 din fondul Mitropolia Moldovei prin care se reglementează înființarea și folosirea actelor de stare civilă.

1, 1958, p. 82—92

1328

Constantinescu Ioan, CÎTEVA ACTE DIN COSTEȘTI-VÎLCEA

Se publică 14 documente din perioada 1829—1871 referitoare la viața social-economică a satului Costești, județul Vilcea.

VII, 1, 1946, p. 167—177

Filitti C. Ioan, CATAGRAFIA OFICIALĂ DE TOȚI BOIERII ȚĂRII ROMÂNEȘTI LA 1829

Se publică catagrafia întocmită în anul 1829 pe județe cuprinzând următoarele rubrici: numele și porecla, locul nașterii, vîrsta, cinul, al cui fiu, locul hălăduirii, starea ce are. Ea cuprinde și completarea din anul 1830—1831.

nr. 5, anul 1928—1929, p. 290—359

1330

Ungureanu Gheorghe, ACTELE DE STARE CIVILĂ ÎN MOLDOVA SUB REGIMUL REGULAMENTULUI ORGANIC (1832—1874) II

În a doua parte a studiului autorul tratează următoarele probleme:

1. Legislația. În această parte se explică prevederile Regulamentului Organic, ale Instrucțiunilor Departamentului Averilor Bisericești din 1844 și ale Legii comunale din 1864 cu privire la organizarea și folosirea actelor de stare civilă.

2. Metodă de lucru, formulare, greutăți în aplicarea noii reforme. Se menționează primele formulare tipărite de Mitropolie pentru născuți și morți în vederea uniformizării datelor și a creării unui sistem unitar de lucru. Se dau modelele formularelor tipărite. În 1845 se emite un nou formular, iar în anul 1860 altul cu cîteva rubrici noi. În 1864 se introduc alte formulare cu rubrici noi cerute de legea comunală, iar în 1865 formularele conform Codului Civil.

3. Folosirea actelor de stare civilă în lucrările de recensămînt (catagrafii), lucrările financiare ale Vistieriei, lucrările statistice, eliberări de extracte etc.

4. Cum au fost păstrate actele de stare civilă create între anii 1832—1864 și cîte se mai păstrează astăzi în Arhivele Statului. În această parte se prezintă situația actelor de stare civilă, pierderea unei părți însemnate din ele și preocuparea din ultima vreme pentru adunarea lor la Arhivele Statului. Se prezintă un tabel cu mitricile aflate în păstrarea Arhivelor Statului din Iași, Roman, Fălticeni, Suceava, Bacău, Vaslui, Focșani, Huși, Botoșani, Galați, Birlad, Dorohoi, Piatra Neamț.

2, 1959, p. 58—76

1331

Popa N. Mircea, CONTRIBUȚII PRIVIND CIRCULAȚIA MONE-TARĂ ÎN ȚARA ROMÂNEASCĂ LA ÎNCEPUTUL VEACULUI al XIX-lea

Articolul reprezintă o contribuție la cunoașterea circulației monetare din Țara Românească după aplicarea Regulamentului Organic, în care nu s-a introdus o reglementare exactă și precisă, nu s-a aplicat un nou sistem monetar.

2, 1969, p. 145—153

Teodorescu Alexandru, SCRISORI INEDITE ALE LUI C. CONACHI
CĂTRE P. D. KISELEV

Se menționează corespondența aflată în Arhivele din Uniunea Sovietică (Leningrad și Moscova) purtată de Pavel Kiselev cu Mihai Sturza, Ioan Cuza, Gheorghe și Ioan Filipescu, Ioan Al. Filipescu, vicontele Gramont care cuprinde aspecte inedite ale istoriei românești de la mijlocul secolului trecut.

2, 1963, p. 252—256

1333

Apostol Mihai, DIN TRECUTUL MUZICAL AL ORAȘULUI PLO-
IEȘTI

Folosind informații inedite din documente aflate în păstrarea Arhivelor Statului din Ploiești, autorul demonstrează existența unei vieți muzicale ample în Ploiești, dragostea ploieștenilor pentru muzică în perioada de la mijlocul secolului trecut până în mijlocul veacului nostru.

1, 1962, p. 239—254

1334

* * * PAGINI INEDITE DESPRE BUCUREȘTII ANULUI 1833

În cadrul condicilor statistice întocmite de Detașamentul geodezic al armatelor rusești staționate în Principatele Române în anii 1828—1834 se remarcă și descrierea orașului București realizată pe observația directă care a înlesnit relevarea unor aspecte variate și interesante din viața cotidiană a orașului. Descrierea cuprinde referiri la așezarea geografică, structura socială, dezvoltarea economică, administrativă, modul de viață al locuitorilor, obiceiuri, învățământ, cultură, artă etc. Descrierea se publică în traducere românească.

1, 1969, p. 269—279

1335

Ungureanu Gheorghe, ȘTIRI INEDITE DESPRE CURSUL DE INGI-
NERIE ȚINUT DE GH. ASACHI LA ȘCOALA DOMNEASCĂ DIN IAȘI

Documentul aflat în fondul Epitropiei Moldovei cuprinde informații privitoare la durata cursului, cauzele încetării lui, programul de studiu: aritmetica, algebra, geometria, trigonometria dreaptă linie și sferică, însemnarea hărților topografice și practice, ridicarea planurilor de locuri și de moșii, cercetarea și deslușirea documentelor de moșii.

2, 1963, p. 250—251

Vătafu-Găitan Silvia, Mușetoiu Rodica, UN GEOLOG ENGLEZ VIZITEAZĂ CARPAȚII ROMÂNEȘTI

Se publică un document, datat după august 1833 care descrie o incursiune geologică efectuată de un mineralog englez în munții Carpați care a cuprins o întinsă zonă geografică a Țării Românești, județele Buzău, Râmnicu Sărat, Prahova, Dâmbovița, Mușcel, Argeș, Vilcea, Gorj. Relatarea, deosebit de pitorească, relevă o serie de bogății naturale ale munților noștri: munți de sare, puțuri sau izvoare de păcură, fier, aramă, plumb, cositor.

Documentul s-a păstrat în copie, în limba română, cu caractere chirilice.

3, 1985, p. 325—329

1337

Naghiu E. Iosif, RESCRIPTUL IMPERIAL DIN 19 NOIEMBRIE 1836 DESPRE LICEUL DIN BEIUȘ

În completarea istoricului liceului din Beiuș și a documentelor cunoscute, autorul publică diploma imperială a lui Ferdinand I din 19 noiembrie 1836, în original în limba latină.

VII, 2, 1947, p. 387—389

1338

Bardoș Gertrude, CITEVA DOCUMENTE CU PRIVIRE LA ISTORIUL FRĂMÎNTĂRIILOR SOCIALE ÎN OLTENIA LA ÎNCEPUTUL SECOLULUI AL XIX-lea

Folosind datele din 17 documente păstrate la Arhivele Statului din Timișoara, autoarea redă un moment al mișcării țărănești din anul 1836. Documentele reprezintă rapoartele unităților aflate în subordinea Comandamentului General Militar. Bănățean și dispoziții ale acestuia privind alungarea locuitorilor din satele Mărășești, Brebena, Sgindărești și Baia din ordinul lui Ștefan Hagi Moscu, proprietarul moșiei și intenția ca reprezentanții sătenilor să prezinte personal împăratului Rusiei plîngerea lor.

2, 1958, p. 211—220

1339

Popescu Mihai, DIN VIAȚA DE STUDENT A LUI CONSTANTIN HURMUZAKI LA VIENA

În partea introductivă se prezintă condițiile istorice din perioada emiterii documentului ce se publică: venirea la tronul Moldovei a lui Mihail Sturza și uneltirile boierilor împotriva lui, între care se înscrie și Constantin Hurmu-

zaki care începînd din 1836 publică o serie de articole în gazetele vieneze și germane. Documentul care se publică este un raport din 14 octombrie 1836 al lui Augsburg către Ministerul de Interne din Viena asupra constatărilor făcute în urma publicării seriei de articole ale lui Constantin Hurmuzaki.

Din raport reiese activitatea lui Constantin Hurmuzaki în perioada studiilor la Viena. Documentul nu se mai păstrează, fiind pierdut în timpul evenimentelor din 1927 de la Viena.

vol. III, 1, 1939, nr. 6—7, p. 150—163

1340

Băleanu Alexandru, ACTE PRIVITOARE LA DOMNIA LUI IOAN SANDU STURZA VOIEVOD

Se publică șase documente din anii 1836—1837 prin care se infirmă samalvolnicia încasării dărilor, în timpul domniei voievodului, venit în scaunul Moldovei după 100 de ani de stăpînire fanariotă. Documentele se păstrează la Arhivele Statului Iași.

vol. III, 2, nr. 8, 1939, p. 207—215

1341

Dima-Drăgan Corneliu, CONTRIBUȚII LA ISTORICUL BIBLIOTECII NAȚIONALE DE LA COLEGIUL SF. SAVA

Se face un scurt istoric al înființării, organizării, funcționării și rolului bibliotecii Colegiului Sf. Sava, devenită prima bibliotecă publică după 1830.

2, 1965, p. 269—290

1342

Băleanu Alexandru, DOUĂ PROTESTE ALE LUI IOAN SANDU STURZA VOIEVOD

Se publică două documente din timpul domniei lui Ioan Sandu Sturza, domn pămîntean investit după revoluția condusă de Tudor Vladimirescu. Datorită reacției stîrnite de numirea sa și învinuirilor care i se aduceau, documentele care se publică constituie un răspuns la acuzațiile adresate domnitorului.

vol. III, 1, 1934, nr. 6—7, p. 164—170

1343

Andronic Alexandru, Antoni L., GH. ASACHI ȘI UNELE PROBLEME REFERITOARE LA INTRODUCEREA ÎNVĂȚĂMÎNTULUI PRACTIC ÎN MOLDOVA

Cîteva documente inedite aflate la Arhivele Statului din București arată străduințele depuse de Gh. Asachi pentru introducerea învățămîntului pract-

tic în Moldova. El a fost unul din pionierii care a pregătit și deschis calea către un învățământ practic. Preocupările în acest sens au fost concretizate în proiectele alcătuite în această perioadă care condiționează înființarea institutului agronomic de existența unui teren pentru aplicații practice. Memoriul comitetului academic din 1 decembrie 1838 prezenta proiectul pentru înființarea unui institut agronomic-mecanic cu scopul de a forma cadre de specialiști care să susțină dezvoltarea unei agriculturi raționale, bazate pe o practică verificată. Se dau detalii asupra scopului și modului de organizare a institutului.

Un alt proiect privea înființarea unei școli mecanico-practice, care cuprinde schema de organizare și bugetul pentru funcționarea a șapte ateliere cu personalul corespunzător. Proiectul includea nevoile pentru care urma să se organizeze școala, modul de recrutare al elevilor, promovarea meseriașilor. Înființarea școlii de arte și meșteșuguri din Iași în 1841 reprezintă o concretizare a acestor eforturi. Concluziile autorului sint următoarele: învățământul practic în Moldova în prima jumătate a secolului al XIX-lea a fost strâns legat de agricultură; școala mecanico-practică avea menirea de a pregăti meșteri autohtoni care să practice meșteșuguri variate; absolvenții acesteia urmau să constituie elementele viitoarei clase meșteșugărești, proiectele preconizate și susținute de Gh. Asaghi au fost concretizate în 1841 prin înființarea Școlii de arte și meserii.

1, 1960, p. 194—203

1344

Rachieru Mihai, UN DOCUMENT DE LA STICLĂRIA AZUGA

Este o catagrafie a sticlăriei din Azuga, înființată în 1830 pe moșia vornicului Alexandru Filipescu care a funcționat pînă în 1837. În 1838 este scoasă la licitație, cu care prilej s-a întocmit și inventarul ce se publică (1838 aprilie 1).

2, 1970, p. 637—638

1345

Dima-Drăgan Corneliu, UN CATALOG NECUNOSCUT AL BIBLIOTECII STOLNICULUI CONSTANTIN CANTACUZINO

Documentul care se publică aflat în păstrarea Arhivelor Statului din București reprezintă un catalog al bibliotecii mănăstirii Mărgineni din anul 1839 care cuprinde 264 de titluri de cărți aparținînd stolnicului Constantin Cantacuzino.

2, 1964, p. 286—303

1346

Virtosu Emil, ELIADE CA TIPOGRAF. DOCUMENTE INEDITE

Autorul publică documente privind activitatea lui Ion Eliade Rădulescu, ca tipograf și proprietar al tipografiei de la „Cișmeaua lui Mavrogheni” și

crează o privire generală asupra stadiului acesteia în preajma anului 1840. Documentele care se publică se referă la amanetarea tipografiei pentru obținerea unui împrumut de la Vistierie.

an. II, nr. 3, 1926, p. 366—369

1347

Iancovici Liuba, O HARTĂ A ȚĂRII ROMÂNEȘTI DIN DECENIUL AL PATRULEA AL SECOLULUI AL XIX-lea

Este o hartă tipărită a Țării Românești, scrisă în limba română cu litere chirilice, alcătuită de Fr. Valbaum. Ea înfățișează Țara Românească din punct de vedere fizic, economic și administrativ-politic. Descrierea amplă a hărții este însoțită de lista satelor pe care le cuprinde, în număr de 1349 numite și 413 nenumite, pe județe.

4, 1973, p. 653—668

1348

Popovici Valerian, UN IMPORTANT DOCUMENT PRIVIND ÎNCEPUTURILE INDUSTRIEI DE HÎRTIE DIN MOLDOVA.

Pe lângă datele cunoscute și publicate, legate de înființarea și funcționarea primei fabrici de hîrtie din Moldova de către Gg. Asachi, autorul publică hrisovul din 1 mai 1842 emis de Mihai Sturdza pentru deschiderea primei fabrici de hîrtie în Moldova.

1, 1958, p. 227—233

1349

Miodrag Milin, DIN CONSEMNĂRILE AGENȚIEI SERBIEI LA BUCUREȘTI (1842—1848)

Agenția bucureșteană a Serbiei, constituită în anul 1836 pentru reprezentarea intereselor cneazului în promovarea comerțului cu sare din țările române, a îndeplinit și funcții politice. Rapoartele trimise periodic de agenție înregistrau cele mai semnificative evenimente din viața social-politică românească.

Se redau, numai în traducere românească, șase rapoarte cu referire la acțiunile revoluționare din Brăila, urmările revoltei brăilene din 10 februarie 1842 în viața politică internă, judecarea participanților și activitatea lor în 1848 situația militară de la hotarele Țării Românești la începutul lui septembrie 1848.

3, 1983, p. 299—303

Limona Elena, UN DOCUMENT PRIVITOR LA MIȘCAREA MUNCITOREASCĂ DIN PRAGA DIN ANUL 1844

Autoarea publică în traducere o scrisoare din 27 iunie 1844 în limba germană, adresată de arhiducele Ștefan, principelui Windisch-Grätz prin care-i mulțumește pentru restabilirea ordinii în rândul muncitorilor fabricilor de stambă imprimată din Praga și împrejurimi. Documentul se păstrează la Arhivele Statului, județul Brașov.

1, 1958, p. 263—264

1351

Negruți Ecaterina, CONDICA OBLIGAȚIILOR DE BOIERESC A ȚĂRANILOR DE PE DOMENIUL GHICA-COMĂNEȘTI (1846)

Este descrisă condica nr. 1482 din Colecția de manuscrise de la Arhivele Statului Iași și cuprinde obligațiile de boieresc a 691 țărani clăcași de pe domeniul Ghica-Comănești în anul 1846. Fiecare țăran este notat cu numele, prenumele, unele specificări, averea mișcătoare, locurile de hrană, ce datorește (cu rubricile lei, parale și număr), ce au dat (cu rubricile: lei, parale, număr). Numele sint trecute în ordine alfabetică. Autoarea însoțește prezentarea de o analiză a datelor cuprinse în condică și semnificația lor economico-socială. În acest sens prezintă două tabele alcătuite pe baza datelor din condică cuprinzând sumele datorate de țăranii clăcași și sumele achitate de aceștia.

2, 1958, p. 221—232

1352

Duzinchevici Dorina, CONTRIBUȚII DOCUMENTARE LA ISTORICUL TIPOGRAFIILOR DIN BRĂILA ÎN PRIMA JUMĂTATE A SECOLULUI al XIX-lea

Folosind informații documentare inedite aflate la Arhivele Statului din Iași se menționează funcționarea întreprinderii tipografice Karl Hilental din Brăila, începînd din anul 1845, fiind singura în acest oraș. Ea și-a încetat activitatea înainte de septembrie 1848.

1, 1976, p. 48—49

1353

Gonța I. Alexandru, CUM ARĂTA O VELNIȚĂ ȘI BERĂRIE ÎN VEACUL AL XIX-lea

Precedat de o scurtă introducere asupra importanței cunoașterii și publicării documentelor care se referă la descrierea uneltelor de producție și la procesul

de producție din toate ramurile de activitate, autorul publică un document inedit din colecția „Achiziții Noi” de la Arhivele Statului din București, respectiv catagrafia velniței de la Pașcani a lui Nicolae Rosetti Roznovanu. Din cele trei catagrafii alcătuite pentru această velniță (una din 1877 și două în 1866) autorul s-a oprit la cea din 1847 deoarece a considerat-o cea mai amănunțită prezentare a unei asemenea întreprinderi.

2, 1966, p. 305—317

1354

Ungureanu Alexandru, O MISIUNE FRANCEZĂ ÎN ȚARA ROMÂNEASCĂ, MOLDOVA ȘI DOBROGEA ÎN ANUL 1848

Se prezintă documente ale misiunii franceze care în august-octombrie 1848 a întreprins o călătorie de recunoaștere în țările române, sub auspiciile ambasadei Franței la Constantinopol. Aceste documente cuprind: un memoriu asupra Valahiei și Moldovei, redactat de căpitanul Cr. Sabatier, două jurnale de călătorie, corespondență, traseul urmat și o hartă a itinerariului. Toate aceste documente sînt bogate în informații asupra țărilor române la mijlocul secolului al XIX-lea privitoare la: cadrul natural, populație, ocupații, autorul memoriului propunînd o serie de reforme pentru îmbunătățirea situației sociale și economice a Țării Românești și Moldovei. În anexă se publică lista localităților menționate cu toponimia franceză, localizarea lor și populația evaluată de membrii misiunii.

1, 1969, p. 81—90

1355

Potîrcă Tiberiu, DOCUMENTE INEDITE DESPRE MARȘUL REVOLUȚIONARILOR PAȘOPTIȘTI DIN ȚARA ROMÂNEASCĂ

Din corespondența aflată în fondul Ministerul Instrucțiunii Publice și al Cultelor se publică cîteva piese din anul 1901 care dovedesc că și în Țara Românească a fost compus un cîntec asemănător celor două marșuri ale revoluționarilor pașoptiști din Moldova și Transilvania. Versurile și muzica marșului din Țara Românească au fost culese de folcloristul Gheorghe S. Vasiliu în a doua jumătate a secolului al XIX-lea din Muntenia și Oltenia care le-a armonizat așa cum au fost interpretate, în 1848.

3, 1983, p. 321—322

1356

Trandafirescu Natalia, DOCUMENTE INEDITE PRIVIND REVOLUȚIA ROMÂNĂ DE LA 1848. II

Partea a doua cuprinde opt documente grecești din fondul „Eudoxiu Hurmuzaki” referitoare la revoluția de la 1848 în țările române. Sînt scrisori

schimbate între membrii familiei Rosetti și ale lui M. D. Manu către Lascăr Rosetti.

Supl. 1979, p. 100—128

1357

Burtoiu Ion, ECOUL PROCLAMAȚIEI DE LA IZLAZ ÎN ORAȘUL VĂLENI

Se publică o scrisoare din 26 iunie 1848 trimisă de N. Stere din Ploiești lui Ion Gherasim Gorjan care reflectă aspirațiile spre libertate și progres ale maselor populare.

1, 1958, p. 280—281

1358

Turcu Constantin, ȘTIRI DESPRE REVOLUȚIA DIN ANUL 1848 ÎN ORAȘUL IAȘI

Se redă o însemnare făcută de Mihail Dim. clucer pe forzațul unei cărți vechi de cult care în 1847 se afla în biserica din satul Cobiceni, pe Jijia. Însemnarea se referă la momentul ciocnirii între răzvrățiți și miliție, la casa Mavrocordat de la Copou și la evenimentele care au urmat, faptul că în anul 1848 au fost „tulburări” și în alte țări ale Europei. Însemnarea mai cuprinde știri cu caracter social (epidemia de holeră, invazia lăcustelor etc.)

2, 1958, p. 193—194

1359

Apostol Mihai, MĂRTURII ISTORICE

Sînt prezentate fragmentele unor articole publicate de Nicolae Bălcescu și Cezar Bolliac în ziarul „Buciumul” din 1863 asupra obiectivelor revoluției de la 1848 și rolul unor conducători ai acesteia.

1, 1959, p. 233—235

1360

Berindei Dan, NOI DOCUMENTE PRIVIND REVOLUȚIA DE LA 1848

Se pun în circulație documente inedite referitoare la activitatea revoluționară de la 1848. Sînt listele a șapte județe (Romanați, Muscel, Rîmnicu Sărat, Brăila, Mehedinți, Olt, Ialomița) alcătuite de comisiile extraordinare județene de anchetă, instituite pentru cercetarea participanților la revoluție. Ele

conțin date biografice ale celor 271 persoane înscrise în ele; date privind desfășurarea revoluției în cele șapte județe, elemente noi privind baza socială a revoluției, remarcându-se masiva participare a orășenilor, țăranilor și micii burghezii, date biografice necunoscute și activitatea unor fruntași ai revoluției.

1, 1962, p. 194—220

1361

Apostol Stan, PARTICIPAREA ȚĂRĂNIMII MUNTENE LA REVOLUȚIA DE LA 1848 ÎN LUMINA UNOR NOI DOCUMENTE.

Autorul publică cinci documente inedite păstrate la Arhivele Statului din București, referitoare la lupta țăranimii în timpul revoluției pentru abolirea obligațiilor feudale, măsurile guvernului provizoriu pentru stăvilirea acțiunilor țăărănești, atitudinea burgheziei față de țăărănime.

1, 1962, p. 221—238

1362

Arvay Iosif, DOUĂ DOCUMENTE PRIVITOARE LA ACTIVITATEA EMIGRANȚILOR POLONEZI ÎN MOLDOVA ÎN ANUL 1848

Precedate de o scurtă introducere asupra rolului emigrației poloneze în Moldova, documentele care se publică din fondul Scaunul Treiscaune (Arhivele Statului Covasna) completează datele cunoscute privitoare la „complotul revoluționar din munți“, organizat de emigranți polonezi în vara și toamna anului 1848 în Moldova. Aceste documente se referă la scopul, numărul, componența, armamentul, comandanții și sprijinitorul unei unități de polonezi. Este vorba de raportul judeului regal adjunct al Scaunului Orbai către prim-judele regal al scaunului Treiscaune și de copia procesului verbal de interogatoriu luat lui Adam Ksizzopolski.

1, 1960, p. 183—193

1363

Popescu Mihail, PRECIZĂRI DOCUMENTARE PRIVITOARE LA MIȘCAREA DIN ANUL 1848 ÎN MOLDOVA

Autorul publică trei documente din Arhivele Ministerului de Interne și Justiție din Viena, toate din aprilie 1848 din care reiese că revoluția din Moldova a început la 10 aprilie aspecte ale desfășurării și înăbușirii ei.

nr. 5, an. 1928—1929, p. 389—393

Zotta Sever, RAPORTUL GENERALULUI PUCHNER DESPRE
SITUAȚIA TRANSILVANIEI ÎN TOAMNA ANULUI 1848

Se publică în original raportul din 1 noiembrie 1848 înaintat de comandantul armatelor austriece din Transilvania, baronul Puchner, principelui Windischgratz, comandantul suprem al oștirilor imperiale, în legătură cu evenimentele revoluționare.

an. II, nr. 4—5, 1927—1929, p. 223—227

1365

Bogdan N. A., PAMFLETE POLITICE ÎMPOTRIVA LUI MIHAIL
GR. STURZA-VODĂ

Sînt prezentate mai multe pamflete tipărite în perioada pregătirii revoluției de la 1848 în Moldova, împotriva domnitorului Mihai Gr. Sturza, de către principalii reprezentanți ai mișcării revoluționare. Se publică în întregime textul din 1848 al poeziei lui Vasile Alecsandri intitulată „Către români” nesemnată la data respectivă, însoțită de schimbările făcute de autor în momentul publicării în volum. Se reproduce, de asemenea, și textul în limba germană al acestei poezii, fără să se cunoască traducătorul.

vol. I, nr. 1—3, 1924—1926, p. 31—38

1366

Cărăbiș Vasile, REFUGIUL LUI BEM ȘI KOSSUTH ÎN OLTENIA

Autorul aduce noi precizări asupra traseului urmat de armatele lui Bem și Kossuth în drumul lor de refugiu spre Turcia. Astfel, generalul Bem s-a îndreptat spre trecătoarea Vulcan mergînd pe drumuri și poteci ascunse, de la Dobra a mers pe drumul Hațegului, de acolo s-a îndreptat spre Uricani de unde a străbătut Carpații adăpostindu-se în satul Sănătești din județul Gorj la pitarul Ion Drăghiceanu-Hirgot.

Pentru Kossuth situația fiind mai critică și nemaiputînd străbate Banatul s-a îndreptat și el în fugă spre Oltenia, trecînd munții Mehedințului și adăpostindu-se la Baia de Aramă la același pitar revoluționar Ion Drăghiceanu-Hirgot. Deci, Iosif Bem și Ludovic Kossuth s-au refugiat în 1849 peste Carpați în Oltenia, pe drumuri separate, iar Baia de Aramă a fost centrul lor de înțîlnire, unde au fost găzduiți de pitarul Ion Drăghiceanu-Hirgot.

După înfrîngerea revoluției pentru prinderea conducătorilor ei s-au răspîndit foi volante cu semnalmentele lui Bem și Kossuth pentru urmărirea și arestarea lor. În anexă se publică cele două documente inedite, păstrate în Arhivele Statului de la Craiova.

1, 1985, p. 89—92

Trandafirescu Natalia, ODISEEA UNUI REVOLUȚIONAR (CORRESPONDENȚA LUI DIMITRIE KREȚULESCU 1848—1857)

Printre cei care au luat drumul pribegiei după înfrângerea revoluției de la 1848 a fost și Dimitrie Krețulescu. Plecat din București în septembrie 1848 în tabăra lui Magheru, Dimitrie Krețulescu va colinda toată Europa. Din toate locurile pe unde a colindat Dimitrie Krețulescu a trimis mamei sale Anita Krețulescu scrisori care acum se păstrează la Arhivele Statului din București. În anexă 34 scrisori.

Supl. 1979, p. 77—93

1368

Ungureanu Gheorghe, PROIECTELE UNOR LUCRĂRI DESPRE ANUL 1848 ÎN MOLDOVA ȘI UNIRE ÎNTOCMITE DE UN CONTEMPORAN

Sînt două proiecte a două lucrări intitulate „48 în Moldova“ și altul fără titlul despre Unire, alcătuite de Ioniță Sion de la Brătești de lingă Tg. Ocna, în jurul anului 1876. În anexă cele două proiecte de lucrări.

2, 1965, p. 263—266

1369

Poștăriță Emilia, 65 DE ANI DE LA MAREA UNIRE. CONTRIBUȚII EDITORIALE ALE ARHIVELOR STATULUI

Volumele de documente externe „Unitatea națională în conștiința europeană și „Desăvîrșirea unității național-statale a poporului român“ evidențiază, în lumina unor noi surse documentare, importanța și implicațiile în timp și spațiu ale unui amplu proces istoric obiectiv. Unirea Principatelor Române și înfăptuirea statului național unitar român în hotarele întregului teritoriu locuit de români. Prezentarea celor două lucrări este urmată de un grupaj de 17 documente (1848—1919) selecționate din volumele amintite care ilustrează aspecte din lupta pentru unire a românilor, începînd din 1848.

4, 1983, p. 373—389

1370

Iscru D. Gheorghe, LUPTA DIN DEALUL SPIRII (13 SEPTEMBRIE 1848) ȘI ECOUL EI ÎN PRIMII ANI DE EXISTENȚĂ A PRINCIPATELOR UNITE

Documentele care se publică reflectă preocuparea pentru cinstirea luptătorilor de la 1848 în primii ani de existență a principatelor, subliniind semnificația actului, respectul și compasiunea cu care erau înconjuțați veteranii revoluției.

3, 1978, p. 335—347

Rotaru Octavian, PLANUL DE APĂRARE AL MUNȚILOR APUSENI
ÎNTOCMIT DE AVRAM IANCU

Planul de apărare al Munților Apuseni este cuprins într-o scrisoare a tribunului Petru Dobra trimisă lui Murescu la Zlatna. Se evidențiază calitățile morale deosebite ale lui Avram Iancu, gândirea limpede și priceperea în chestiunile militare.

Supl. 1973, p. 216—217

1372

Grama Viorel, „PROCLAMAȚIA CĂTRE ROMÂNI“ DIN ANUL
1848 DE LA SÎNGEORGII DE PĂDURE

Este o proclamație, dictată de Simion Bărnuțiu colegului său de studii, Ioan Pușcariu, către români care a fost copiată în cinci-șase exemplare și expediată în orașe din Transilvania pentru a fi difuzată în rîndul tineretului. Documentul a fost cunoscut numai prin intermediul unei copii tîrzii. Textul care se publică este similar cu cele publicate, dar este contemporan cu evenimentele. Se publică în paralel paragrafe din textul îngrijit de V. Cheresteșiu, cel al lui V. Pop și textul proclamației de la Sîngeorgiu de Pădure pentru evidențierea deosebirilor care există între ele, urmate de textul integral al Proclamației către români, existentă în Arhivele Statului din Tg. Mureș.

Supl. 1973, p. 208—212

1373

Bardos Gertrude, DATE TOPOGRAFIC-STATISTICE REFERITOARE
LA ȚARA ROMÂNEASCĂ OGLINDITE ÎN DOCUMENTE BĂNĂ-
ȚENE

Documentele existente în acest fond reflectă comunitatea de aspirații și de interes ale populației românești și tendințele de anexare manifestate de Austria. Cele trei documente sînt descrieri topografic-statistice ale domeniilor comerciale și poștale precum și ale localităților prin care trec aflate în fostele județe Dolj, Gorj, Ilfov, Mehedinți, Vilcea și Vlașca. Se arată starea drumurilor, distanțele între localități, starea și mărimea pădurilor, practicabilitatea drumurilor și podurilor în diferite anotimpuri, se descriu localitățile cu numărul caselor, materialul de construcție, numărul locuitorilor și ocupația etc.

1, 1966, p. 283—294

Rachieru Mihai, Negulescu Elisabeta, DOCUMENTE INEDITE PRIVIND EVENIMENTELE DIN 1848 ÎN JUDEȚUL PRAHOVA

Documentele prezentate cuprind informații referitoare la activitatea desfășurată în județ pentru susținerea revoluției, măsurile administrative luate de guvernul provizoriu (numirea pictorului I. Negulici ca administrator al județului, schimbarea subocîrmuitorilor, organizarea gărzii naționale), acțiunile muncitorilor de la Ocnele Telega și Slănic, măsurile inițiate pentru înăbușirea revoluției.

Supl. 1973, p. 190—207

Mateescu Tudor, NOI DOCUMENTE PRIVIND REVOLUȚIA DE LA 1848 DIN ȚARA ROMÂNEASCĂ

Cele 14 documente care se dau publicității conțin informații referitoare la: mișcările țărănești izbucnite în timpul revoluției și trimiterea de trupe pentru potolirea lor, situația revoluționarilor exilați după 13 septembrie 1848.

Supl. 1973, p. 179—190

Ranca Ion, PUNCTELE „PETIȚIUNII NAȚIUNII ROMÂNE“ ÎN DISCUȚIA ADUNĂRII POPULARE DIN 8 MAI 1848 DIN REGHIN, PREMERGĂTOARE ADUNĂRII NAȚIONALE DE LA BLAJ

Pe baza studierii unor documente inedite se relatează desfășurarea și programul adunării de la Reghin din 8 mai 1848. În cadrul acestei adunări s-au dezbătut pe larg punctele „Petițiunii națiunii române“ de reprezentanții națiunii care urmau să participe la adunarea de la Blaj. Programul adunării de la Reghin conține 11 puncte, foarte apropiate de cele ale „Petițiunii naționale“ adoptată în adunarea de la Blaj. În anexă patru documente.

Supl. 1973, p. 53—64

Crețeanu Radu, DOUĂ BURSE PENTRU STRĂINĂTATE ACORDATE DE GUVERNUL PROVIZORIU DIN 1848

Documentele înfățișate menționează acordarea bursei de studii în străinătate tinerilor pașoptiști Gheorghe Crețeanu și Grigore Peretz, scopul acordării lor, îndatoririle beneficiarilor, cuantumul și modalitatea de plată a sumelor acordate și pentru cumpărarea cărților necesare studiilor.

1, 1972, p. 89—94

Ivănescu Dumitru, Fassel Horst, MĂRTURII DESPRE REVOLUȚIA GERMANĂ DIN 1848 ÎN CORESPONDENȚA UNUI ROMÂN

Sînt informații inedite cuprinse într-un grupaj de scrisori trimise din Berlin în martie 1848 de către Al. Bizay, probabil boierului Constantin Balș în a cărui slujbă se afla ca specialist în negoțul cu vite. Autorul scrisorilor relatează despre ecoul revoluției franceze în Germania, mișcările din unele orașe germane și revendicările celor nemulțumiți, izbucnirea revoluției la Berlin, numărul participanților, mersul revoluției, participarea unor români la revoluție.

2, 1983, p. 159—165

Trandafirescu Natalia, DOCUMENTE INEDITE PRIVIND REVOLUȚIA ROMÂNĂ DE LA 1848

Documentele reprezintă o parte a corespondenței pe care Eufrosina Rosetti a purtat-o cu fiul său Lascăr, refugiat la Cernaucă, în casa familiei Hurmuzaki. Scrisorile relevă interesul lui Lascăr Rosetti de a cunoaște prin mama sa situația din Moldova, poziția diferitelor grupări politice față de revoluție și atitudinea marilor puteri față de desfășurarea evenimentelor în țările române. Alte aspecte cuprinse în documente se referă la represiunea revoluției, comentarii din presa străină privind desfășurarea evenimentelor revoluționare, activitatea revoluționarilor exilați.

1, 1978, p. 102—109

Tudorică Mioara, MĂRTURII DOCUMENTARE.

Cu prilejul aniversării a 130 de ani de la revoluția română de la 1848 se publică un grupaj de 26 documente inedite referitoare la adunarea de la Blaj din 3/15 mai 1848, activitatea revoluționarilor din Țara Românească, măsurile represive pentru înfringerea revoluției, legăturile strînse între revoluționarii din cele trei țări române.

2, 1978, p. 128—144

Isar Nicolae, OBSERVAȚIILE ECONOMISTULUI N. ROSETTI-ROZNOVANU PRIVIND PROBLEMA AGRARĂ ȘI „CAUZELE” MIȘCĂRII REVOLUȚIONARE DE LA 1848 DIN MOLDOVA

În calitate de mare vistier al Moldovei, N. Rosetti Roznovanu remitea la 26 noiembrie 1849 comitetului constituit pentru revizuirea Regulamentului

1382

Căzănișteanu Constantin, Andone Monica, UN DOCUMENT INEDIT AL LUI EFTIMIE MURGU

Este un memoriu al lui Eftimie Murgu din anul 1849 păstrat în Arhivele din Viena întemeiat pe trei idei principale: pledoarie pentru originea română a locuitorilor din Banat, pentru caracterul românesc al acestei provincii, denumirile eronate date celor două regimente românești de graniță din Banat, înființate între 1764—1768, denunțarea autorităților habsburgice pentru abuzurile ofițerilor austrieци în regimentele bănățene de graniță, închitățile la care erau supuși românii. Memoriul se constituie într-o manifestare activă a revoluționarilor noștri care au arătat că revoluția română de la 1848—1849 nu fusese lichidată prin intervenția străină, că lupta pentru împlinirea aspirațiilor sociale și naționale a continuat sub diferite forme.

Supl. 1973, p. 89—98

1383

Mateescu Tudor, ȘTIRI ROMÂNEȘTI DESPRE RĂSCOALA ANTI-OTOMANĂ DIN REGIUNEA VIDINULUI DIN APRILIE 1849

Răscoala din aprilie 1849 a izbucnit într-un moment de mari frământări sociale și naționale, cind cea mai mare parte a Europei se afla sub semnul revoluției din anul precedent. Răscoala a cuprins mai multe sate din regiunea Vidinului care se aflase sub puternica influență a revoluției de la 1848 din Țara Românească. Autorul prezintă cauzele răscoalei, desfășurarea și ecoul ei în opinia publică românească. Pentru ilustrarea evenimentelor publică patru documente aflate la Arhivele Statului din București.

Supl. 1979, p. 145—148

1384

Arimia Vasile, Costake Valentina, INFORMAȚII DOCUMENTARE ÎN ARHIVELE ROMÂNEȘTI DESPRE UN CHILIAN — FRANCISCO BILBAO

Sint 17 documente provenind din arhiva lui Paul Bataillard care se referă la activitatea scriitorului și luptătorului chilian Francisco Bilbao. Se prezintă mai întâi cîteva date biografice, apoi activitatea lui de luptător pentru independență, libertate și dreptate socială a poporului chilian, activitatea literară și publicistică.

Scrisorile sînt scrise în limba franceză în perioada 1849—1862 și se referă la lucrări și articole, prieteni comuni, preocuparea sa pentru libertatea poporului său.

1—2, 1974, p. 275—289

1385

Berindei Dan, „MARȘUL LIBERTĂȚII“ DIN 1850

Pornind de la documentele publicate de T. Sîrbu privind activitatea comitetului unionist din Buzău între care Marșul libertății din 1850 pe care-l aprecia ca inedit, autorul aduce o serie de lămuriri asupra acestui document. Astfel demonstrează că marșul a fost scris de C. D. Aricescu în 1850 în timpul exilului de la Snagov și că este al doilea pe care-l creează după cel din 1848. Se dau amănunte asupra acestei perioade din viața și creația lui C. D. Aricescu.

2, 1959, p. 175—179

1386

Turcu Constantin, ÎN LEGĂTURĂ CU „CONDICILE ASACHI“

Autorul aduce o serie de precizări în legătură cu cele „două condici Asachi“ păstrate la Arhivele Statului din Iași, demonstrînd că ele nu reprezintă o transcriere a documentelor mănăstirești originale în vremea lui Asachi ci faptul că au fost constituite în 1850 din copiile găsite în 1845 de Asachi la Mitropolia Moldovei.

VII, 2, 1947, p. 375—377

1387

Grozav Viorel, PROFESORI ARDELENI DINCOACE DE CARPAȚI (1850—1859)

Documentele care se publică se referă la viața și activitatea unora dintre profesorii ardeleni care au adus cu ei, dincoace de Carpați, pe lângă căldura sufletului românesc, o pregătire enciclopedică și o metodă de lucru de nivel european. Între aceștia menționăm: Ioan Truțescu, Ioan Popescu, Iosif Patriciu, Dimitrie Stoica, Dimitrie Pizo, Gavriil Muntean, Alexandru Fortunatu, Florian Aaron etc.

3, 1979, p. 312—325

1388

Gheorghiu Emil, PROIECTUL dr. GH. CUCIUREANU PENTRU AȘEZĂMÎNTUL MEDICAL AL MOLDOVEI

În anul 1851 dr. Gh. Cuciureanu, protomedic al Moldovei, prezenta domnitorului Grigore Alexandru Ghica un proiect pentru așezămîntul medical

redactat la Iași. Această operă monumentală prin dimensiunile sale (451 pagini și 1000 paragrafe) a fost solicitată printr-o dispoziție specială cu intenția de a ameliora sănătatea publică în Moldova. Lucrarea cuprinde trei părți: organizarea medicală, poliția medicală și medicina legală. Lucrarea dr. Cuciureanu din 1851 este prima de acest gen în România, care a anticipat marile realizări înregistrate în secolul al XIX-lea. În anexă: cuprinsul lucrării.

3, 1975, p. 299—306

1389

Turdean Vasile, DATE PRIVIND MĂSURILE DE PREÎNȚIMPINARE A PĂTRUNDERII IDEILOR COMUNISTE ÎN TRANSILVANIA ÎN ANUL 1852

Sînt trei ordonanțe din arhiva fostului comitat Satu Mare prin care se cerea împiedicarea difuzării unor chemări tipărite la Londra, adresate soldaților germani spre a-i atrage la lupta revoluționară, supravegherea calfelor și meșteșugarilor străini.

2, 1967, p. 333—336

1390

Rus Traian, UNELE DOCUMENTE, PRIVIND CRONICA LUI GHEORGHE ȘINCAI

Autorul publică șase documente din anii 1852—1854 care se referă la publicarea cronicii lui Gh. Șincai, căreia i-a închinat întreaga viață: stabilirea normelor de editare și a altor măsuri în vederea publicării, publicarea lucrării și a biografiei autorului alcătuită de August Treboniu Laurian, sprijinul acordat de domnitorul Gr. Al. Ghica pentru tipărirea cronicii în Moldova.

2, 1966, p. 297—304

1391

Dumitrașcu Gheorghe, CÎNTECUL LIBERTĂȚII. MARȘ INEDIT DE ION POPESCU DIN MĂINEȘTI

Se prezintă un imn intitulat „Cîntec al libertății” operă a lui Ion Popescu din Măinești. Foaia care cuprinde acest „cîntec”, text și muzică se găsește lipită între altele, cu diverse însemnări, pe partea interioară a copertei. „Anastasimatar bisericesc după așezămîntul sistimei cei noao” de Macarie Ieromonahul, carte apărută la Viena în 1823. Cîntecul se plasează între 1852 și cel mult în 1865. Deci cîntecul se referă la unul din marile evenimente petrecute în această perioadă. Reproducerea fotografică a partiturii.

4, 1983, p. 433—436

Băleanu Alexandru, O SCRISOARE DIN ANUL 1853 A PROFESORULUI NIFON BĂLĂȘESCU CĂTRE GRIGORE GHICA, DOMNUL MOLDOVEI

Se publică scrisoarea lui Nifon Bălășescu din 24 iulie 1853 către Grigore Ghica, domnul Moldovei prin care-i solicită sprijin material în continuarea publicării dicționarului latin-român pe care începuse să-l publice în 1846. Scrisoarea denotă caldul patriotism al autorului ei, grija pentru cultura poporului. Scrisoarea este însoțită de rezoluția domnului prin care hotărăște ajutorul necesar pentru continuarea tipăririi lucrării.

vol. I, nr. 1—3, 1924—1926, p. 105—108

1393

Popescu Mihai, ADĂUGIRI LA VIAȚA LUI ANTON PANN

Se publică actul de donație al Ecaterinei soția lui Anton Pann pe care o face bisericii Lucaci, prin care se constată că Anton Pann nu și-a construit casele din publicațiile sale ci datorită bunăvoinței publice. Prin aceasta se poate preciza și data morții lui Anton Pann între 20 august 1854 (data testamentului său) și 5 decembrie 1854 data donației soției sale.

IV, 1, 1940, p. 157—159

1394

Boncu Constantin, Apostol Mihai, DOCUMENTE PRIVITOARE LA RĂSCOALA PATENTARILOR DIN PLOIEȘTI

Se publică 34 documente inedite de la Arhivele Statului din Ploiești referitoare la răscoala patentarilor din Ploiești și anume: lista patentarilor ploieșteni existenți în 1854 după ultimul recensământ, documente ce atestă ecoul răscoalei în rîndul ploieștenilor.

2, 1960, p. 134—144

1395

Ivănescu Dumitru, UN DOCUMENT INEDIT DE LA ALECU RUSSO

Documentul dezvăluie preocuparea scriitorului pentru dezvoltarea învățămîntului prin înființarea de școli. Este un memoriu din 1855 adresat de Alecu Russo către Grigore Ghica voievod.

2, 1965, p. 267—268

1396

Saint Georges Al., „CASTELUL“ DIN TÂRGU OCNA

Se publică un document din 1855 decembrie 10, aflat în colecția sa, reprezentând un ordin al domnului Moldovei, G. Al. Ghica către protosinghelul Varlaam prin care era numit confesor al penitenciarului „Castelul“ din Târgu Ocna și inspector peste preoții de la penitenciarul din Moldova. Reiese noua organizare a penitenciarelor.

vol. I, nr. 1—3, 1924—1926, p. 141—142

1397

Cruceanu Florica, Tănase Traian, DOUĂ SCRISORI DE LA VASILE ALECSANDRI

Prima scrisoare este din anul 1855 către Sfatul Administrativ al Moldovei în problema desființării „sclaviei“ iar a doua din 1877 adresată Comitetului doamnelor din Birlad în legătură cu ajutorarea ostașilor români răniți, aflați în spitalul din Birlad.

1, 1965, p. 262—264

1398

Tănăsescu Florian, CĂRTURARI ROMÂNI DESPRE IDEALUL NEATÎRNĂRII PATRIEI

La aniversarea a 108 ani de la proclamarea independenței și a patru decenii de la înfrângerea fascismului, autorul realizează o incursiune istorică asupra luptei pentru libertate și neatîrnare, cu accente deosebite asupra rolului cărturarilor, al intelectualității în susținerea acesteia pornind din vremea cronicarilor și marcind principalele momente (1848, 1859, 1877, 1918) până la activitatea antifascistă a intelectualității, desfășurată între cele două războaie mondiale. În anexă 10 documente de la Arhivele Statului București, din perioada 1856—1939.

2, 1985, p. 191—199

1399

Sirbu Cornel, UN MEMORIU INEDIT PRIVIND ORGANIZAREA PRINCIPATELOR ROMÂNE (1856)

Este un memoriu al economistului Nicolae Suțu scris în anul 1856 în vederea susținerii drepturilor principatelor în fața opiniei publice europene. Lucrarea cuprinde: considerații generale urmate de capitolele: I. Dreptul public al țării; II. Dreptul internațional și relațiile sale cu agenții puterilor străine;

III. Atribuțiile domnului și limitele puterii sale; IV. Modul de compunere și atribuțiile adunării legislative; V. Componenta consiliului administrativ; VI. Finanțele țării.

În anexă se menționează memoriile pe care autorul intenționa să le atașeze lucrării. Se prezintă importanța și valoarea lucrării.

4, 1973, p. 669—674

1400

Albu Nicolae, UN DOCUMENT NECUNOSCUȚ DE LA AVRAM IANCU

Este un memoriu alcătuit de Simion Bărnuțiu, tovarășul de arme și prietenul lui Avram Iancu. Documentul este inedit și relatează călătoria împăratului Franz Iosif I în Munții Apuseni și refuzul lui Avram Iancu de a se prezenta în audiență la acesta.

Supl. 1973, p. 213—215

1401

Sîrbu Traian, DOCUMENTE PRIVITOARE LA ACTIVITATEA COMITETULUI UNIONIST DIN BUZĂU (martie-septembrie 1857)

Cu prilejul aniversării a 100 de ani de la înfăptuirea Unirii Principatelor autorul prezintă informații documentare aflate în Arhivele Statului din București referitoare la activitatea desfășurată de Comitetul unionist din Buzău, mai puțin cunoscută decât cea a comitetelor din Moldova. Dosarul cuprinde corespondența primită și trimisă la București, Comitetului Central al Unirii și diferite scrisori. În anexă se dau cinci documente între care „Marșul libertății” scris la Snagov în 1850, considerat de autor inedit.

1, 1959, p. 109—124

1402

Regleanu Mihai, O SCRISOARE NECUNOSCUȚĂ DE LA GHEORGHE-MAGHERU

Este o scrisoare de la Arhivele Statului din București adresată de Gh. Magheru la 16/28 aprilie 1857 din Constantinopol lui D. Ralet prin care își exprimă opinia în legătură cu înlăturarea piedicilor puse în cale Unirii de statele cu o atitudine nefavorabilă Unirii.

2, 1964, p. 250—258

Se publică o cerere din 25 septembrie 1857 semnată Paleolog prin care se solicită eliberarea unei copii după un act din 1834.

V, 1, 1942, p. 226

Dirdală Ionel, DOMENIUL CÎMPULUNGULUI ȘI DEPOSEDAREA ȚĂRĂNIMII DUPĂ ANUL 1848

Se descrie procesul de deposedare a țăranilor de pământ, începînd cu anul 1793 cînd vechiul ocol liber al Cîmpulungului a fost transformat în Domeniu de stat. Pînă la revoluția de la 1848 administrația Domeniului a cotropit considerabil pămînturile țărănești, printr-o necurmată luptă cu țăranii care își apărau vechile scutiri și privilegii. După revoluție cazurile de deposedare apar mai rar și au fost mai puțin cercetate. Arhivele oficiale și cele particulare cuprind documente care reflectă acest proces. Se exemplifică cu situația familiei Străjer din Pojorita a cărei proprietate devălmașe în 1856 a fost separată de Domeniu. În 1862 Domeniul Cameral se desființează iar o parte din pămînturi au fost restituite țăranilor.

2, 1970, p. 617—627

Apan Mihai, O STATISTICĂ A INDUSTRIEI PRAHOVENE DIN 1858

Statistica întocmită în 1858 de către Administrația ținutului Prahova referitoare la numărul fabricilor și cu descrierea acestora relevă începuturile industriei românești iar prin compararea datelor cu cea din 1832 se poate urmări ritmul de dezvoltare a industriei.

2, 1960, p. 145—149

Ungureanu Gheorghe, ACTELE DE STARE CIVILĂ SUB REGIMUL CODULUI CIVIL. III

În cea de a treia parte a studiului autorul tratează: Actele de stare civilă de la Unirea țărilor române pînă la aplicarea Codului Civil, emis de Alex. Ioan Cuza; Actele de stare civilă sub regimul Codului Civil.

1, 1960, p. 31—48

Soveja Maria, NOI DOCUMENTE DESPRE VASILE ALECSANDRI

Cu prilejul împlinirii a 75 de ani de la moartea scriitorului se publică 11 documente care reliefează aspecte ale activității diplomatice desfășurate de scriitor în perioada 1859—1889, îndeosebi eforturile lui pe lângă Comitetul de organizare a Expoziției Universale de la Londra care urma să aibă loc în 1862, cu scopul de a obține un loc separat de turci în cadrul expoziției pentru Principate precum și întărirea legăturilor cu Franța.

2, 1965, p. 249—262

* * * DIN LUPTA POPORULUI ROMÂN PENTRU LIBERTATE ȘI UNITATE NAȚIONALĂ. II

2, 1968, p. 177—244

Corivan Nicolae, DOUĂ DOCUMENTE INEDITE DIN ARHIVELE MINISTERULUI DE EXTERNE DE LA PARIS DIN EPOCA UNIRII

Se publică în original două documente din epoca Unirii, aflate în arhiva Ministerului Afacerilor Străine al Franței. Primul este o scrisoare din 28 iulie 1859 a lui Walewski, ministrul de externe francez către consulii de la București și Iași, Béclard și Place, ca răspuns la o scrisoare din mai a lui Cuza adresată lui Napoleon al III-lea, în care îi cerea aprobarea pentru unele proiecte ale lui pe plan intern. Răspunsul cuprinde o dezaprobare categorică față de propunerile lui Cuza.

Al doilea document este un memoriu din 2 august 1859 al lui Barbu Știrbei către Walewski în care se plîngea de atitudinea Adunării din Țara Românească în cadrul căreia dezbaterile legate de votarea bugetului dau naștere la dispute politice.

2, 1958, p. 177—187

Apostol Stan, MĂRTURII NOI DESPRE SITUAȚIA SUPUȘILOR STRĂINI DUPĂ UNIREA PRINCIPATELOR

Se prezintă încercările statului național român întreprinse încă din primele momente ale existenței sale în vederea realizării unei noi reglementări a regimului supușilor străini astfel încît să se înlăptuiască desființarea privilegiilor de care aceștia beneficiau, limitarea jurisdicției consulare.

1, 1966, p. 279—282

Ivănescu Dumitru, O SCRISOARE INEDITĂ DE LA GEORGE BARIȚIU

Este o scrisoare din 11/23 decembrie 1863 adresată de George Barițiu profesorului universitar Ștefan Emilian referitoare la organizarea învățămîntului superior pentru românii din Transilvania.

2, 1971, p. 325—327

Mocioiu Nicolae, DOCUMENTE INEDITE PRIVIND ACTIVITATEA LUI IOAN MURGESCU

Documentele care se publică reflectă pregătirea ca marinar a lui Ioan Murgescu, mai întîi ca elev al Școlii navale din Brest și apoi ca aspirant în marina franceză.

1, 1980, p. 98—104

Naghiu Iosif, PREOCUPĂRI DE ISTORIE BĂNĂȚEANĂ (O SCRISOARE A LUI ȘT. MOLDOVAN)

Este vorba de o scrisoare a lui Ștefan Moldovan, canonic la Lugoj adresată lui G. Barițiu la 21 ianuarie 1864, importantă pentru preocupările sale de istorie bănățeană.

VII, 2, 1947, p. 385—386

Rus Traian, ASPECTE DIN ACTIVITATEA ARHIVELOR STATULUI ÎN LEGĂTURĂ CU PROBLEMA AVERILOR MĂNĂSTIRILOR ÎNCHINATE

Rezolvarea lichidării averilor mănăstirești secularizate în 1863 a fost amînată iar pentru încheierea ei s-a instituit în anul 1864 la Constantinopol, o comisie care trebuia să stabilească lista pe categorii a bunurilor, venitul și sarcinile care grevau asupra lor. Statul român, pentru a-și susține drepturile în fața organismului internațional, a adunat printr-o largă acțiune în care au fost antrenate și Arhivele Statului, actele referitoare la aceste bunuri. Adunarea și selecționarea documentelor care au fost prezentate comisiei de la Constantinopol au dovedit grija Arhivelor Statului pentru păstrarea patrimoniului arhivistic al țării și rolul acestei instituții de cultură în apărarea

intereselor Statului român. În continuare se publică listele documentelor puse de Direcția Generală a Arhivelor Statului la dispoziția Comisiei internaționale de la Constantinopol și procesele verbale referitoare la aceste documente, așa cum au fost redactate la vremea respectivă.

3, 1983, p. 304—309

1415

Sacerdoțeanu Aurelian, ACTE DE STARE CIVILĂ ALE FAMILIEI HASDEU

Sint publicate actele de căsătorie, de deces al Iuliei Hasdeu, al mamei sale, al lui B. P. Hasdeu.

V, 1, 1942, p. 221—226

1416

Giurescu C. Constantin, ALEXANDRU IOAN CUZA LA VIENA

Pe baza unui material documentar inedit păstrat în Arhivele din Viena, autorul aduce noi informații referitoare la timpul petrecut de domnitorul Alexandru Ioan Cuza în capitala imperiului austriac între anii 1866—1867. Se identifică locul exact unde s-a aflat vila în care Cuza s-a instalat la 10 august 1867.

2, 1966, p. 139—143

1417

Tatomir Virgil, SCRISORI INEDITE DE LA VASILE ALECSANDRI

Din fondul „Ateneul Român” se publică scrisoarea prin care C. Esarcu îi comunică lui V. Alecsandri alegerea sa ca membru onorific al acestei societăți și răspunsul de mulțumire al acestuia.

2, 1970, p. 642—643

1418

Dogaru Maria, Miron Vasile, SCRISORI INEDITE DE LA ION GHICA

Se dau la lumină 13 scrisori inedite ale lui Ion Ghica, achiziționate de Arhivele Statului Suceava, adresate prietenului și colaboratorului său Dimitrie Sturdza. Ele au fost scrise la moșia Ghergani din județul Dîmbovița sau la București și din străinătate. Ele consemnează activitatea, preocupările și gândurile ce-l frământau în această perioadă între care: intenția de a construi

o cale ferată care să lege capitala prin Turnu Roșu de vestul Europei, situația recoltei agricole, aprecieri asupra evenimentelor politice interne, politica externă, activitatea unor politicieni între care C. A. Rosetti, Ion C. Brătianu, Gheorghe și Ion Cantacuzino, Constantin Suțu, N. Golescu, Nicolae Fleva etc., impresii de călătorie.

1, 1972, p. 63—79

1419

Florescu G. C., Marcu L. P., UN PROIECT INEDIT DIN 1866 AL LUI ION GHICA PRIVIND MODIFICAREA PARȚIALĂ A CODULUI CIVIL ROMÂN

Se prezintă și se analizează un proiect elaborat de Ion Ghica în a doua jumătate a anului 1866 prin care se propuneau unele modificări ale Codului civil existent. Se tratează următoarele probleme: descrierea textului, autorul manuscrisului, data probabilă a elaborării manuscrisului, conținutul proiectului: acte de stare civilă, căsătorie și divorț și obiectivele urmărite (realizarea primatului constituțional, punerea în concordanță a prevederilor codului cu unele obiceiuri juridice în vigoare, întărirea legalității burgheze, promovarea descentralizării, întărirea autorității civile în stat, apărarea independenței țării prin mijloace de drept civil, protecția familiei, reducerea și simplificarea formalităților, completarea unor lacune, îmbunătățirea terminologiei și clarificarea noțiunilor.

1, 1965, p. 187—202

1420

Porcescu Sergiu, O SCRISOARE NECUNOSCUTĂ A LUI MIHAIL KOGĂLNICEANU

Este o scrisoare păstrată de Arhivele Statului Iași, adresată la 3 aprilie 1866 de la Rîpile, episcopului Melchisedec al Dunării de Jos (Galați) cu care avea legături prietenști, cerîndu-i sprijinul în alegerile care se organizau în primăvara 1866, după abdicarea lui Cuza. Comentariul este însoțit de fotocopia scrisorii.

2, 1961, p. 179—182

1421

Rus Traian, DIN LUPTA NAȚIONALĂ A ROMÂNILOR DIN ZARAND PENTRU DREPTURI POLITICE

După încheierea pactului dualist austro-ungar în 1867 opinia publică românească a stăruit pe calea protestelor în forme legale împotriva politicii claselor dominante de a se reveni la vechea situație din Ungaria. În această concepție se înscriu și documentele care se publică. Ele au fost concepute sub formă de

memorii, în perioada 24 februarie — 6 martie 1867 și înaintate contelui Andrassy, prim ministru și baronului Wenkheim, ministru de interne. Memoriile au fost scrise în limba română fiind semnate de sute de persoane în numele celor peste 60 000 de români din comitatul Zarand și parafate cu sigilii. Memoriile dovedesc hotărîrea românilor din Zarand de a avea un comite român, de a nu renunța la drepturile cîștigate în decursul anilor. Se publică cinci memorii.

Supl. 1979, p. 148—153

1422

Mocioiu Nicolae, O GREVĂ ÎN PORTUL BRĂILA ÎN ANUL 1868

Din fondul Tribunalul Brăila autorul publică 13 documente care aduc lămuriri suplimentare referitoare la greva muncitorilor „ciurari“ din portul Brăila, extinderea ei în rindul altor categorii de muncitori, înăbușirea ei etc.

1, 1960, p. 107—125

1423

Căzănișteanu Constantin, DOCUMENTE PRIVITOARE LA „ASOCIAȚIA GENERALĂ A LUCRĂTORILOR TIPOGRAFI DIN ROMÂNIA“

Cele șapte documente din anul 1869 care se publică relatează inițiativa lucrătorilor tipografi din București, din vara și toamna anului 1869 de a-și „reinvia“ societatea intrată de cîțiva ani în anonimat. Aceștia și-au ales un comitet de acțiune care a înaintat Ministerului de Interne o cerere pentru aprobarea funcționării societății de ajutor reciproc la care se anexează și statutele, cererea, care se aprobă, fără a mai obține avizul Președinției Consiliului de Miniștri. Problema se rezolvă în 1872 prin crearea „Asociației generale a lucrătorilor tipografi din România“. Anul 1869 chiar dacă nu a dus la reînființarea asociației, marchează trecerea la o nouă etapă de reactivare a mișcării muncitorești noi și valoroase inițiative ale lucrătorilor tipografi din țara noastră în vederea organizării lor.

1, 1970, p. 239—249

1424

Burlacu Ioana, MĂRTURII DOCUMENTARE

Grupajul de documente, prilejuit de aniversarea a 25 de ani de la proclamarea Republicii însumează 47 de documente din perioada 1869—1948, emane de la autoritățile administrative, reflectînd principalele aspecte ale luptei antimonarhice: mișcarea republicană din 1871, acțiunile organizate de Partidul Comunist Român în perioada după crearea sa pînă la actul de

la 30 decembrie 1947. Se evidențiază ideea că proclamarea Republicii constituie rezultatul unor prefaceri profunde în structura social-economică și politică a țării, expresie a unui proces în care au fost antrenate masele populare.

4, 1972, p. 523—564

1425

Sacerdoțeanu Aurelian, INEDITELE LUI ARICESCU

Se redau însemnările lui C. D. Aricescu pe coperta „Sorei Agapia“ în 1871, referitoare la lucrări ale sale aflate în manuscris.

V, 2, 1943, p. 462

1426

Adamache Adrian, Nichifor Octavia, ACTE DE STARE CIVILĂ ALE UNOR REVOLUȚIONARI PAȘOPTIȘTI

Se publică actele de deces ale lui Ion Heliade Rădulescu, C. A. Rosetti, Cezar Bolliac, Grigore Alexandrescu, Dimitrie Bolintineanu, aflate în păstrarea Arhivelor Statului Municipiul București.

Supl. 1973, p. 253—261

1427

Decei Aurel, MOARTEA ȘI ÎNMORMÎNTAREA LUI AVRAM IANCU ÎN ANCHETA MINISTERULUI AFACERILOR INTERNE REGAL MAGHIAR

Pe marginea unui articol apărut în ziarul „Reforma“ Ministerul de Interne Regal Maghiar a ordonat o anchetă, al cărei raport se publică, efectuată de fișpanul comitatului Zarand, Alexandru Heller în lunile septembrie-octombrie 1872.

Supl., 1973, p. 222—252

1428

Gorovei Ș. Ștefan, SCRISORI DIN TIMPUL RĂZBOIULUI PENTRU INDEPENDENȚĂ

Se publică 25 de scrisori din perioada războiului pentru independență reprezentând corespondența purtată de Petru Gorovei cu prietenii săi care prezintă interes. Ele se referă la începuturile concentrărilor în septembrie 1876, mișcările de trupe, vești de pe front, entuziasmul soldaților, desfășurarea luptelor etc.

1, 1967, p. 283—300

1429

Georgescu Maria, Căzănișteanu Constantin, 98 DE ANI DE LA CUCERIREA INDEPENDENȚEI DE STAT, MĂRTURII DOCUMENTARE

Documentele inedite ce se publică certifică marele efort depus de poporul român pentru neatințare în timpul războiului din 1877—1878. Ele provin din colecția de microfilme a Direcției Generale a Arhivelor Statului, Anglia.

2, 1975, p. 128—134

1430

Matei Alexandru, RĂZBOIUL PENTRU INDEPENDENȚĂ ȘI TRANSILVANIA. CONTRIBUȚII DOCUMENTARE

Autorul publică o serie de documente păstrate la Arhivele Naționale din Ungaria și la Arhivele Statului din Cluj care reflectă manifestările spontane ale solidarității românilor din Transilvania cu frații lor de peste Carpați și alte acțiuni organizate pentru susținerea familiilor celor ce luptau pe front.

3, 1977, p. 264—271

1431

Kandel Mauriciu, Dyk de Lonlay — AMINTIRI DIN RĂZBOI

Se publică în traducere paragrafe din cartea lui Dyk de Lonlay, martor ocular al evenimentelor din 1877—1878, publicată la Paris în 1893, în care se descriu: luptele de la Poradin și asaltul redutei Grivița.

2, 1977, p. 223—226

1432

Nicolae Nicolae, AMINTIRI DIN VIAȚĂ. MEMORII

Autorul memoriilor, generalul Gheorghe Anghelescu, în 1877 după o strălucită carieră militară a îndeplinit misiuni de importanță tactică și operativ-strategică: a apărat podul de peste Siret de la Barboși, a luat măsuri pentru a interzice orice încercare a trupelor turcești din garnizoana Rusciuc de a executa incursiuni la nord de Dunăre, asigurarea trupelor române aflate în Oltenia, a asigurat trecerea armatei române peste Dunăre și misiunile de recunoaștere în raionul Corabia. La 30 august 1877, în a treia bătălie de la Plevna, Divizia a 3-a, infanterie, comandată de colonelul Gheorghe Anghelescu a luat parte la asaltul redutelor „Grivița” apoi la împresurarea cetății Vidin.

Memoriile sale, însumind peste 600 pagini de manuscris, în 70 capitole, din care 64 tratează pe larg momente importante din războiul din anii 1877—1878 și cu precădere participarea armatei române, misiunile îndeplinite de diviziile 3 și 4 infanterie, al cărui comandant a fost, constituie o evocare fidelă a luptei poporului român pentru independență, Se redau fragmente din memorii.

2, 1977, p. 206—223

Soveja Maria, SCRISORI DE PE FRONT ALE DR. ZAHARIA PETRESCU

Bun patriot și animat de sentimente umanitare dr. Zaharia Petrescu a participat la războiul pentru independență în calitate de șef al serviciului sanitar al armatei române din vest; a participat la asediul Plevnei. Cele 12 scrisori care se dau publicității sint adresate soției sale în care descrie principalele momente ale luptelor desfășurate la Vidin, Plevana, Grivița 2.

2, 1977, p. 193—205

Penelea Georgeta, M. KOGĂLNICEANU DESPRE ÎNDEPENDENȚA DE STAT A ROMÂNIEI

Aflat în fruntea diplomației românești; Kogălniceanu a desfășurat o activitate prodigioasă pentru a face cunoscut punctul de vedere românesc, legitimitatea drepturilor românilor. El se angajează într-o luptă dramatică pentru a obține consacrarea internațională a independenței. Se redau fragmente din discursurile parlamentare, la care se adaugă partea finală a pledoariei rostite în fața congresului de la Berlin, care se constituie în jaloane ale concepției politice a lui M. Kogălniceanu în momentele hotărâtoare pentru obținerea independenței.

2, 1977, p. 187—193

Mateescu Tudor, JURNALUL DE OPERAȚIUNI AL REGIMENTULUI NR. 4 DE LINIE (1877—1878)

„Istoricul Regimentului al 4-lea de linie de la plecarea din Calafat pînă la reîntoarcerea în Craiova“ este jurnalul de operațiuni care după terminarea războiului a fost redactat din nou, pe baza notelor zilnice din timpul conflictului militar. Textul este redactat în primăvara anului 1878, a fost discutat de întregul corp ofițeresc al regimentului și prezentat comandantului spre avizare. Jurnalul înserează toată activitatea regimentului de la plecarea din Calafat la 26 iulie 1877 pînă la 9 februarie 1878 cînd unitatea revine în țară.

Supl. 1977, p. 166—174

Gheorghiu Emil, Mihai Filofteia, PARTICIPAREA REGIMENTULUI 3 CĂLĂRAȘI LA RĂZBOIUL PENTRU ÎNDEPENDENȚĂ

Regimentul 3 călărași a fost creat în 1872 și a primit stindardul la 14 octombrie 1874. Mobilizat în 1877 a fost concentrat la Islaz și a făcut serviciul de

supraveghere pînă la 18 iulie cînd a trecut Dunărea pe pontoane, la Nicopole. A luat parte la toate acțiunile din jurul Plevnei în care s-a distins. Aceste însemnări de front care se publică aparțin col. Polizu și se intitulează „Jurnalul operațiilor militare al campaniei 1877—1878” existent sub formă de manuscris la Academia R. S. România.

Supl. 1977, p. 178—187

1437

Cernătescu Viorica, ACTIVITATEA UNOR MEDICI CRAIOVENI ÎN TIMPUL RĂZBOIULUI PENTRU INDEPENDENȚĂ

Între faptele înscrise pentru susținerea războiului se înscriu activitatea medicilor pentru îngrijirea și salvarea răniților și bolnavilor. Între medicii craioveni sint menționați; Rascovschi Nicolae, Joseph Fabricius, Iacob Banciu, Ioan C. Drăgăescu, Iancu Vercescu. Mulți dintre ei au fost răsplătiți cu ordine și medalii. Se publică trei documente din fondul Prefectura județului Dolj.

Supl. 1977, p. 187—189

1438

Buzdugan George, NOI ELEMENTE COMEMORATIVE PRIVIND RĂZBOIUL PENTRU INDEPENDENȚĂ

Din colecția personală, autorul prezintă o piesă cu tematică legată de războiul pentru independență — o farfurie din faianță cenușie care are reprezentată căderea Plevnei și predarea lui Osman Pașa și luptele de la Rahova și Smîrdan.

3, 1977, p. 339—341

1439

Căpîlnean Vasile, SCRISORI INEDITE ALE LUI GEORGE BARIȚIU ÎN ARHIVELE MARAMUREȘENE

Sint șase scrisori ineditate expediate de George Barițiu lui Olimpiu Barbuloviciu și Alexiu Berinde în perioada în care mișcarea de emancipare politică a românilor din Transilvania a intrat în faza sa de cristalizare.

Scrisorile cuprind aspecte ale politicii de asupraire națională a românilor, speranța și stăruința lui Barițiu în victoria finală, afirmarea românilor pe tărîm economic și financiar în vederea realizării idealurilor lor politice.

1, 1980, p. 68—76

Vătămanu Ion, CARAGIALE — REVIZOR ȘCOLAR

Este un concept de raport din 1882 întocmit de I. L. Caragiale care ocupa funcția de revizor școlar pentru județele Suceava și Neamț, în legătură cu executarea unui ordin privitor la cercetarea unui policandru aflat la mânăstirea Slatina.

4, 1972, p. 695—698

1441

Slivăț Alecsenia, Tudorică Mioara, TRATATUL ROMÂNNO-AUSTRO-UNGAR DIN ANUL 1883

Se publică textul original, în limba franceză, al tratatului semnat la Viena la 18/30 octombrie 1883 între contele Kalonky Și D. A. Sturdza.

2, 1967, p. 337—342

1442

Suciu Georgina, Rotaru Octavian, CU PRIVIRE LA EDIȚIA FRANCEZĂ A MEMORIALULUI DIN 1882

În legătură cu tipărirea în anii 1882 și 1883 a memorialului alcătuit de G. Barițiu în anul 1882, în limbile română, franceză, maghiară și germană se publică trei documente referitoare la ediția franceză: liste cu numele instituțiilor și persoanelor cărora le-a fost trimis memorialul și nota de cheltuielile de tipar.

1, 1971, p. 112—115

1443

Regleanu Mihai, SUGESTII FORMULATE ÎN 1883 CU PRIVIRE LA DEPISTAREA ȘI PĂSTRAREA MONUMENTELOR ARHEOLOGICE ȘI A DOCUMENTELOR

Dimitrie C. Butculescu publică în 1883 în gazeta „Telegraful” o serie de propuneri pentru asigurarea păstrării monumentelor arheologice și a documentelor pentru a servi la scrierea istoriei țării precum și pentru introducerea limbii române în cancelaria domnească, pentru îmbunătățirea activității Comitetului arheologic.

2, 1970, p. 639—640

Mocioiu Nicolae, PRECIZĂRI PRIVIND DATA ȘI LOCUL NAȘTERII
LUI PANAIT ISTRATI

Pe baza informațiilor oferite de o serie de documente păstrate de Arhivele Statului din Brăila autorul face precizări legate de unele incertitudini existente privind data și locul nașterii scriitorului Panait Istrati. Și anume, data nașterii este 10 august 1884, pe strada Romană, nr. 149 iar numele Istrati este înregistrat Istrate. Se publică actul de naștere al scriitorului însoțit de fotocopii și o hartă contemporană a orașului.

1, 1971, p. 115—120

Apostol Mihai, UN DRAMATURG NECUNOSCUT: NICOLAE CARAGEALI-COSTACHE

Cercetarea documentelor din fondul Teatrul Național București aflat la Arhivele Statului din București a oferit autorului prilejul de a contribui cu informații documentare inedite la cunoașterea biografiei și vieții dramaturgului Nicolae Carageali-Costache, al șaselea membru al familiei Caragiale. Cele patru documente din anul 1884 sînt însoțite de o substanțială prezentare a vieții și activității omului de teatru.

2, 1985, p. 199—202

Costake Valentina, UN DOCUMENT INEDIT DE LA ION NĂDEJDE

Este o scrisoare originală din 1886 adresată lui A. C. Cuza aflat la Bruxelles în care se referă la critica lui Gherea în problema artistului în societate; îi recomandă lui A. C. Cuza lucrările de orientare socialist-științifice, explicînd programul economico-politic al cercurilor socialiste apărut în „Revista Socială”.

3, 1973, p. 551—554

Tudor Constantin, RĂSCOALA DE LA 1888

Documentele existente la Arhivele Statului Ialomița se referă la reprimarea răscoalei. Pe lângă o însemnare asupra desfășurării răscoalei se redă un tabel cuprinzînd bolnavii din spitalul Călărași care au fost împușcați ca urmare a participării la răscoală.

3, 1978, p. 348—349

Cernătescu Viorica, 100 DE ANI DE LA NAȘTEREA LUI VICTOR ANESTIN

Cu prilejul împlinirii a 100 de ani de la nașterea lui Victor Anestin, autoarea prezintă personalitatea și activitatea sa în domeniul astronomiei. După terminarea studiilor la facultățile de litere și filosofie, Victor Anestin a desfășurat o activitate intensă în presă, a fost director al ziarului „Științele populare”. În 1907 a editat revista „Orion” și a fondat o societate astronomică în România și un observator astronomic prin care se transmiteau cunoștințele astronomice în rîndul maselor populare.

4, 1975, p. 399—402

1449

Vasile Niculae, FĂURIREA PARTIDULUI POLITIC AL CLASEI MUNCITOARE DIN ROMÂNIA — MOMENT FUNDAMENTAL AL ISTORIEI NOASTRE NAȚIONALE

Se publică documente care atestă înființarea partidului politic al clasei muncitoare, desfășurarea lucrărilor congresului, ordinea de zi, documentele adoptate.

1, 1983, p. 32—40

1450

Tatomir Constanța, DIN ACTIVITATEA LUI GRIGORE G. TOCILESCU LA ATENEUL ROMÂN

Sînt prezentate fragmente din corespondența purtată de Grigore Tocilescu cu C. I. Stăncescu, secretarul Ateneului român, legate de activitatea sa la Ateneu: conferințele rostite, tematica acestora, preocupările științifice legate de studierea antichității.

2, 1970, p. 643—645

1451

Popovici Victoria, SPIRU-HARET — 125 DE ANI DE LA NAȘTERE

Cele 24 documente au fost selectate dintr-un număr foarte mare pentru a ilustra principalele laturi ale activității omului de știință și cultură. Între acestea menționăm: numirea în calitate de conservator al Muzeului de antichități din București, ca ministru al Departamentului Cultelor și Instrucțiunii Publice, activitatea pentru alcătuirea și editarea unei antologii naționale, susținerea și încurajarea corpului didactic, testamentul său etc.

1, 1976, p. 35—46

1452

Grozav Viorel, DOCUMENTE PRIVITOARE LA BURSIERII ROMÂNII DIN STRĂINĂTATE (1891—1919)

Publicarea celor 17 documente relative la tinerii români care au beneficiat de burse în străinătate la sfârșitul secolului al XIX-lea și primele decenii ale celui următor reprezintă o contribuție a autorului la cunoașterea începutului activității unor mari personalități ale științei și culturii românești și în același timp universale. Între aceștia se află: Nicolae Iorga, Gheorghe Marinescu, Dimitrie Pompeiu, Petru P. Negulescu, Mihail Dragomirescu ș.a.

3, 1975, p. 289—298

1453

Boncu Constantin M., SOCIETATEA DE BINEFACERE A FEMEILOR ROMÂNE

Se publică trei documente păstrate la Arhivele Statului București care întregesc cunoașterea activității desfășurate de femeile din țara noastră pentru răspîndirea culturii, pentru apărarea drepturilor românilor, ca parte integrantă a luptei pentru neatîrnare și progres. Ele se referă la înființarea în 1892 a Societății de binefacere a femeilor române cu sediul în București și la o scurtă perioadă din activitatea ei.

4, 1975, p. 464—467

1454

* * * DIN VIAȚA ȘI ACTIVITATEA LUI NICOLAE IORGA

Se publică 34 documente inedite din perioada 1895—1939, care completează bogata biografie a lui N. Iorga, ilustrează complexitatea personalității sale. Între aspectele cuprinse în documente menționăm: concursul susținut de Iorga în 1895 pentru ocuparea catedrei de istorie medie și modernă la Facultatea de litere din București, activitatea științifică pentru editarea de documente, activitatea ca director al Institutului de studii sud-est europene sau în cadrul Ligii culturale și Universității populare din Vălenii de Munte, salvarea și punerea la adăpost a valorilor istorice, aspecte ale activității literare. Documentele sînt însoțite de o bogată ilustrație.

3, 1971, p. 441—473

1455

Stoia Mircea, O SCRISOARE INEDITĂ A LUI AXENTE SEVER

Din fondul „Astra” păstrat la filiala Arhivelor Statului Sibiu se publică o scrisoare inedită a lui Axente Sever care evocă evenimentele revoluționare din anii 1848—1849 din Transilvania.

Supl. 1973, p. 218—221

Andone Alecsenia, NICOLAE KREȚULESCU. ÎNSEMĂRI PRIVIND REVOLUȚIA DE LA 1848

Se publică extrase din memoriile lui Nicolae Krețulescu scrise în jurul anului 1898 care descriu evenimentele premergătoare și din timpul revoluției de la 1848 în Țara Românească la care autorul a participat.

4, 1981, p. 486—490

Matei Gheorghe, Mioc Damaschin, NOI DOCUMENTE DESPRE CLUBURILE SOCIALISTE LA SATE ȘI MIȘCĂRILE ȚĂRĂNEȘTI DIN 1899

Aceste 26 documente inedite completează prin informațiile pe care le cuprind pe cele publicate anterior. Ele se referă la aria de desfășurare, caracterul și formele de manifestare ale mișcării de înființare de cluburi țărănești, legăturile acestora cu mișcarea muncitorească.

1, 1965, p. 167—186

Bălintescu Alexandru, Bădoi Victor, DOCUMENTE PRIVIND MIȘCAREA SOCIALISTĂ ÎN FOSTUL JUDEȚ DOLJ

Cele 18 documente redactate în grupajul de față, aflate în fondul Prefectura județului Dolj de la Arhivele Statului din Craiova se referă la începutul și desfășurarea mișcării socialiste în fostul județ Dolj, în perioada 1899—1910. Documentele reprezintă corespondența purtată de Prefectura județului Dolj cu organe din subordine, ordine privind mișcarea socialistă și reprezentanții săi.

2, 1966, p. 281—296

SECOLUL al XX-lea

Matei Gheorghe, Mioc Damaschin, DOCUMENTE INEDITE PRIVIND RĂSCOALELE ȚĂRĂNEȘTI DIN 1900

Cele 19 documente au fost depistate în Arhivele Statului din București, ale Ministerului Apărării Naționale și Biblioteca Academiei Republicii Socialiste România și reflectă răzcoalele țărănești din anul 1900, ca o verigă cu semnificații deosebite în lanțul confruntărilor de clasă de la sate începând cu cele din 1888 și culminând cu cele din 1907.

1, 1977, p. 26—33

Nicolaiasa Gheorghe, „ȚARA MOLDOVEI“

Autorul redă fragmentul intitulat „Țara Moldovei“ cuprins în lucrarea lui N. Iorga, „Operele lui Constantin Cantacuzino“, apărută în 1901 dată fiind importanța lui. Este descrisă istoria Moldovei din anul 1330 până la 1711, data bătăliei de la Stănilești.

an. II, nr. 2, 1926, p. 373—377

1461

Burlacu Ioana, DIN CORESPONDENȚA LUI GHEORGHE TEODORESCU KIRILEANU CU CONSTANTIN MEISSNER. I

Între personalitățile cu care Kirileanu a purtat o foarte interesantă corespondență se numără și Constantin Meissner, care i-a fost profesor, director de școală, părinte spiritual, prieten. Astfel, scrisorile sale reprezintă adevărate documente biografice, sociale, psihologice. Documentele publicate provin din fondul „Constantin și Elena Meissner“ păstrat la Direcția Generală a Arhivelor Statului și sînt inedite în totalitatea lor. Documentele provenind din perioada 1902—1907 cuprind pe lingă o multitudine de știri cu privire la viața și activitatea cărturarului pietrean, date de istorie socială, realele calități scriitoricești ale lui G. T. Kirileanu.

4, 1982, p. 406—412

1462

Burlacu Ioana, DIN CORESPONDENȚA LUI GHEORGHE TEODORESCU KIRILEANU CU CONSTANTIN MEISSNER. II

Șase documente din perioada 1902—1905.

3, 1983, p. 309—314

1463

Burlacu Ioana, DIN CORESPONDENȚA LUI GHEORGHE TEODORESCU KIRILEANU CU CONSTANTIN MEISSNER. III

4, 1984, p. 443—447

Bălan Teodor, CÎTEVA SCRISORI ALE LUI DIMITRE ONCIUL CĂTRE SEVER ZOTTA

Se publică 17 scrisori adresate de D. Onciul lui Sever Zotta în perioada 1903—1922, referitoare îndeosebi la probleme de genealogie.

VI, 2, 1944—1945, p. 156—164

Moraru Mihai, DOCUMENTE PRIVITOARE LA CINEMATOGRAFIA DIN ȚARA NOASTRĂ (1904—1905)

Făcînd o incursiune în istoria cinematografului universal și în cel din România, autorul aduce în atenție o serie de documente aflate în fondul Primăriei orașului București referitoare la forma de răspîndire la noi în țară în anii 1896—1905 a cinematografului ambulant.

Documentele prezentate se referă la cererea proprietarei unui astfel de cinematograf numit atunci „electro-bioscop” de a se instala pe str. Brezoianu și a da reprezentații. Cererea cuprinde descrierea aparatului, precum și condițiile pentru acordarea autorizației. În anexă: cererea, referatul Serviciului planului și alinierilor și autorizația Primăriei.

1, 1959, p. 227—232

Lungu Vasile, UN MANUSCRIS NECUNOSCUȚ DIN VREMEA LUI NAPOLEON I REFERITOR LA PRINCIPATELE ROMÂNE

Se publică un manuscris din Arhiva Ministerului de Război din Paris, din anul 1805 al cărui autor este Le Clere cuprinzînd 58 pagini, referitor la Valahia și Moldova. Pentru alcătuirea lucrării, autorul a folosit mai mulți autori pe care-i enumeră.

Se publică în original numai partea originală a autorului cea mai importantă pentru noi.

vol. III, 1, nr. 6—7, 1939, p. 171—177

Florescu Marin, 75 DE ANI DE LA DESFĂȘURAREA RĂSCOALEI DIN 1907

Cu prilejul aniversării răscoalei se evidențiază informații documentare inedite referitoare la izbucnirea răscoalei în comunele Flămînzii, Frumușica și Rădeni din județul Botoșani, rolul tineretului, atitudinea socialiștilor din București.

1, 1982, p. 34—42

Ungureanu Gheorghe, DOCUMENTE INEDITE PRIVITOARE LA RĂSCOALELE ȚĂRĂNEȘTI DIN 1907 AFLATE ÎN ARHIVELE DE LA PARIS ȘI BRUXELLES

Documentele depistate în Arhivele din Franța și Belgia în general rapoarte diplomatice ale consulilor acestor țări aflați în România, aduc date noi asupra desfășurării răscoalei țărănești, situația socială și economică a țăranului român, cauzele răscoalei. Se publică trei documente.

1, 1967, p. 263—274

1469

Matei Alexandru, „TRIBUNA“ ȘI RĂSCOALA DIN 1907

Periodicul românesc din Transilvania „Tribuna“ a manifestat un interes deosebit față de evenimentele revoluționare de peste Carpați. Paginile gazetei cuprind ecoul larg produs în rîndul românilor din Transilvania de marea ridicare a țăranimii, de fapt un tablou fidel al răscoalei. Se redau ample fragmente din articole publicate în zilele răscoalei.

1, 1977, p. 19—25

1470

Gheorghiu Aurel, NOI DOCUMENTE PRIVIND RĂSCOALA DIN 1907

Documentele se referă la desfășurarea răscoalei în județul Rîmnîcul Sărat, formele de manifestare ale nemulțumirii țăranilor și puternica lor solidaritate, rolul unor broșuri, folosirea forței armate pentru înăbușirea răscoalei.

2, 1965, p. 232—248

1471

Zaharia Ecaterina, Rotaru Octavian, DOCUMENTE PRIVIND RĂSCOALA ȚĂRANILOR DIN 1907 ÎN JUDEȚUL VLAȘCA

Se publică 26 documente aflate în fondul „Tribunalul județului Vlașca“ referitoare la izbucnirea răscoalei în acest județ, formele de luptă folosite de țărani, intensitatea răscoalei, sprijinul primit de la intelectuali și măsurile de reprimare.

1, 1965, p. 136—166

Tudoran Georgeta, DOCUMENTE PRIVIND RĂSCOALELE ȚĂRĂ-
NEȘTI DIN ANUL 1907 ÎN FOSTUL JUDEȚ NEAMȚ

Din fondul Tribunalul județului Neamț se publică 19 documente privind marea răscoală a țăranilor din 1907 în județul Neamț. Acestea reprezintă interogatorii, acte de informații, procese-verbale, acte de acuzare, rechizitorii și rapoarte pentru diferite comune din județ. Ele reflectă desfășurarea luptelor, dorința de pământ a țăranilor și situația grea a acestora.

1, 1966, p. 265—278

Cohn Emilia. CÎTEVA DOCUMENTE PRIVITOARE LA PROCESUL
ȚĂRANILOR RĂSCULAȚI DIN ANUL 1907 DIN ALEXANDRIA,
ZIMNICEA, CĂLINEȘTI, BĂLȚAȚI ȘI ANTONEȘTI

Documente aflate în fondul „Curtea cu jurați a județului Teleorman“ ilustrează desfășurarea evenimentelor din primăvara anului 1907 în localitățile menționate și reprimarea răscoalei, amploarea ei în acest județ.

2, 1964, p. 237—249

Alexandrescu Mircea, PROCESUL ȚĂRANILOR RĂSCULAȚI ÎN
ANUL 1907 DIN COMUNELE LACUL LUI BABA, DEALU-LUNG ȘI
ODOBASCA

Documentele aflate în fondul Tribunalului județului Rimnicu Sărat oferă informații bogate asupra izbucnirii și desfășurării răscoalei în aceste comune. Dintre acestea autorul a selectat nouă piese apreciate ca semnificative în ilustrarea evenimentelor.

2, 1960, p. 86—92

70 DE ANI DE LA MAREA RĂSCOALĂ DIN 1907. MĂRTURII
DOCUMENTARE.

Se publică 17 documente, rod al colaborării mai multor specialiști din Arhivele Statului, care reliefează cauzele profunde ale răscoalei, aspecte ale desfășurării și intensității ei într-o serie de județe, programele de revendicări ale țăranilor, rolul intelectualității, măsurile autorităților pentru înăbușirea ei, semnificația răscoalei pe plan politic, procesele organizate țăranilor.

1, 1977, p. 8—19

1476

Apostol Mihai, UN DOCUMENT DIN 1907

Este un document din 3 iulie 1907 scris de un soldat care se adresează generalului comandant al Corpului 4 armată. Documentul denotă starea de revoltă din cadrul armatei legată de răscoala țărănească. Documentul se păstrează la filiala Arhivelor Statului județului Prahova.

1, 1958, p. 277—279

1477

* * * NOI DOCUMENTE PRIVIND RĂSCOALA ȚĂRANILOR DIN 1907

Cu prilejul împlinirii a 60 de ani de la eveniment se publică 20 de documente din mai multe fonduri arhivistice care reflectă desfășurarea evenimentelor numai în șase județe. Ele relevă, însă, cauzele adevărate ale tulburărilor din primăvara anului 1907, caracterul și formele de manifestare ale răscoalei, singeroasele măsuri de reprimare.

1, 1967, p. 239—262

1478

Netea Vasile, UN MEMORIU INEDIT AL LUI EUGEN BROTE ÎN PREAJMA RĂSCOALEI DIN 1907

Memoriul cuprinde descrierea amplă a moșiei Găiceana din județul Tecuci, aparținând lui D. A. Sturdza și luată în arendă de Eugen Brote. Memoriul constituie un document social-economic care înfățișează situația marilor moșii boierești în preajma izbucnirii răscoalei din 1907.

1, 1977, p. 33—39

1479

Socol Gheorghe, AUREL VLAICU. IN MEMORIAM

Sînt publicate mai multe scrisori din anii 1909—1910 adresate de Aurel Vlaicu prietenului său Romulus Bocu care i-a susținut realizarea proiectelor sale, din care reies realizările genului său tehnic și patriotismul profund.

4, 1982, p. 401—406

1480

Gheorghe Elena, CENTENAR VASILE PÂRVAN

Cu prilejul împlinirii a 100 de ani de la naștere și a 55 de ani de la înțetarea din viață a lui Vasile Pârvan istoric, arheolog, filosof al culturii și pe-

dagog înzestrat se publică șase documente ilustrând momente esențiale ale vieții și activității sale. Documentele provin din perioada 1909—1927 și se referă la acordarea unui ajutor material pentru tipărirea tezei de doctorat a lui Vasile Pârvan, numirea sa ca profesor suplinitor la catedra de istorie veche și epigrafie, recomandarea ca profesor agregat definitiv, înaintarea la gradul de profesor definitiv, numirea ca director al Școlii române din Roma.

4, 1982, p. 396—400

1481

Grozav Viorel, DESPRE VETERANII INDEPENDENȚEI ROMÂNIEI

La începutul secolului XX lupta pentru revendicări din România a cuprins și veteranii din războiul pentru independență. Lupta lor se concretizează în crearea de societăți și editarea de ziare menite să le apere interesele, să le sprijine doleanțele, să contribuie la îmbunătățirea condițiilor lor de trai. Se publică un document inedit de la Arhivele Statului din București ilustrând această problemă, de fapt o sinteză a activității acestora.

Supl. 1977, p. 175—178

1482

Antoniu Vasile, O REZOLUȚIE A LUI SPIRU HARET

Autorul reproduce o rezoluție a lui Spiru Haret, în calitate de ministru al Instrucțiunii Publice, din 24 decembrie 1910, referitoare la respectarea legii de recrutare de către toți cetățenii, indiferent de naționalitate.

VI, 2, 1944—1945, p. 325—326

1483

Palju Petre, DIN ACTIVITATEA LUI VASILE PÂRVAN CA DIRECTOR AL MUZEULUI NAȚIONAL DE ANTICHITĂȚI

Documente reflectând această latură a activității lui Vasile Pârvan scot în evidență: importanța pe care omul de știință o acordă vestigiilor antice, interesul cu care se apleca asupra oricărei urme materiale, activitatea neobosită pentru educarea respectului cetățenesc față de antichități și pentru apărarea și conservarea lor, ridicarea prestigiului arheologiei românești și dezvoltarea studiilor în acest domeniu.

1, 1969, p. 281—290

Socol Gheorghe, Spiridoneanu Mircea, LUPȚA PENTRU UNITATE NAȚIONALĂ REFLECTATĂ ÎN PRESA VREMII

Documentele de presă care se supun atenției ilustrează desfășurarea evenimentelor, toate eforturile poporului român în timpul evenimentelor tragice ale primului război mondial în vederea realizării statului național unitar. Ele reflectă starea de spirit a opiniei publice din România după izbucnirea războiului, orientarea ei principală, intensitatea și dimensiunile ei cuprinzătoare. Selecția s-a făcut dintr-un mare număr de ziare și reviste din care s-au reținut 70 care apăreau pe teritoriul statului național în limba română și în limbile altor naționalități. Documentele alese spre publicare relevă îndeosebi cauza desăvârșirii unității naționale mai ales în perioada neutralității României.

3, 1978, p. 350—362

1485

Arimia Vasile, DOCUMENTE

Cu ocazia aniversării a 60 de ani de la Marea Unire se dă publicității un grupaj de documente provenind din arhive străine care reliefează puternicele frământări, interesele și multiplele preocupări ale societății românești pentru împlinirea idealului național. Ele evidențiază starea de spirit a românilor aflați în teritoriul stăpinit de Austro-Ungaria, preocupările diplomației austro-ungare de a atrage România în război alături de Puterile centrale, acțiuni ale guvernului român pentru realizarea idealului național și ale românilor aflați în alte țări pentru organizarea și sprijinirea luptei naționale, sprijinul diplomatic al unor state.

4, 1978, p. 402—416

1486

Spiridoneanu Mircea... DIN VIENA MARELUI RĂZBOI. ÎNSEMĂRI IRINA MAVROCORDAT. AMINTIRI DIN VIENA 1914 I.

Evenimente relatate de Irina Mavrocordat, în jurnalul său, aparțin anilor 1914—1916. Este un document românesc de epocă a cărui existență s-a aflat cu puțini ani în urmă. Jurnalul este interesant prin informația istorică pe care o oferă. Fără a se afla la sursa unor informații de prim rang, datele furnizate aparțin mai mult categoriei celor destul de larg cunoscute sau care coroborează între ele, ceea ce nu diminuează interesul pentru jurnal. Jurnalul furnizează date interesante despre eforturile Puterilor Centrale de a atrage România de partea lor, evoluția relațiilor cu Rusia țaristă, presiunile exercitate de celelalte puteri ale Antantei, aprecieri ale unor observatori străini despre calitățile militare ale românilor, situația politică din țară, suferințele și speranțele românilor din Transilvania.

Jurnalul este adus la cunoștința cititorilor numai în traducere, fără reproducerea în limba franceză, în mai multe părți.

2, 1982, p. 169—179

1487

Spiridoneanu Mircea ... DIN VIENA MARELUI RĂZBOI. ÎNSEMNĂRI II DE IRINA MAVROCORDAT

Amintiri din Viena, 1914.

3, 1982, p. 264—271

1488

Spiridoneanu Mircea... DIN VIENA MARELUI RĂZBOI. ÎNSEMNĂRI (III) IRINA MAVROCORDAT

1, 1983, p. 55—63

1489

Spiridoneanu Mircea ... DIN VIENA MARELUI RĂZBOI. ÎNSEMNĂRI (IV) IRINA MAVROCORDAT

Amintiri din Viena, 1914.

1, 1984, p. 71—79

1490

Spiridoneanu Mircea, ÎNSEMNĂRI IRINA MAVROCORDAT. AMINTIRI DIN VIENA, 1914. (V)

4, 1984, p. 432—442

1491

Spiridoneanu Mircea ... DIN VIENA MARELUI RĂZBOI. ÎNSEMNĂRI VI DE IRINA MAVROCORDAT

2, 1985, p. 203—212

1492

Spiridoneanu Mircea ... DIN VIENA MARELUI RĂZBOI. ÎNSEMNĂRI VII DE IRINA MAVROCORDAT.

4, 1985, p. 427—433

Mihai FiloŢtea, DIN CORESPONDENŢA LUI OCTAVIAN GOGA
CU CELLA DELAVRANCEA

Fondul de corespondenŢă Octavian Goga, aflat în colecŢiile Bibliotecii Academiei R. S. România, cuprinde un număr de peste 500 de scrisori, în bună parte adresate şi primite de la familie şi prieteni. Dintre scrisorile necunoscute publicului, autoarea a selectat patru adresate de poet buneisale prietene Cella Delavrancea în casa căreia poetul se întâlnea cu scriitorii timpului, şi în special cu Alexandru VlahuŢă. Ele au fost alese pentru frumuseŢea stilului, căldura sufletească, delicateŢea şi gingăşia cuvintelor.

4, 1983, p. 419—433

1494

Socol Gheorghe, Spiridoneanu Mircea, LUPȚA PENTRU UNITATE
NAȚIONALĂ REFLECTATĂ ÎN PRESA VREMII II

Se publică articole de presă referitoare la evenimentele istorice care au marcat formarea statului național unitar român. Ele îmbrățișează perioada 17/30 august 1916—24 noiembrie / 7 decembrie 1919. Scrise de personalități politice, culturale și științifice, publiciști cunoscuți din țară și de peste hotare, articolele de presă din acest grupaj au calitatea de a vehicula puncte de vedere gîrate de marea autoritate a semnatarilor și de a fi expresia curentelor de opinie din epocă. Ele ilustrează totala adeziune a românilor la idealul unității naționale, strînsa împletire a obiectivelor naționale cu cele sociale.

Supl. 1979, p. 251—295

1495

Burlacu Ioana, FILE DIN ISTORIA GLORIOASĂ A CAMPANIEI
ARMATEI ROMÂNE DIN ANUL 1917

Se publică o descriere amănunțită a operațiunilor de la Mărăști la care a participat și Regimentul 2 vînători din Divizia a III-a. Raportul întîtitulăt „Istoricul acțiunilor din vara anului 1917 ale Regimentului 2 Vînători“ redă acțiunile de străpungere a poziției dușmane din dealurile Cerdac și Băță- raga, a luptelor de pe platoul Muncelului care relevă o dată mai mult vitejia ostașului român, hotărîrea lui de a-și apăra vatra străbună.

1, 1967, p. 263—282

Mocioiu Nicolae. ASPECTE DIN LUPTA DE REZISTENȚĂ DE PE TERITORIUL ORAȘULUI ȘI JUDEȚULUI BRĂILA ÎMPOTRIVA OCUPANȚILOR GERMANI ÎN PRIMUL RĂZBOI MONDIAL

Documente păstrate la Arhivele Statului Brăila relevă situația populației din oraș și județ în perioada cît zona a fost ocupată de trupele germane: înrăutățirea aprovizionării, rechiziții și abuzuri, organizarea muncii forțate. Pe de altă parte se arată opoziția populației față de abuzurile practicate și măsurile luate de autoritățile de ocupație, forme de manifestare ale mișcării muncitorești.

3, 1977, p. 272—278

1497

Mihăilescu Lidia ROMÂNII APĂRÎNDU-ȘI PĂMÎNTUL PATRIEI

Se reproduce un grupaj de fotografii cu imagini sugestive din perioada primului război mondial: momente din luptele de la Mărăști. Mărășești și Oituz, soldați și comandanți în clipe de luptă sau de răgaz, de răsplată a curajului cu care au luptat.

2, 1978, p. 188—195

1498

Mihăilescu Lidia, DOCUMENTE DESPRE SOLIDARITATEA CU CAUZA UNIRII ROMÂNILOR

Au fost selectate spre publicare șapte documente de la Arhivele Statului din București care ilustrează faptele care au dus la formarea statului național unitar român, patriotismul românilor de pretutindeni și solidaritatea internațională.

Supl. 1979, p. 295—301

1499

Boeraș Florea, DOCUMENTE PRIVITOARE LA INFLUENȚA MARI REVOLUȚII SOCIALISTE DIN OCTOMBRIE ASUPRA MIȘCĂRII MUNCITOREȘTI DIN ȚARA NOASTRĂ (1917—1921)

Autorul prezintă în introducere principalele evenimente social-politice ale acestei perioade, situația economică a României apoi publică 41 de documente care ilustrează perioada. Documentele provin din fonduri arhivistice păstrate la Arhivele Statului din București și la filiale județene.

1, 1961, p. 74—114

Dîrdală Ionel, UNIREA DIN 1918. CÎTEVA ȘTIRI LOCALE NOI

În arhiva Consiliului Popular al comunei Fundul Moldovei, județul Suceava se găsesc trei documente care cuprind informații interesante în legătură cu proclamarea unirii nord-vestului Moldovei la România, în mod deosebit la felul cum s-a înlăptuit și s-a sărbătorit unirea în această comună.

Supl. 1979, p. 158—159

1501

Știrban Marcel, Iancu Gheorghe, DOCUMENTE PRIVIND LEGISLAȚIA AGRARĂ DIN ANII 1919—1920 REFERITOARE LA TRANSILVANIA

Documentele prezentate au fost emise de Resortul de agricultură din cadrul Consiliului Dirigent și se referă la proiectul legii de reformă agrară întocmit de Consiliul Dirigent și la arendările forțate inițiate și aplicate în Transilvania.

1, 1976, p. 28—35

1502

* * * DOCUMENTE PRIVITOARE LA INFLUENȚA MARIII REVOLUȚII SOCIALISTE DIN OCTOMBRIE ASUPRA MIȘCĂRII MUNCITOREȘTI DIN ȚARA NOASTRĂ

Grupajul însumează 46 documente din fondul „Consiliul dirigent din Transilvania”, emise în perioada 1919—1921 reflectînd în general forme de luptă ale mișcării muncitorești din Transilvania în perioada avîntului revoluționar dinaintea făuririi Partidului Comunist Român. Între acestea menționăm: greve, adunări, mișcări țărănești, adunări ale socialiștilor.

2, 1959, p. 3—45

1503

Zaharia Ecaterina, DESPRE CATASTROFA MINIERĂ DE LA ANINA (1920)

În introducere se descriu evenimentele petrecute la mina Anina în iunie 1920, exploatare aparținînd uzinelor „Reșița” în urma cărora 180 de mineri și-au pierdut viața. Cele șase documente publicate evidențiază faptele petrecute în cei patru ani în care s-a judecat procesul, încheiat cu achitarea vinovaților.

2, 1959, p. 146—157

Vlad Radu Dan, DIN CORESPONDENȚA LUI NICOLAE TITULESCU CU TAKE IONESCU

În perioada de la sfârșitul anului 1918 pînă în 1921 între cele două personalități s-a purtat o bogată corespondență, legată de strădania României în cadrul Conferinței de pace de a-și obține drepturile binemeritate. Corespondența nu s-a păstrat în întregime. Scrisorile care se dau publicității sînt inedite și se referă la dorința permanentă a lui N. Titulescu de a-l simți aproape pe Take Ionescu în timpul misiunilor de apărare a drepturilor țării la Conferința de pace de la Paris, îi cerea sfatul pentru orice acțiune pe care vroia s-o întreprindă, îi exprima dragostea, stima și respectul său.

1, 1984, p. 54—59

1505

Toacă Ion, DOCUMENTE ILUSTRATIVE (FOTOGRAFII) PRIVIND TRANSFORMAREA PARTIDULUI SOCIALIST ÎN PARTID COMUNIST

Sînt consemnate și parțial rediate sub formă de imagine fotografică, o serie de sedii, localuri publice și case particulare din Capitală și din țară în care au avut loc dezbateri pe marginea documentelor programatice pregătite înainte de congresul care a hotărît făurirea P.C.R.

2, 1976, p. 160—164

1506

* * * MĂRTURII DOCUMENTARE

Cu prilejul aniversării a 50 de ani de la făurirea P.C.R., în mai 1921, se publică un grupaj de documente care reliefează activitatea P.C.R. de la creare pînă în anul 1944 în cadrul căruia se ilustrează semnificația noului partid al muncitorilor și rolul său în diferite momente istorice.

2, 1971, p. 193—266

1507

Racoviceanu Sanda, UN DOCUMENT DE LA O. TAFRALI

Este o scrisoare pe care O. Tafrali o trimite în anul 1921 mitropolitului Visarion Puiu cu privire la lucrarea pe care o elaborează asupra bisericii domnești de la Curtea de Argeș și greutățile pe care le întâmpină în documente.

2, 1970, p. 645—646

Gheorghe Elena, TINERETUL ÎN VÎLTOAREA LUPTELORE REVO-
LUȚIONARE. MĂRTURII DOCUMENTARE

Cu prilejul aniversării a 60 de ani de la făurirea organizației politice marxist-leniniste a tineretului din România se dă publicității un grupaj de documente care evidențiază poziția înaintată și antrenarea plenară a tineretului, procesul de maturizare ideologică și de călire revoluționară, oglindesc condiția socială a tineretului, participarea sa la marile acțiuni economico-sociale și politice. revendicative inițiate și conduse de P.C.R., caracterul unitar al mișcării comuniste de tineret.

1, 1982, p. 22—33

1509

Andone Alecsenia, Hurmuzache Ștefan, NICOLAE TITULESCU —
MESAGER AL ASPIRAȚIILOR DE PĂCE ALE POPORULUI ROMÂN

Împlinirea a 100 de ani de la nașterea lui Nicolae Titulescu a prilejuit evidențierea rolului său de militant în favoarea unirii, activitatea sa diplomatică remarcabilă. Grupajul de documente reliefează că — slujind idealul păcii, al independenței și suveranității — N. Titulescu s-a înscris pe linia tradițiilor progresiste ale diplomației românești. El a demonstrat clarviziune în găsirea celor mai adecvate soluții problemelor politice europene contemporane lui. Apărarea demnității naționale și a intereselor statului în relațiile internaționale politice și economice, a independenței naționale, a suveranității și integrității teritoriale a României a constituit o preocupare de prim ordin a politicii externe promovate de Nicolae Titulescu.

1, 1982, p. 43—54

1510

Bitoleanu Ion, ÎNSEMĂRI PRIVIND PARTIDELE POLITICE

Însemnări ale regelui Ferdinand din care reiese opțiunea sa pentru un guvern Al. Averescu și hotărîrea de a menține un guvern național-liberal pînă la promulgarea unei noi legi electorale.

4, 1973, p. 675—677

1511

Costăchel Valeria, NICOLAE IORGA PORTRETIST

Autoarea reliefează această latură a personalității istoricului cu exemple zugrăvite în cele patru volume intitulate „Oameni care au fost” și în lucrarea autobiografică „O viață de om”. Se menționează că în creionarea portre-

telor, Nicolae Iorga îmbina două aspecte care caracterizează omul: cel fizic și cel spiritual, surprinzând portrete ale unor personalități contemporane cu el, cu elementele lor caracteristice. Se descriu câteva portrete realizate în decembrie 1925 reprezentând chipurile a șase oameni politici ai timpului. În fotocopie se redau cele șase portrete.

2, 1983, p. 165—168

1512

Florescu Marin, 50 DE ANI DE LA CREAREA BLOCULUI MUNCITORESC ȚĂRĂNESC (B.N.Ț.)

La 50 de ani de la crearea B.N.Ț. se publică un mănunchi de documente din perioada 1926—1933 care înfățișează aspecte principale ale activității B.N.Ț., propaganda electorală, propaganda la sate, editarea și răspîndirea de manifeste și ziare locale, organizarea de întruniri și adunări populare etc.

4, 1975, p. 369—373

1513

Mocanu Marin Radu, UN MEMORIU AL LUI LIVU REBREANU

Prin acest memoriu, Liviu Rebreanu, președintele Societății scriitorilor români avertiza forurile de resort asupra fenomenului care se manifesta în creația literară și artistică, criza de sistem și dezinteresul statului față de cultură.

1, 1972, p. 94—96

1514

Irimescu Ghelrghe, Popovici Fl., DOCUMENTE PRIVIND ACȚIUNI GREVISTE ALE MUNCITORILOR FORESTIERI DIN BUCOVINA ÎN ANII 1929—1933

Sînt documente inedite care oglindesc aspecte ale luptei muncitorilor forestieri împotriva ofensivei patronale, aspecte ale crizei economice.

2, 1967, p. 317—324

1515

Frățilă Ion, LUPTELE MINERILOR DE LA LUPENI DIN 1929

Cu prilejul împlinirii a 50 de ani de la eroica grevă a minerilor de la Lupeni se publică câteva documente din fondurile aflate la Filiala Arhivelor Statului Deva reliefînd rolul P.C.R. de organizator al clasei muncitoare, al acțiunilor sale revoluționare în lupta pentru dreptate și progres, pregătirea grevei și consecințele sale.

3, 1979, p. 308—312

Munteanu Petre, DOCUMENTE PRIVIND LUPTA MINERILOR DIN VALEA JIULUI ÎN ANII CRIZEI ECONOMICE (1929—1933)

Grupajul însumează 25 documente inedite care dovedesc că mișcarea minerilor din Valea Jiului se înscrie în șirul luptelor clasei muncitoare purtate de la începutul crizei economice. Punctul culminant a fost în august 1929 cind minerii din Lupeni au declarat grevă. Documentele dovedesc gradul de combativitate al muncitorilor mineri, unitatea de acțiune și rolul partidului comunist.

2, 1965, p. 217—231

Apostol Mihai, DOCUMENTE REFERITOARE LA LUPTA PETROLIȘTILOR DIN VALEA PRAHOVEI

Autorul rememorează un episod al luptei muncitorilor petroliști de pe Valea Prahovei în perioada crizei economice din anii 1929—1933, pe baza unor documente păstrate la Arhivele Statului din Ploiești. Printre acțiunile muncitorilor se menționează conflictul a 71 muncitori cu societățile petrolifere „Guess” și IRDP din Moreni, greva muncitorilor de la societatea „Româno-americană Teleajen”. Autorul dă în regrest încă șase documente inedite din anul 1935 care dovedesc continuarea luptelor în Valea Prahovei.

2, 1958, p. 201—206

Nedelcu Florea, DIN ACTIVITATEA ANTIFASCISTĂ A LUI C. G. COSTA-FORU (SCRISORI CĂTRE STUDENȚI)

Se publică o serie de scrisori adresate de C. G. Costa-Foru foștilor săi studenți care permit cunoașterea profundă a omului și militantului democrat provenite din arhiva familiei.

3, 1973, p. 539—550

Scurtu Nicolae, HENRI FOCILLON ÎN ARHIVELE ROMÂNEȘTI

Sînt două scrisori adresate de cunoscutul critic de artă Henri Focillon scriitoarei Sarina Cassvan și lui C. Rădulescu-Motru, decanul Facultății de litere și filosofie a Universității din București din care reiese interesul constant pentru România, pentru cultura și spiritualitatea românească.

3, 1977, p. 334—336

Cuțișteanu Simion, 50 DE ANI DE LA EROICELE LUPTE REVOLUȚIONARE DIN 1933 ALE MUNCITORIMII ROMÂNE

Se publică documente ale vremii care oferă o imagine concludentă asupra realităților din acei ani, înfățișează multitudinea de forme și metode folosite de P. C. R. pentru organizarea maselor muncitoare și atestă locul și rolul luptelor eroice ale muncitorilor petroliști și ceferiști în confruntările de clasă din acea perioadă.

1, 1983, p. 41—47

1521

* * * MĂRTURII DOCUMENTARE

Documente interne sau cele păstrate sub formă de microfilm din arhivele străine relevă spiritul poporului român potrivit oricăror încercări de nimicire a demnității umane, prezența comuniștilor pretutindeni și forța lor de atragere a elementelor progresiste și a celor interesați în înlăturarea fascismului, ecoul evenimentelor produse în România, rolul P.C.R. care a condus cu succes lupta patriotică antifascistă și antihitleristă, strategia și tactica folosite, pregătirea insurecției etc.

3, 1979, p. 240—265

1522

Boar Liviu, DATE PRIVIND PROCESUL INTENTAT RĂSCULAȚILOR DIN VALEA GHIMEȘULUI

Prin documentele care se publică, se reliefează activitatea P.C.R. în perioada 15 octombrie 1934, data arestării țăranilor și ziua începerii procesului de la Miercurea Ciuc, 13 aprilie 1935, care a însemnat o campanie de solidarizare a oamenilor muncii din întreaga țară cu țăranii arestați.

4, 1979, p. 416—419

1523

Chipurici Nicolae, DIN CORESPONDENȚA DR. ȘTEFAN ODOBLEJA

Din fondul personal „Dr. Ștefan Odobleja” păstrat la Arhivele Statului din Drobeta-Turnu Severin se publică cinci documente din anii 1937—1938 reflectând anevoiosul proces de tipărire a lucrării „Psychologie consonantiste” în care medicul mehedintean a elaborat pe baza unei concepții materialiste consecvente, o viziune cibernetică generalizată — prima în literatura mondială — sub forma „legii reversibilității” a buclelor închise.

3, 1983, p. 315—321

Fănuică Ion Gh., DIN MANUSCRISELE LUI ARICESCU

Se publică titlurile din inventarul pe luna decembrie 1939, vol. II al Muzeului Al. Saint Georges cuprinzînd documentele referitoare la activitatea ziaristică, științifică și literară a lui C. D. Aricescu, documente provenite din donația Iuliei Aricescu.

V, 2, 1943, p. 460—462

1525

Scurtu Nicolae, NICOLAE IORGA ÎN BANAT. ICONOGRAFIE INEDITĂ

Sînt publicate și comentate patru fotografii din timpul ultimei călătorii a lui N. Iorga în Banat, în vara anului 1939, însoțit de istoricul Victor Brătulescu. Fotografiiile sînt executate în ziua de 2 august 1939 în orașul Oravița

2, 1983, p. 168—171

1526

Arimia Vasile, MĂRTURII DOCUMENTARE

Cu prilejul aniversării a 55 de ani de la făurirea P.C.R. se publică un grupaj de documente provenind de la organele administrative care menționează măsurile preconizate de P.C.R. în perioada 1940—1944 în Capitală și în țară pentru răspîndirea în rîndul maselor a politicii sale prin intermediul publicațiilor, manifestelor, fluturașilor și a propagandei de la om la om, organizarea de demonstrații cu ocazia aniversării unor evenimente, atragerea tuturor forțelor progresiste inclusiv a tineretului la lupta împotriva războiului, stabilirea de alianțe cu celelalte partide, organizarea acțiunilor de sabotaj.

2, 1976, p. 153—160

1527

Bantea Eugen, DOCUMENTE ALE CELUI DE-AL DOILEA RĂZBOI MONDIAL. SUBSTRATUL POLITICO-MILITAR AL UNEI APARENTE ERORI LINGVISTICE DE TRADUCERE

Cele 17 documente aflate în arhivele forțelor armate germane de ocupație din Balcani din perioada celui de-al doilea război mondial permit elucidarea sau completarea unor fapte sau evenimente din istoria României, precum și a altor țări vecine. Primele opt documente datează din 1941. Hitler și-a

făcut cunoscute pretențiile sale militare și politice în Balcani printr-o declarație a „primei” marionete din Serbia, generalul Neditsch, care a trecut la crearea unei armate sîrbe.

Al doilea grup de documente provin din „Jurnalul de operațiuni al Teatrului de război sud-est” din august 1944.

1, 1979, p. 34—47

1528

Trandaf Vasile, NOI DOCUMENTE PRIVITOARE LA GREVA MUNCITORILOR DIN VALEA JIULUI (1941)

Autorul publică 27 documente din fondul Președinția Consiliului de Miniștri, cu o introducere în care prezintă organizarea și desfășurarea grevei din Valea Jiului din primăvara anului 1941, conducerea, ei de către comuniști.

2, 1959, p. 84—116

1529

Racoviceanu Sanda, O SCRISOARE DE LA CAMIL PETRESCU

Este o scrisoare de mulțumire pe care scriitorul o adresează Veturiei Goga pentru aparatele procurate. Reiese situația materială precară în care acesta se afla, trăsăturile de caracter, preocupările sale.

1, 1971, p. 121

1530

* * * DOCUMENTE PRIVITOARE LA LUPTA MASELOR MUNCITORE SUB CONDUCEREA P.C.R. ÎMPOTRIVA RĂZBOIULUI ANTISOVIETIC ȘI A OCUPAȚIEI HITLERISTE ȘI PENTRU PREGĂTIREA CONDIȚIILOR CARE AU DUS LA ÎNFĂPTUIREA ACTULUI REVOLUȚIONAR DE LA 23 AUGUST 1944

Se publică un grupaj de 24 documente din fondul Președinția Consiliului de Miniștri, din perioada 1940—1944 privind pregătirea insurecției și activitatea comunistă.

2, 1959, p. 3—34

1531

Dinu Cristina, DIN MEMORIILE RECENT ACHIZIȚIONATE ALE UNOR PARTICIPANȚI LA INSURECȚIE

Sînt însemnări ale unor participanți la insurecție scrise cu dorința de a reda cît mai fidel atmosfera din locul unde se aflau pentru executarea îndatoririlor

lor în ziua de 23 August 1944 și a celor care au urmat. Între aceștia menționăm: gen. col.(r) Emilian Ionescu, lt. col. (r) Emil Ionescu, col. (r) Condurachi Neculai, adjutant șef parașutist Pangică D. Nicolae

3, 1979, p. 265—272

1532

* * * Se publică nouă documente inedite din arhiva Ministerului Apărării Naționale, reprezentând ordine și ordine de operații, rapoarte, note informative ale unităților referitoare la ofensiva trupelor române și sovietice pentru eliberarea teritoriului național de sub ocupația horthysto-hitleristă, după declanșarea revoluției de eliberare socială și națională, antifascistă și antiimperialistă pînă la sfîrșitul anului 1944.

3, 1985, p. 248—257

1533

* * * DOCUMENTE PRIVIND ROLUL PROPAGANDEI COMUNISTE ÎN ORGANIZAREA ȘI DECLANȘAREA REVOLUȚIEI DE ELIBERARE SOCIALĂ ȘI NAȚIONALĂ, ANTIFASCISTĂ ȘI ANTIIMPERIALISTĂ

Sînt publicate 26 documente din perioada 1940—1944 aflate în păstrarea Arhivelor Statului din București, interne și externe care relevă forme și modalități ale mișcării de rezistență antifascistă, antihitleristă a poporului român, care a culminat cu actul istoric de la 23 August 1944, în carul căreia P.C.R. a reprezentat forța politică cea mai activă. În cadrul activității comuniste un loc aparte îl ocupă cea propagandistică, îndeosebi cea clandestină, pentru influențarea și dinamizarea opiniei publice. Între formele și mijloacele folosite de comuniști în această perioadă, mărturiile documentare consemnează: comunicarea mesajului (tipărit, șapirografiat, dactilografiat sau scris de mînă) printr-o gamă bogată de procedee. Între mijloacele de acțiune propagandistică utilizate de partidul comunist, rolul esențial l-a jucat presa ilegală comunistă reușind să editeze peste 30 de ziare centrale și regionale la care se adugă alte publicații, manifeste, afișe etc. Documentele relevă că activitatea propagandistică a fost concepută și organizată astfel, încît să cuprindă toate categoriile sociale. La buna ei desfășurare au contribuit personalități politice ale vremii. Tematica propagandei de rezistență din acești ani s-a întrepătruns cu obiectivele permanente ale acțiunilor de propagandă.

2, 1984, p. 130—151

1534

Tudorică Mioara, MĂRTURII DOCUMENTARE

Cele 48 documente care se dau publicității evidențiază realitățile care au favorizat înlăptuirea actului de la 23 August 1944: atitudinea antirăzboinică

a poporului generată de o alianță nedorită; adîncirea dificultăților economice ca urmare a războiului; lipsa materiilor prime care a determinat concedieri masive și scăderea nivelului de trai al populației ș.a. Documentele relevă activitatea P.C.R. orientată spre atragerea tuturor forțelor antirăzboinice și progresiste din țară în vederea organizării într-un front comun împotriva dictaturii antonesciene și a războiului. Ele dovedesc orientarea clară și acțiunea fermă a P.C.R. pe direcții de larg interes patriotic, național, popular. Documentele emise în zilele de 23—24 august 1944, în perioada imediat următoare ca și cele care descriu hotărîrea României de a lupta împotriva Germaniei hitleriste, participarea poporului român la evenimentele din August 1944 și evenimentele petrecute pînă la sfîrșitul anului 1944 subliniază importanța politică și strategică a actului de la 23 August și a intrării României în război alături de puterile antifasciste.

Cititorul va găsi aprecieri și comentarii ample asupra acestor evenimente cu adîncă înrîurire pentru prăbușirea sistemului de fronturi germane din sud-estul european, făcute de posturi de radio și de presa din diferite țări.

3, 1974, p. 368—427

1535

Cerghedeau Mihai, ACTIUNI ALE MASELOR POPULARE ÎN JUDEȚUL HUNEDOARA PENTRU UN GUVERN DEMOCRATIC

1e publică 19 documente aflate în fondurile de la F.A.S. Deva din anii 1944 — S945 reliefînd aspecte ale luptei maselor populare din această zonă pentru instaurarea unui guvern democrat, în care centrul de greutate a fost Valea Jiului.

2, 1966, p. 267—280

1536

Ionescu Mihai, ROMÂNIA ÎN RĂZBOIUL ANTIHITLERIST

Cu prilejul a 30 de ani de la victoria asupra fascismului se publică documente inedite reflectînd aspecte ale participării României la lupta împotriva fascismului: aportul armatei, eroismul ostașilor români etc.

2, 1975, p. 123—127

1537

MĂRTURII DOCUMENTARE DESPRE „23 AUGUST”

Se relevă documente sugestive din această perioadă frămîntată care evocă activitatea desfășurată de comuniști pentru unirea celor mai largi forțe antifasciste, realizarea actului de la 23 August 1944, alungarea armatelor hitleriste de pe teritoriul patriei, lupta pentru democratizarea țării.

2, 1969, p. 15—29

1538

Abrudan Paul, DOCUMENTE PRIVIND EVENIMENTELE MILITARE DIN SUD-ESTUL TRANSILVANIEI ȘI ZONA ARADULUI ÎN ZILELE DE 24 ȘI 25 AUGUST

Din arhiva Ministerului Apărării Naționale se publică o serie de documente inedite, ordine și ordine de operație pe baza cărora au acționat forțele românești, raportate și note informative ale unităților și subunităților în legătură cu evenimentele militare din acele zile fierbinți.

3, 1984, p. 272—281

1539

Liveanu Vasile, ASUPRA ELABORĂRII ȘI SEMNIFICAȚIEI DECLARAȚIEI DE CONSTITUIRE A B.N.D.

Autorul își propune să analizeze natura și importanța „Declarației celor patru partide care au constituit Blocul Național Democrat”, formînd unele precizări cu privire la elaborarea și semnificația actului de înființare la B.N.D. Autorul își întemeiază comentariile pe diferențele existente între textul declarației la înființare a B.N.D. din fondul Ministerului de Interne și cel publicat în „România liberă” din 10 august 1944.

3, 1976, p. 317—323

1540

Bantea Eugen, PERSPECTIVELE RĂZBOIULUI DIN 1939—1945 ÎN VIZIUNEA UNOR FORURI DE OCUPAȚIE NAZISTE DIN BALCANI

Cele trei documente care se publică aparțin fondului „Comandamentul superior al Teatrului de război sud-est” emise în a doua jumătate a anului 1944. Ele nu se referă numai la Balcani, ci într-o mare măsură la mersul războiului mondial în ansamblul și implicațiile sale generale sau regionale. Ele sînt: o notiță conspect a unei expunerii făcute la o consfătuire de comandament la 26 iulie 1944, un ordin de zi al mareșalului von Weichs emis la 31 decembrie 1944, un extras din jurnalul de război al Oberbefehlshaber Sudost cuprinzînd aprecieri asupra mersului războiului.

1, 1980, p. 104—110

1541

* * * DOCUMENTE

Publicarea celor 15 documente este prilejuită de aniversarea a 30 de ani de la instaurarea guvernului democrat la 6 martie 1945. Ele oglindesc marile

prefaceri din patria noastră, în această perioadă: hotărîrea guvernului democratic de a contribui la lupta împotriva fascismului, principiile de guvernare, măsurile pentru aplicarea reformei agrare și a altor reforme social-economice. Prin ineditul lor aceste documente adaugă date noi în cunoașterea istoriei poporului nostru din această perioadă.

1, 1975, p. 14—21

1542

6 MARTIE 1945

Se publică 11 documente din perioada 16 februarie 1945 — 6 martie 1945 cu prilejul împlinirii a patru decenii de la instaurarea primului guvern democratic din istoria României. Documentele reflectă luptele desfășurate de masele populare pentru instaurarea guvernului democratic, amploarea mișcărilor sociale care aveau ca obiective: democratizarea țării, refacerea economică, participarea la înfrîngerea fascismului etc. Dintre documente menționăm decretul regal cu privire la organizarea ministerelor și numirea miniștrilor în guvernul condus de dr. Petru Groza.

1, 1985, p. 72—77

1543

Abrudan Paul, DOCUMENTE PRIVIND PARTICIPAREA ARMATEI ROMÂNE LA RĂZBOIUL ANTIHITLERIST

Din Arhiva Ministerului Apărării Naționale autorul publică 18 documente din anii 1944—1945 și unul din 1975, privitoare la participarea armatei române la războiul antihitlerist, îndeosebi la luptele pentru eliberarea Transilvaniei de nord, a Ungariei și Cehoslovaciei de sub ocupația fascistă, eroismul ostașilor români pe front, primirea făcută armatei române de populația civilă.

2, 1985, p. 125—136

1544

Talpeș Ioan, Dușu Alexandru, Retegan Mihai, Andone Alecsenia, DIN LUPTA POPORULUI ROMÂN ÎMPOTRIVA GERMANIEI HITLERISTE

Grupajul de documente din anii 1944—1945 publicat cu prilejul împlinirii a 40 de ani de la victoria asupra fascismului, însumind piese păstrate la Arhivele Statului din București și din arhiva Ministerului Apărării Naționale evidențiază contribuția însemnată a României la înfrîngerea fascismului, vitejia militarilor români și comportarea lor ireproșabilă față de populația locală din Ungaria și Cehoslovacia.

1, 1985, p. 1—25

Autoarea publică o scrisoare datată 22 februarie 1945, trimisă de Compania a 7-a din Regimentul 36 Infanterie, familiei caporalului Raiu D. Gheorghe pentru curajul și spiritul de sacrificiu dovedite în luptele din Ardeal, Ungaria și Cehoslovacia, căzut la datorie în timpul acțiunii pentru cucerirea cotei 629 sud-vest satul Bistra-Cehoslovacia. Scrisoarea a fost donată Direcției Generale a Arhivelor Statului.

3, 1985, p. 257

1546

Abrudan P'aul, RECUNOȘȚINȚA ARMATEI ROMÂNE ELIBERATOARE. SCRISOARE DIN CEHOSLOVACIA

Din perioada războiului antihitlerist autorul publică o scrisoare a locotenentului Virgil Stoia, comandant de pluton în Batalionul 5 vânători de munte „Avram Iancu”. Cu subunitatea sa de moți, tânărul ofițer a participat la operațiunea de dezarmare a trupelor germane de pe teritoriul țării și la luptele pentru eliberarea Transilvaniei, Ungariei și Cehoslovaciei de sub ocupația fascistă. La începutul lunii aprilie 1945 ca șef al unui detașament alpin al Diviziei 3 vânători de munte, a fost trimis pentru refacere în localitatea Ratiskovice, din apropiere de Austerlitz. Timp de câteva zile a fost găzduit de familia cehului Iosef Ivan. Cu acest prilej gazdele i-au mulțumit ofițerului pentru contribuția armatei române la eliberarea țării de sub jugul fascist, în mai multe scrisori. Dintre scrisorile primite de Virgil Stoia de la fost sa gazdă se mai păstrează cea din 27 septembrie 1946.

1, 1984, p. 69—71

1547

Tudorică Mioara, 25 DE ANI DE LA NAȚIONALIZAREA PRINCIPALELOR MIJLOACE DE PRODUCȚIE

Documentele ce se dau publicității se păstrează la Arhivele Statului din București și reflectă actul naționalizării de la 11 iunie 1948. Dintre acestea menționăm; demersurile pentru elaborarea legii, adeziunea față de reforma înfăptuită ca dovadă a înțelegerii profunde semnificații a evenimentului, reglementarea modului de administrare, de conducere și noul regim al întreprinderilor, semnificația actului naționalizării pentru dezvoltarea ulterioară a țării.

2, 1973, p. 155—171

Halichias Ana-Cristina, REPUBLICA LA a XXXV-a ANIVERSARE

Cu prilejul împlinirii a 35 de ani de cînd poporul român a înlăturat, printr-o impresionantă unanimitate de voință vechea formă de organizare statală — monarhia — și a instaurat republica, moment cu profunde semnificații și implicații în viața țării noastre se publică un grupaj de documente care reflectă largile acțiuni inițiate de P.C.R. pentru explicarea sensurilor profunde și a consecințelor favorabile pe care le avea instituirea republicii, entuziasmul cu care poporul român a primit vestea proclamării Republicii Populare Române, adunările în care masele largi populare își exprimau bucuria pentru victoria obținută și își afirmau hotărîrea de a-și închina toate forțele înfloririi și consolidării republicii, apărării libertății și suveranității sale.

4, 1982, p. 392—396

1549

Arimia Vasile, UN DECENIU DE LA ÎNCHEIEREA PROCESULUI DE TRANSFORMARE SOCIALISTĂ A AGRICULTURII

Cu prilejul aniversării a 10 ani de la încheierea procesului de cooperativizarea agriculturii se face o trecere în revistă a principalelor sale etape însoțită de un mănunchi de documente care evidențiază acest fenomen cu profunde semnificații pentru dezvoltarea ulterioară a României.

1, 1972, p. 3—23

1550

Socol Gheorghe, 20 DE ANI DE LA ÎNCHEIEREA COOPERATIVIZĂRII AGRICULTURII. DOCUMENTE

Documentele inedite care se dau publicității au menirea de a supune atenției cercetării istorice acest proces deosebit de complex. Între aspectele cuprinse în documente se numără: munca de cooperativizare, rezultatele obținute de unele C.A.P. din țară, impresii ale unor personalități străine cu prilejul vizitelor efectuate la diferite C.A.C.

1, 1982, p. 60—74